

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань правової політики

02 вересня 2019 року

Веде засідання голова Комітету ВЕНЕДІКТОВА І.В.

(Початок запису відсутній)

ВЛАСЕНКО С.В. ...Тут є видатні конституціоналісти, які нам зазначають, що Верховна Рада працює сесійно. Відповідно до статті 9 Закону про Регламент саме сесії складаються із засідань комітетів в тому числі. Тому, на щастя чи на жаль, знаходячись в міжсесійному періоді, не можна відкривати засідання комітету, не можна проводити комітети.

Я розумію бажання деяких наших колег зробити все швидко. Я розумію, що хтось зараз скаже, що це юридично процедурні... невеличке процедурне питання. Ви знаєте, для мене юриспруденція і є процедура.

Я би запропонував нашу роботу організувати наступним чином. Тому що зараз, от до мого виступу, ваше оголошення – це могла бути помилка. Зараз це вже не помилка. Зараз це свідомі дії, які... і далі за текстом.

До речі, згідно зі статтею 83, якщо не помиляюсь, Конституції Верховна Рада працює сесійно.

_____. Другою.

ВЛАСЕНКО С.В. Другою. Дякую, Руслан Петрович.

Тому у мене пропозиція наступна. Сьогоднішню нашу зустріч провести у статусі наради народних депутатів, наради народних депутатів. Обговорити всі питання, які внесені в порядок денний, не приймаючи рішення. Обговорити їх, обмінятися думками. Зрозуміло, що внутрішньо вийти на певні позиції. А засідання комітету провести, так як це передбачено законами і Конституцією, в період сесії Верховної Ради, тобто завтра.

Єдине що, щоб потім не було звинувачень, завтра для того, щоб провести засідання під час пленарних засідань, треба процедурне рішення про це Верховної Ради України. Але я думаю, що в цьому немає проблем, це питання не потребує включення в порядок денний, це питання не потребує нічого. Тобто завтра головуючий просто доручить комітету зібратися, на 10 хвилин завтра зібратися, проговоривши всі питання сьогодні в режимі наради.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Володимирович, за пропозицію.

Я дуже прошу наперед зараз, да, Руслане Петровичу, ви також вискажетесь, я дуже прошу, щоб... Ми всі тут відомі правники фахові. А як завжди, у нас правники дуже люблять проводити лекції 45 хвилин, 5 хвилин перерви, 45 хвилин. Тому давайте дотримуватись регламенту у виступах. Саме основне на майбутнє прошу: регламент виступу – 1 хвилина.

Будь ласка, Руслан Петрович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані головуєча.

Я хочу подякувати, Сергію Володимировичу, за те, що ви підняли це питання. Я теж хотів виступити з процедурних речей. Дійсно, ситуація неординарна. Я розумію, що до вас звернулася більша половини членів комітету, і ви змушені прореагувати. Але процедура – це все для нас, тим більше, що ми намагатимемося все ж таки, я сподіваюся, працювати як правовий комітет. Так от відповідно до низки рішень Конституційного Суду, які тлумачили і 82 статтю Конституції, і в зв'язку з прийняттям нової редакції Закону про Регламент і частину Регламенту в цій частині. Більше того, у нас у минулому році вже відбулося перше тлумачення Верховного Суду. Ви знаєте, Конституційний Суд зараз втратив можливість тлумачити закони. У справі за позовом народного депутата Віктора Вовка є рішення Верховного Суду, де чітко протлумачено статтю 9 Закону про Регламент і написано, що Верховна Рада працює сесійно і саме в межах сесії можуть відбуватися

сесійні засідання та засідання комітетів. Саме через те у цій статті 9 написано, що такого роду відхилення можливе за рішенням парламенту, але тільки після закінчення чергової сесії. Оскільки у нас зараз... ми ще не перебуваємо в режимі чергової сесії, то після того, як сесія колись закінчиться, такого роду процедура може бути. Однак, зараз вона не передбачена законом. І відповідно все, що ми будемо сьогодні тут обговорювати і приймати, воно апріорі може бути незаконним.

Зважаючи на ці обставини (я підтримую абсолютно Сергія Володимировича), просив би зараз провести засідання у формі зустрічі першої організаційної якогось роду такого зібрання зборів членів комітету для того, щоб завтра після відкриття першої сесії ми могли в перерві, наприклад, оперативно зібратися і відповідно до закону провести засідання комітету. Це буде і правильно і з точки зору тих рішень, які ви хочете сьогодні приймати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую Руслане Петровичу, що згідно регламенту.

Олег Анатолійович, а потім Василь Іванович хоче ще виступити. Будь ласка.

МАКАРОВ О.А. Колеги, в першу чергу я хотів би ще раз привітати всіх, сказати, що комітет – якраз це місце, де основні дискусії проводяться. І я думаю, що обмежувати 1 хвилиною такі дискусії недоцільно. Якщо людина бажає щось сказати, якщо бажає висловитись з питання порядку денного, не затягує, не зловживає, то треба часу давати стільки, скільки необхідно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми поки обговорюємо взагалі форму нашого засідання. Давайте до форми засідання – хвилина все ж таки.

МАКАРОВ О.А. Добре. Погоджуюсь.

Тоді я в хвилину вкладусь і хотів би порадитись з досвідченими депутатами, як виходити нам в цій ситуації. У нас написано, що 41 стаття Закону про комітети Верховної Ради говорить про те, що комітети планують свою роботу на кожен чергову сесію Верховної Ради. Плани роботи комітету затверджуються рішенням комітету до початку чергової сесії, на яку формується план. І розклад засідань комітету не менше як на двотижневий термін складається головою комітету з урахуванням календарного плану роботи Верховної Ради, доручень Верховної Ради, Голови Верховної Ради і стану підготовки питань до розкладу і затвердження засідань комітету.

Я хотів би запитати, які поради є, і у голови запитати, як ми будемо працювати по плану чи без плану і коли цей план може було затвердити? Я без цього плану починав би перше засідання, власне, а потім вже перейшов би до розгляду всіх, які надзвичайно важливі. Не знаю наскільки термінові, але надзвичайно важливі точно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це питання... Ми, у нас дві пропозиції, які, в принципі, сходяться в одній тезі, потім питання щодо календарного плану.

І, будь ласка, Василь Іванович, ви.

НІМЧЕНКО В.І. Немає ніяких правових підстав розглядати ті питання, які винесені на засідання комітету. На жаль, на жаль. Тому що якщо ми подивимося і статтю 10, то ми чітко там бачимо, жорстко норма виписана, де є форматор для маневру комітету. Тут його немає. Наоборот, те, що записано в Законі про комітети передбачає обов'язок, обов'язок комітету задати план своїй діяльності на всю сесію і про це інформувати Верховну Раду України. Треба сказати, що ми працюємо на Верховну Раду, ми працюємо на Верховну Раду, а не Верховна Рада на комітет, так, як було в те засідання, що у нас воно пройшло, про це ще правова природа буде отримувати оцінку.

І друге питання. Я хотів би, щоб все-таки питання діяльності як колегіального органу, комітет є колегіальним органом, питання нашої діяльності, в тому числі і дискусії, розгляд питань визнався колегіально, в тому що це і стосовно Регламенту. Приймуть рішення, хвилина – да, хвилина, думай. Приймуть рішення 3 хвилини. Це другий.

Ну, і третій. Звичайно, я хотів би, щоб ми виходили з того, що ми не працюємо після закінчення чергової сесії. Тому що те, що було об'явлено в ніч з четверга на п'ятницю, це не було закінчення сесії в тому сенсі, що слідує це буде чергова сесія. Я маю на увазі, що було з четверга на п'ятницю. З четверга на п'ятницю, яка не дає нам можливості нам застосувати частину четверту, на жаль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Статті 10 Закону про Регламент.

НІМЧЕНКО В.І. Да. На жаль. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми іншу застосували.

НІМЧЕНКО В.І. І я хотів би, щоб дійсно сьогодні організаційне питання глобально було вирішено. Те ж, що сказав і вам Сергій, колеги сказали, ми на сесію приготувались. Ви казали, що там кабінет якийсь чи щось... Ну, я не знаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вже друга хвилина закінчується.

НІМЧЕНКО В.І. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка. Народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. Всіх вітаю. Шановні колеги, дозвольте нагадати вам, і голова перш ніж ми зібралися, наголосила на цьому, що ми сьогодні зібралися на вимогу більше ніж половину членів комітету. І на підставі частини другої статті 43, яка передбачає, що голова комітету зобов'язаний скликати засідання комітету, якщо на цьому наполягає не менше третини членів комітету. І тому саме на підставі цієї норми голова комітету має провести не збори комітету, а саме засідання комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Совгиря. Сергій Володимирович, ми вас дуже уважно слухаємо. Заслухаємо Ольгу Володимирівну.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги, доброго дня. Справа в тому, що на пленарному засіданні 29 серпня ми з вами голосували за визнання законопроектів Президента України невідкладними, і було надано доручення Голови Верховної Ради України терміново їх опрацювати. Саме на виконання цього доручення було зібрано підписи для опрацювання законопроектів, було зібрано підписи двох третин від складу комітету, і скликано відповідно засідання.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Є доручення провести комітет. Можете його показати.

СОВГИРЯ О.В. Є доручення в порядку невідкладному розглянути законопроекти, за що ми голосували 29 серпня на пленарному засіданні.

На виконання доручення Глави...

ВЛАСЕНКО С.В. *(Не чути)*

СОВГИРЯ О.В. На виконання доручення Голови Верховної Ради скликаний комітет для того, щоби опрацювати невідкладно законопроекти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Ольга Володимирівна...

ВЛАСЕНКО С.В. Я би хотів уточнити. Так комітет скликано на виконання доручення Голови Верховної Ради чи на вимогу більше ніж половини членів комітету? Ви ж розберіться.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я вам уточню. Розібралися, я вам уточню. Комітет скликаний по заявам членів комітету. Ольга Володимирівна вам сказала, що члени комітету в нас дуже дійсно активні, активні громадяни, які уважно слухають Голову Верховної Ради, уважно слідкують за тими задачами, які зараз ставить перед нами суспільство і це їхня активна депутатська позиція.

А тепер в нас до слова запрошується Сергій Владиславович, наскільки я розумію.

СОБОЛЄВ С.В. Дякую.

Я хотів би так само застерегти, що ми зараз попадаємо в дуже неприємну правову колізію. Якщо не нова сесія, це є продовження попередньої сесії, то ми не маємо права розглядати перше питання. Якщо це нова сесія, то ми не маємо права проводити засідання комітету. Тому у мене є прохання визначити правовий статус сьогоднішньої наради, засідання в рамках діючого законодавства і далі рухатись.

Друге питання. Оскільки до п'яти днів скорочено термін подачі альтернативних законопроектів, я хотів би нагадати, що цей термін не закінчився і є право законодавчої ініціативи у відповідній кількості народних депутатів, якщо це стосується змін до Конституції, стосовно можливості внесення альтернативних законопроектів. Тому я хотів би, щоб в даній

частині так само не порушувався регламент і ми визначили одразу наш правовий статус сьогоднішнього засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Сергій Владиславович.

Якщо у нас закінчились виступи і питання, давайте переходимо до їх обговорення.

По-перше, почнемо з одного питання, яке вийшло від Олега Анатолійовича щодо календарного плану. А, я перепрошую, ще є виступ від... Да, дуже вам дякую, Василь Іванович.

Федір Володимирович Веніславський, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я не член комітету, але я маю право бути присутнім, як знаєте, по Регламенту. Я все-таки хотів би звернути увагу на ту статтю Закону України про Регламент, про яку говорив пан Василь Іванович, з приводу частини четвертої статті 10. В частині четвертій статті 10 зазначено декілька юридичних фактів, якщо ми говоримо, як юристи. Перший юридичний факт: після закінчення чергової сесії. Чергова сесія закінчена, правильно ви сказали, у п'ятницю.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Не було чергової сесії, це перша сесія була.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. А це не чергова була?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, перша сесія, відповідно до Конституції, ви ж представник в Конституційному Суді. Є перша сесія, чергова, позачергова і остання.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Тобто перша, ви вважаєте, не є черговою?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, не я так вважаю, Конституція так вважає.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. На першу сесію збирається Верховна Рада протягом 30 днів.

ВЛАСЕНКО С.В. Правильно, але це перша, а не чергова. Чергових сесій в серпні не буває.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Вони бувають з вересня.

_____ . Чергова завтра.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я розумію, що чергова завтра за Конституцією, але це також була... В будь-якому випадку продовжити роботу після закінчення сесії... Якщо ми будемо хвататися за буквальні букви, то можна говорити і дискутувати. За великим рахунком, шановні, я перепрошую, треба дивитися на мету конституційного правового регулювання. В даному випадку треба дивитися на мету правового регулювання Закону "Про Регламент Верховної Ради". Мова йде про те, що якщо сесія завершена, то комітет може прийняти рішення про продовження своєї роботи. Якщо комітет прийме рішення, я думаю, що жодних проблем з дотриманням Закону про Регламент не буде.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федір Володимирович.

Вчасно, у мене вже тут таймінг почав би пікати. Якщо більше нема виступів, давайте відповімо на питання Олега Анатолійовича, і потім ставимо на голосування ці пропозиції, які надійшли, і я поясню, чим я керувалася насправді.

Що стосується календарю і планової роботи. Ми з вами ще раз зустрінемося, я думаю, що вже по плану, по календарному плану в середу, бо це буде засідання, яке буде по плану. До цього у нас засідання комітету позапланове. Ви знаєте, що в ніч на 29-е ми зустрічалися з вами, збирали перше скликання комітету у нас було за дорученням Верховної Ради. Сьогодні ми збираємося, знову ж таки у нас чітко стоїть порядок денний, чітко визначений, він визначений заявами народних депутатів. Тому так само це не плановий збір. Тому сьогодні, я розумію, що вам дуже хочеться поговорити, подивитися кабінети, порахувати помічників, але сьогодні у нас все ж таки буде засідання комітету.

Чому? Я вас дуже добре і уважно почула, тих депутатів, які в принципі і до того відстоювали позиції про те, що неможливо повертатися до питання статті 80 "зняття недоторканності". Тому в принципі я розумію ваші мотиви для того, щоб ми сьогодні не працювали...

ВЛАСЕНКО С.В. Шановна пані головуюча, вибачте, я хотів би заперечити на ваші дії...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...в межах процедурних дій...

ВЛАСЕНКО С.В. Не треба коментувати, ви не маєте права коментувати народних депутатів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, ви ж коментуєте мої дії.

ВЛАСЕНКО С.В. Ви не маєте права коментувати дії народних депутатів і тим більше говорити, що ви знаєте, хто що думає, коли виступає. Давайте будемо ввічливими і толерантними. Я теж можу знати, що ви думаєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович, приймається, дякую.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тому все ж таки я наполягаю на тому, що ми сьогодні проводимо засідання комітету. За ту пропозицію, яку нам було поставлено народним депутатом Власенком і народним депутатом Князевичем про те, що ми сьогодні не проводимо засідання комітету, а проводимо обговорення, якийсь формат обговорення, який не має жодного процесуального значення на майбутнє, я ставлю цю пропозицію на голосування.

Хто за пропозицію депутатів Власенко і депутата Князевича, прошу голосувати. Хто – за?

Я перепрошую, ще хотіла все ж таки попросити, Олега Анатолійовича рахувати, що ви як секретар Лічильної комісії по Закону про комітети маєте цю функцію виконувати... Секретар комітету, я перепрошую.

МАКАРОВ О.А. Добре. Я буду просити секретаріат мені допомагати, добре?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто у нас "за", будь ласка?

МАКАРОВ О.А. Я бачу шість голосів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Раз, два, три, чотири, п'ять, шість. Правильно?

Хто проти цієї пропозиції, прошу голосувати. 14. Хто утримався від цього? Три? За пропозицію – 6, проти пропозиції – 14, утримались за голосування пропозиції – 3. Тому пропозиція відхилена.

Ми можемо переходити до обговорення порядку денного...

ВЛАСЕНКО С.В. Не можемо. Оголосить відкриття комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, я оголосила відкриття комітету, і після цього ви дуже щільно закричали, може я перед цим... Але я спочатку сказала: оголошую комітет відкритим... засідання комітету відкритим я це встигла зробити.

Сергій Володимирович, 3 секунди, ви не встигли.

ВЛАСЕНКО С.В. Тоді дозвольте у мене коротка заява.

Шановні колеги, мій правовий досвід навчив мене одній простій речі: не можна приймати участь у незаконних діях. І я вважаю зазначені дії незаконними, я дуже дякую колегам за співпрацю. Але я з вашого дозволу не буду приймати участь сьогодні у засіданні комітету. Я вважаю його незаконним.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Більше у нас заяв немає?

Тоді ми можемо проводити, да, обговорення порядку денного.

Шановні депутати, порядок денний, зміст якого відповідає змісту меті скликання цього засідання. Вона зазначена чітко в заявах 14 членів комітету.

Прошу проголосувати його за основу. Хто – за? 18 чи 19? Будь ласка, подивіться ще раз уважно.

Олеже Степановичу, керуйте дівчатами, от ви керуйте ними...

ГОЛОВУЮЧИЙ. За – 18. Хто – проти?

_____. Один.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Я хочу від вас слухати. Дякую.

Таким чином, за прийняття порядку денного за основу 13, 1 – проти, утрималось – 2.

У кого є пропозиції до порядку денного? Але нагадую, що у нас ми обмежені безпосередньо змістом заяв членів комітету, бо не всі у вас цей зміст є, в загальному чаті депутатському всіх їх побачили.

Будь ласка, хто має ще пропозиції? Василь Іванович? Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Стосовно повістки дня. Я хотів би з'ясувати правову природу законопроекту 1095. Якщо це спадкоємець знаменитого законопроекту, про який йшла мова в ту ніч – 7203, то все одно я хотів би знати його правову природу.

_____. Я перепрошую, а в нас немає у порядку денному, наскільки я розумію, 1095. Про що зараз йде мова?

НІМЧЕНКО В.І. ...80-й... Я читаю, я читаю: статті 80, номер, дата реєстрації. 10-го... номер 29.08-го.

_____. Да, все правильно. Все правильно.

НІМЧЕНКО В.І. Я розумію, що ви не знаєте. И зараз скажу, чому. Це є з хороших, так сказати, бачень.

І друге. Я хотів би взнати правову природу нормативного акту, який був прийнятий, але він ніколи не був у нас в комітеті на розгляді – ця постанова, яка була прийнята. Її ще нема в природі, вона ще не підписана...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, але ви все ж таки... ви правильно говорите про статтю 80-у, а 1095 – це проект постанови. Сьогодні проект постанови ми не обговорюємо, ми обговорюємо проект закону. А ви називаєте реєстраційний номер проект постанови.

НІМЧЕНКО В.І. Я ж до цього прийду, я сказав "нормативний акт", ви послухайте. А тепер я веду до нормативному акту, який не був предметом у нас розгляду, я ще не бачив його опубліченим Верховною Радою, але бачу з того, що був проект, хтось входив з постановою про скасування постанови 20 вересня 2018 року.

Постанова не була в нас предметом розгляду на комітеті у четвер, з четверга на п'ятницю, а були лише рекомендації комітету. І те, що з'явилася постанова... Я вам скажу, з точки зору кримінальних правовідносин це не дуже переконливо стосовно того, чи було тут фальшування, чи ні. Я нічого не маю на увазі, але ви подивіться, ми тут голосували, я попросив протокол, ми тут голосували за рекомендації комітетів, коли я сказав, і я виступав на Верховній Раді, ви що розглядаєте? Як може предметом розгляду Верховної Ради можуть бути рекомендації комітету?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, пропозиція до порядку денного. Прошу.

НІМЧЕНКО В.І. Я кажу за пропозицію. Я хочу, щоб розглядаючи питання, цей закон, ми вели мову про ті нормативні акти, про які йдеться. Я маю на увазі проекти. Ви пропонуєте проект постанови, за ним стоїть проект закону. От про що мова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ми пропонуємо проект закону. Про проект постанови речі нема. Перед вами порядок денний. Будь ласка, йдіть по порядку денному. Перед вами проект постанови.

НІМЧЕНКО В.І. Я кажу, які підстави ми розглядаємо. Є постанова Верховної Ради розглядати його? Скажіть, будь ласка, на сьогоднішній день...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На сьогоднішній день у нас є підстава...

НІМЧЕНКО В.І. Яка?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ігор Васильович повідомте ще раз.

_____ . Постанова Верховної Ради.

НІМЧЕНКО В.І. Де вона? Зареєстрована, вже підписана? Де вона?

_____ . Вона в процесі підписання.

НІМЧЕНКО В.І. Ви чуєте чи ні?! Ми про що ведемо мову? (*Шум у залі*) Ми про що ведемо мову?

Шановні колеги, я розумію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Постанова набирає чинності з моменту прийняття. Це було прийнято в ніч з 29-го на 30-те.

НІМЧЕНКО В.І. Значить, послухайте указ, я вам його приніс, який каже (указ), да, що всі нормативні акти, включаючи постанови Верховної Ради і Указ Президента, – в момент прийняття, але не раніше дня публікації. Це написано прямо в законі, і ви це знаєте. Ми стоїмо на тернистому шляху фальсифікацій. Я хочу нагадати, за що притягували до відповідальності за закон драконівський 2016 року. Якраз на комітеті винесли, проголосували там щось таке, яке прив'язали заступник Голови Верховної Ради як зловживання правом і притягували до кримінальної відповідальності. Я не хотів би, щоб колеги, тим більше керівництво Верховної Ради тягали по

кримінальним справам. І тому я хотів би, щоб ми тут... не призиваю до доцільності. Повірте, я представляю політичну силу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. По порядку денному ви закінчили?

НІМЧЕНКО В.І. Да я... я закінчую по порядку денному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, по порядку денному.

НІМЧЕНКО В.І. Да. Ми підтримуємо те, що нам нада уніфікувати норми гарантії рівності всіх перед законом, але у спосіб, передбачений і законом, і Конституцією. Процедура – це дзеркало, це обличчя законодавчого органу. І люба норма, яку ми, якщо ми його порушуємо, а ми вже порушуємо на сьогодні, те, що тут більшість єсть, які підтримують, виходячи з ідеологічних мотивів. Я хотів би, шановні колеги, як закінчуючи, сказати: не забувати ніколи, я в тій каденції казав, ми – комітет правової політики. Про які може бути, йти якісь персональні, індивідуальні бачення. У нас буква закону і все. Ну, давайте, ми ж перший шлях не будемо ні себе підставляти, ні підставляти законодавчий орган і не бути посміховиськом у народу. Зрозумійте мене.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Василь Іванович.

Перш ніж скаже Ольга Володимирівна, а потім Руслан Петрович, хочу сказати все ж таки. От, шановні колеги, ми сорок хвилин обговорюємо з вами пропозицію просто прийняти порядок денний, да, в цілому. Ми до голосування прийняття порядку денного в цілому ще не перейшли. Це сорок хвилин. Тобто ми зараз уже слухали про все, що завгодно: про плутанину з реєстраційними номерами постанови, того, що в нас сьогодні в порядку денному проекту закону – це інше. Про скасування і втрату чинності – це

інше абсолютно. Тому давайте все ж таки дотримуватися того питання, яке виноситься, яке ми обговорюємо зараз.

Я розумію, що кожному з нас болять ті програмні речі, за які ми прийшли в парламент. От Сергій Володимирович Власенко сказав, що не можна оцінювати виступи депутатів. В жодному разі, я оцінюю в першу чергу себе і прошу вас, закликаю до конструктивної роботи. Тому що сорок хвилин говорити про те, по порядок денний засідання комітету – це за межами здорового глузду як мінімум. Будьте більш конструктивними!

Будь ласка, депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги, ми всі знаємо, що є нормативні, ненормативні акти парламенту. В даному випадку постанова є ненормативною, вона не стосується права свобод людини і громадянина, не можна поширювати на неї правила набрання чинності з моменту опублікування. І частина п'ята статті 138 Закону про Регламент Верховної Ради, читаю: "Постанови, прийняті Верховна Радою, які містять положення нормативного характеру, набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо ними не передбачено інше".

Що стосується всіх інших постанов, вони набирають чинності з моменту їх прийняття. Дякую.

Крім того, я хотіла би зазначити, що зараз у нас діє чинна стаття 80 Конституції України і там чітко зазначено, що народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання в парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Тому, шановні депутати, якщо вас в стінах комітету починають залякувати притягненням до кримінальної відповідальності, пам'ятаємо, що стаття 80 в нас чинна, в нас є, і ми з вами захищені за наші висловлювання і голосування членах комітету.

Будь ласка, Руслане Петровичу. Потім – Василь Іванович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані голово. В мене пропозиція конкретна. Я просив би всі питання, які сьогодні поставлені на... проголосовані за основу в порядку денному, зняти з розгляду з наступних підстав.

Що стосується першого питання, ви знаєте ту колізію, яка відбувалася, і дискусію, яка відбувалася. Я, на превеликий жаль, в залі був позбавлений права до кінця завершити свою думку, а вона мала завершитись з одного речення. Відповідно до рішення Конституційного Суду від 2016 року в так званій справі про чергові сесії Конституційний Суд чітко розтлумачив про те, що попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції можливе виключно на черговій або позачерговій сесії.

Зважаючи на ці обставини, я думаю, що Конституційний Суд буде мати багато роботи. Але я хотів би, щоб все ж таки ми зараз якимось чином вийшли з тієї колізії, в яку самі запропонували парламенту ввійти, бо я знаю позицію низки суддів Конституційного Суду, які дещо шоковані, в тому числі тими визначеннями, які прозвучали в рішенні нашого комітету, де дана оцінка самому рішенню Конституційного Суду.

І прохав би, якщо це можливо, замість того, щоб розглядати це питання, зініціювати в порядку частини другої статті 95 Закону про Конституційний Суд звернення до Конституційного Суду щодо роз'яснення виконання висновку, так як було в низці випадків, коли в нас була колізія схожа на ту, яка трапилася минулої п'ятниці, ні, четверга чи п'ятниці в сесійній залі. Крім комітету цього ніхто не зробить, тому що суб'єктом направлення такого роду звернення до Конституційного Суду може бути тільки учасник процесу, а учасником була Верховна Рада. Таким чином комітет має зініціювати, а Верховна Рада повинна надіслати відповідне звернення до Конституційного Суду. Це по першому питанню.

По наступних питаннях я повністю підтримую Сергія Владиславовича. В нас не закінчився строк на подання альтернативних законопроектів, а

відповідно до частини п'ятої статті 145 Регламенту, Закону про Регламент, комітет повинен давати оцінку альтернативним законопроектам в разі, якщо вони надійшли у відповідні строки. Строки не закінчились, комітет не має права зараз дати оцінку тільки одному законопроекту, а потім чекати, коли альтернативний буде зареєстрований, давати йому. Ми повинні це робити одразу і в пакеті. Більш того, тільки в такий спосіб парламент має розглядати цей законопроект.

І нарешті. Шановні колеги, відверто кажучи, ці законопроекти, вони міняють конституційну модель, конституційний лад подекуди. Зважаючи на наші зобов'язання перед Радою Європи, які ми дали ще в 95-му році шляхом ратифікації Статуту Ради Європи, всі без винятку, всі без винятку зміни до Конституції, які приймалися в Україні і всі законопроекти, в тому числі за ініціативою нашого комітету, направлялися для профільного висновку Венеціанської комісії. У нас немає змін до Конституції, щодо яких би не висловилась Венеціанська комісія. Це буде перший прецедент.

Щоб не допускати таких прикрих прецедентів, я би просив зараз нашому комітету зробити, так, як ми робили завжди, зініціювати перед Головою Верховної Ради, а саме він суб'єкт звернення до Венеціанської комісії від імені парламенту, відповідне подання щодо того, щоб він надіслав дані законопроекти до Венеціанської комісії, і ми могли отримати висновок Венеціанської комісії перед розглядом по суті зазначених законопроектів на нашому комітеті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Руслане Петрович.

Будь ласка, Василь Іванович. Потім –

Я перепрошую. Я тільки хочу уточнити, що в нас є від вас три пропозиції, які потім ми поставимо на голосування. Да? Перша пропозиція: зняти з розгляду всі питання з порядку денного. Друга пропозиція: ініціатива в нас буде звернутися до Конституційного Суду за роз'ясненням. І третя

ініціатива: ініціювати звернення до Венеціанської комісії до розгляду цих питань, що в нас зазначені в порядку денному. Ми будемо голосувати пізніше після всіх виступів. Дякую.

Прошу, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Спасибі.

Я хочу повторись трошки, але в межах хвилини. Ну, все-таки давайте не пресувати: хто-то загрожує... Чим загрожує? Я ще раз повторюю, я ще раз повторюю, те, що тут проходить, на мій погляд, є підстави думати про те, що є кваліфікуючі ознаки скоєння противоправних дій з боку комітету. От про що я кажу, це моє право, і я бачу де воно конкретно.

Друге. Відносно того, що встановлений строк для альтернативи. Скільки ще повинно виступити депутатів, які б сказали, що закон зобов'язує комітет законодавчо Верховну Раду, що, слухайте, дивіться, 5 днів дайте. І якщо не буде 5 днів, скажіть, будь ласка, для чого ті терміни, якщо ми сьогодні приймемо рішення.

І третє. Я хочу зачитати, тут казали про нормативно-правовий акт, про акт. Так я хочу зачитати Указ Президента України, який має юридичну силу на сьогоднішній день: "Нормативно-правові акти Верховної Ради України і Президента України набирають чинності через 10 днів з дня їх офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самими актами. Але не раніше з дня їх опублікування в офіційному друкованому виданні". Його ще нема живої постанови, про яку ми ведемо мову. Ви чули, що нам заявили на засіданні комітету? В процесі підпису. Це знаєте, що називається? Тому я... я закінчив. Прошу врахувати ці всі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так Ольга Володимирівна зачитала вам чинну ще норму, по якій ми працюємо, що якщо інше не зазначено. Ольга Володимирівна, будь ласка, прочитайте ще раз для Василя Івановича цю норму.

НІМЧЕНКО В.І. Мені не нада читати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Постанова вважається чинною з моменту його прийняття.

СОВГИРЯ О.В. ...частина статті 138. Частина п'ята статті 138: постанови прийняті Верховною Радою, які містять положення нормативного характеру, набирають чинності з дня офіційного оприлюднення, якщо ними не передбачено інше. Це ненормативна постанова. Як можна поширювати на ненормативну постанову...

НІМЧЕНКО В.І. А хто вам сказав, що це ненормативна постанова?

СОВГИРЯ О.В. Тому що стосується одного випадку, вичерпує...

НІМЧЕНКО В.І. А що це, значить – ненормативна постанова? Будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Всі правові акти в державі діляться на дві групи: нормативні і ненормативні.

НІМЧЕНКО В.І. Ви про що сейчас?

СОВГИРЯ О.В. Ненормативні акти...

НІМЧЕНКО В.І. Постанова Верховної Ради не є нормативним...

СОВГИРЯ О.В. Василь Іванович, ну, перший курс юридичного факультету. Ну, я ж не повинна на засіданні Комітету правової політики

розповідати, чим відрізняється нормативні акти від ненормативних. Ну, це ж несерйозно, правда?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тепер ваш виступ, ви хотіли, да, ви просили слово. Тепер до виступу переходимо.

СОВГИРЯ О.В. Я Руслану Петровичу хотіла з приводу рішення Конституційного Суду від 15 березня 2017 року, я так розумію, що ви посилаєтесь на те ганебне рішення, коли Конституційний Суд України дав тлумачення поняття "наступна чергова сесія". Самі, як ви говорите, в кулуарах судді Конституційного Суду України тепер вишукують можливості, що робити з думкою колег, щоб не червоніти наступне все своє життя до його закінчення. Це, по-перше.

По-друге. Те рішення, на яке ви посилаєтесь, в резолютивній частині дано тільки визначення наступної чергової сесії, яка, на думку Конституційного Суду, може бути будь-коли. Наведіть мені, будь ласка, конкретні положення резолютивної частини, якими ви підтверджуєте свою думку. Це, по-перше.

По-друге, про те, що ми міняємо конституційний лад. Значить, конституційний лад визначається розділами I, III, XIII Конституції України, і до них є дійсно особлива процедура внесення змін.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Пані голова, а що це таке? Ви кажете, лекція, а це чим передбачено повчання? Мене не треба повчати. Мені не треба дискусії проводити.

СОВГИРЯ О.В. Що саме повчальне?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ви не маєте права сьогодні ставити мої пропозиції на голосування. Чим передбачена дискусія щодо цього питання? Покажіть мені процесуальність цієї дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте.

СОВГИРЯ О.В. Ви задали, озвучили питання. Да, у вас же були пропозиції.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я до вас питання не задавав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас же були пропозиції пропозиції на голосування, вони зараз залишаються..

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я просто попросив поставити на голосування, а не щоб ми прокоментували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але ж після цього у вас були питання і виступи.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Якщо ви не вважаєте мотивувальною частиною... висновку, точніше, Конституційного Суду частиною висновку, як визначення позиції, юридичної позиції Конституційного Суду, що передбачено Законом про... це ваша позиція. Я її поважаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юридично...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Але прошу не дискутувати. Це немає жодного значення. Ви ж кричите, що ми затягуємо розгляд питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте. Руслане Петровичу, ви поставили три питання. Да, ми поставимо. Але це ще виступи. Дивіться, ми продовжуємо виступи. Як ви... Ну, ви дискутуєте ті питання, хто перед вами говорив так само. Зараз виступає, закінчує Ольга Володимирівна. Залишилося у вас 30 секунд. І потім народний депутат Стефанчук.

Будь ласка, 30 секунд.

СОВГИРЯ О.В. Ви звинуватили нас в зміні конституційного ладу в спосіб, який непередбачений Конституцією України. Це прозвучало, колеги це почули. Я хочу...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я так вважаю. Це моя позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Руслане Петровичу, добре. Вона висловлює свою позицію.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Не треба. Ми ж не в суді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Свою позицію.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Побачите, як за це голосують. Виступає депутат Совгиря, а потім депутат Стефанчук. Якщо більше не буде виступів, поставимо на голосування. Але інші депутати так само мають право відреагувати на те, що прозвучало насправді.

СОВГИРЯ О.В. Ми не змінюємо I, III, XIII розділи Конституції України. Крапка. Тому зміни засад конституційного саду немає.

І щодо альтернативних законопроектів, останнє скажу. Дійсно, передбачено п'ятиденний строк, але ми можемо прийняти рекомендацію комітету зараз. Якщо надійдуть альтернативні законопроекти в строки,

визначені Регламентом, ми зберемо ще одне засідання комітету і з урахуванням цих законопроектів...

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Попрацювати прийдеться, Руслане Петрович.

(Загальна дискусія)

СОВГИРЯ О.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, на сьогодні в нас нема зараз зареєстрованих альтернативних законопроектів, тому нам нема про що сьогодні говорити. Це наші думки, що вони надійдуть. Добре.

Будь ласка, народний депутат Стефанчук. Потім – народний депутат Демченко.

СТЕФАНЧУК Р.О. Шановна пані голово, я вас дуже прошу прислухатись до позиції Руслана Петровича і почати виносити на голосування. Давайте ми припинимо усі дискусії, тому що ми вже маємо втрачену годину часу. Ми ще не перейшли до порядку денного. Я пропоную...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нічого й не прийняли в цілому, навіть.

СТЕФАНЧУК М.О. Так. Я пропоную наразі по дуже простій схемі: 2 – за, 2 – проти, по виступу. Для того, щоб не затягувати час, для того, щоб одній і тій самій людині не давати можливості виступати по два, по три, по

п'ять разів, тому що так ми не завершимо сьогоднішній комітет. Дуже вас прошу зараз припинити дискусію, почати виставляти на голосування. Всі почули думки і одні і другі. Я думаю, всі розумні люди з вищою юридичною освітою здатні прийняти рішення і для себе, і для комітету. Тому ще раз наголошую, прошу вас починати переходити до голосування і усі подальші питання працювати в режимі "2 – за, 2 – проти", тому що ми так сьогодні не закінчимо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Олексійович, дуже дякую, але вашу пропозицію я так само мушу поставити на голосування. Тому ми закінчимо виступи, а потім переходимо до голосувань пропозицій.

Хто? Будь ласка, депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Ну, в першу чергу, я хочу сказати ремарку, що дійсно не подано альтернативних проектів і не могло бути подано, оскільки інформація про те, що комітет буде о 9-й годині, з'явилася тільки на вихідні і наскільки я розумію, канцелярія працює тільки з 9-ї години. Тому теоретично не могло з'явитися альтернативного проекту, навіть якщо у когось було бажання подати такі проекти.

Хотів би сказати, що нам ще довго працювати разом і сьогодні, і цю сесію, і в іншу сесію. І, безумовно, якісь наші обіцянки виборцям, обіцянки там виборцям нашої партії ми повинні... наших партій ми повинні виконувати.

Але в будь-якому випадку ну, ми всі розуміємо, що не могло дванадцяти народним депутатам прийти одночасно один і той самий текст в голову в суботу, і вони почали ці тексти збирати, під копірку написані. Так само не могло відбутися таке тільки з усіма народними депутатами, що сесія була оголошена третього... чергова сесія... точніше, перша була оголошена на 3 вересня, а потім перенесена на 29 саме з метою для того, щоб...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олєже Анатолійовичу, я перепрошую, у нас пропозиції до порядку денного.

МАКАРОВ О.А. Я аргументую свою пропозицію, мені ще треба 30 секунд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щоб ми пропозицію просто почули.

МАКАРОВ О.А. Да-да. Я думаю, що кожний з нас є і практиком, і науковцем, і політиком досвідченим, кожний з нас або є політиком, або науковцем, або практикуючим юристом, у кожного є своя гідність, у кожного є своя точка зору. Тому давайте приймайте рішення відповідно до своїх переконань, розуміючи, що це тільки перше засідання комітету фактично таке повноцінне, а попереду ми ще багато часу будемо працювати.

Я вважаю, що, враховуючи всі зауваження і будучи прихильником зміни статті 80, я пропоную сьогодні зняти її з розгляду, перенести на чергове пленарне... вибачте, чергове засідання комітету. Після того, як воно попаде в план, нікуди... нічого не відбудеться, якщо ми проголосуємо через два тижні в сесійні залі це питання. І буде набагато менше питань у Конституційного Суду, правоохоронних органів і в усіх інших до цієї статті. Я в залі голосував і буду голосувати. Але зараз саме дбаючи про те, щоб ця норма, щоб ці зміни до Конституції набули чинності, щоб вони вистояли в конституційних судах, щоб менше було маніпуляцій, я пропоную і звертаюсь до головуючого, і звертаюся до інших депутатів, хто є прихильником зміни цієї статті, саме виключити це питання з порядку денного і перенести його на засідання після відкриття чергової сесії.

Я вам скажу чому. Бо зараз прозвучало, хтось нам підказує, я не почув, що ми маємо право засідати після закриття сесії в рамках роботи першої

оцієї сесії, де ми збирались. Тоді нам скажуть, що ми в рамках одної сесії приймати рішення стосовно змін до Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не скажуть, тому що ми провели консультації з Головним юридичним управлінням Верховної Ради. Ми працюємо зараз чітко в межах, визначених законом. Це питання ми з вами вирішили, що в нас зараз засідання комітету. Ваша пропозиція зняти з порядку денного пункт перший...

МАКАРОВ О.А. Саме дбаючи про чистоту цієї процедури і бажаючи прийняти цю норму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми з вами домовилися, ми з вами домовилися, що мотиви ми залишаємо поза, але пропозиція звучить у тому...

МАКАРОВ О.А. Мої мотиви я маю право висловити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...що зняти з порядку денного пункт перший порядку денного. Я виставлю пізніше на голосування.

Будь ласка, народний депутат Демченко. Мав бажання виступати.

ДЕМЧЕНКО С.О. Є бажання. Дякую, пані головуюча.

В мене є до пані Совгирі питання, пов'язане з тим, що ці 5...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, народний депутат Демченко, зараз у нас йдуть питання... пропозиції до порядку денного. Давайте не будемо ставити питання до інших народних депутатів. Ми хочемо проголосувати сьогодні порядок денний в цілому. Тому пропозиції до порядку денного в цілому.

ДЕМЧЕНКО С.О. До порядку денного питання, пов'язане з порядком денним. Просто пані Совгіря пояснювала це питання. Я хочу ще раз зрозуміти для себе його суть. Можна задати питання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиції до порядку денного.

ДЕМЧЕНКО С.О. Ні, якщо ви не дозволите, я не буду задавати питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді пізніше, тоді пізніше.

ДЕМЧЕНКО С.О. Воно пов'язане з порядком денним, з тим, що є...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це зараз не передбачено нашим засіданням.
Ще є пропозиції?

ДЕМЧЕНКО С.О. Тобто мені не можна висловитися?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз можемо всі... Ви хочете висловитися? Будь ласка, питання, пропозиції.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я зрозумів, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще є пропозиції до порядку денного? Якщо ні, тоді ставимо на голосування. В нас зараз буде 5 пропозицій, які ми ставимо на голосування.

Перша пропозиція від Руслана Петровича Князевича. Зняти з розгляду всі питання порядку денного.

Друга пропозиція від Руслана Петровича Князевича. Ініціювати звернення до Конституційного Суду України.

Третя пропозиція від Руслана Петровича Князевича. Ініціювати звернення до Венеціанської комісії перед розглядом питань, які визначені в порядку денному.

Третя пропозиція від народного депутата Стефанчука Миколи Олексійовича. Виступати в майбутньому в регламенті два – за, два – проти по сьогоднішнім питанням.

І остання пропозиція від народний депутат Макарова Олега Анатолійовича. Зняти з розгляду пункт перший щодо зняття недоторканності з народних депутатів. Таким чином, ми маємо 5 пропозицій, які ставляться на голосування.

І так, ставиться на голосування пропозиція від Руслана Петровича Князевича: зняти з розгляду всі питання порядку денного.

Хто за цю пропозицію? Хто проти цієї пропозиції? Прошу голосувати. Хто – утримався?

Олеже Анатолійовичу, я від вас хочу це чути.

МАКАРОВ О.А. Ні, послухайте, я так само, як і всі інші народні депутати, займаюся ще і законами, і пропозиціями. Тому я дивлюсь, контролюю, но вставати, бігати у мене нема можливості. Тому я рахую, і те, що бачу, те кажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Частина третя статті 44: "Підрахунок результатів під час відкритого голосування здійснюється секретарем комітету, а в разі його відсутності – визначеним головуєчим на засіданні членом комітету".

Ну, ви ж говорили про те, що ми дотримуємось букви закону, Олеже Анатолійовичу?

МАКАРОВ О.А. Добре. Тоді я буду... я буду за вами повторювати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, тому що...

_____ . За – 5...

МАКАРОВ О.А. Прошу?

_____ . За – 5, проти –, утримавя – 1.

МАКАРОВ О.А. Хочете, щоб я повторив?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз почула, а наступний раз давайте йти все ж таки по процедурі.

МАКАРОВ О.А. Я не бачу в цьому ряду людей, я не бачу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте ми вас посадимо рядом зі мною, буде зручно. Ну, я ж не можу порушувати Закон про комітети Верховної Ради. Правда ж, Василь Іванович, я ж не можу?

НІМЧЕНКО В.І. Ну, я вам скажу. Те, що каже Олег Анатолійович, має рацію. У нас є співробітник, який реалізує повноваження з подачі Олега Анатолійовича. Вона порахувала, сказала. Якщо вам не чутно, то можете запитати. Яка різниця?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, не можна так вибірково до цього відноситись. Але тепер ми переходимо до...

НІМЧЕНКО В.І. Якщо тут бачать вибірковість... Це доручення виконує співробітник секретаріату. Тим більше я не впевнений, що вона хуже знає, в дробях розбирається, чим Олег Анатолійовича. Я слабо розбираюсь, я признаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасно. Ми не будемо просити вас розбиратися в дробях.

І так, за пропозицією Князевича у нас за – 5, 15 – проти, 1 – утримався. 16 – проти.

Будь ласка, друга пропозиція від депутата Князевича: ініціювати звернення до Конституційного Суду до розгляду цих питань порядку денного.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ірино, можна я скажу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Уточніть, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Наступна пропозиція. Ініціювати звернення до Конституційного Суду перед Верховною Радою України в порядку частини другої статті 95 щодо роз'яснення виконання висновку Конституційного Суду щодо законопроекту відповідно 7203.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роз'яснення виконання висновку. Саме щодо виконання висновку.

Так, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 7. Хто проти цієї пропозиції, прошу голосувати. Хто утримався? *(Загальна дискусія)* 6. 15. Хто утримався, будь ласка? Немає. Нуль.

Таким чином пропозиція: 6 – за, 15 – проти, утрималось – 0.

Наступна пропозиція від депутата Князевича: ініціювати до Венеційської комісії перед розглядом комітету звернення щодо всіх питань.

Прошу, хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Питань, які ви пропонуємо включити в порядок денний і направити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... які ви пропонуєте. Будь ласка, повторіть ще раз.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. З 2-го по 8-е включно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, крім статті 80 щодо недоторканності. Так, з 2-го по 8-е, будь ласка, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. До розгляду питання в комітеті малось на увазі. Хто – проти до розгляду в комітеті? Хто утримався?

Таким чином, за пропозицію – 6, проти пропозиції – 15, утрималось – 0.
(Загальна дискусія)

_____. Хтось не голосує. Один депутат не голосує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А хто у нас не голосує? Тобто ви не голосували по всім питанням, да?

Давайте тоді, хто не голосує, будь ласка, про це повідомляйте. Або секретар про це повідомляє, або секретаріат про це повідомляє, але повідомляйте про це.

Наступна пропозиція народного депутата Стефанчука Миколи Олексійовича: щодо розгляду всіх питань порядку денного в порядку два – за, два – проти.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

(Шум у залі)

_____. Ми на засідання комітету можемо прийняти процедурне рішення про порядок...

(Шум у залі)

_____ . Два – за, два – проти.

_____ . Ну, так і що. А ви знаєте, хто як буде виступати, хто буде – за, хто буде – проти.

_____ . Я перепрошую, я знімаю свою пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція знята.

Будь ласка, наступна пропозиція, яка голосується, щодо зняти з порядку денного пункт 1 стосовно змін до Конституції статті 80 щодо недоторканності народних депутатів. Пропозиція від народного депутата Макарова.

Хто за цю пропозицію: зняти з розгляду? 6 – за. Хто проти цієї пропозиції?

_____ . 14.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? 2 – утрималося.

Таким чином у нас всі проголосували.

За пропозицію зняти з розгляду пункту 1 щодо недоторканності – 6, проти цієї пропозиції – 14, утрималося – 2.

Таким чином...

НІМЧЕНКО В.І. Я вибачаюся, нами була пропозиція про безпідставні слухання справи, цих матеріалів, на сьогоднішній день по статті 80 внесення змін, оскільки ми не маємо постанови, якою була скасована постанова 20 вересня 2018 року, цієї постанови взагалі немає в природі. Ми що робимо? І тому я сказав, ви мене, так би мовити, звинуватили, що я страхи наводжу, це чисто має кваліфікуючі ознаки, заздалегідь, ми знаємо, що нема ніякого

нормативного акту і Комітет правової політики приймає розглядати, і вносити зміни в Конституцію, рекомендувати. Це що, тут казали про те, що стосовно конституційного ладу, то, щоб ви знали, це є частина конституційного ладу, шановна викладач, якщо ви мене до першого курсу хотіли запросити.

І друге, що я хочу сказати, я сказав про нормативно-правовий акт, що записано в указі, а не акти індивідуального характеру, про який ви тут теж розказували нам лекцію. І я сказав, що це має всі ознаки кримінального правопорушення.

Пропозиція: неможливо розглядати, немає документу, на підставі чого ми розглядаємо, шановні друзів. Ми скасували, якими скасували рекомендації, чи ми скасували Постанову 20 вересня №2557. Ось дивіться, але цієї немає постанови, якою ви скасували в незаконний спосіб, от про що йде мова.

Як можна зараз розглядати, пані Ірино?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, дуже дякую за позицію, ви вже її втретє повторюєте.

НІМЧЕНКО В.І. Я сказав, що це поставте на основаніє, що немає підстав, немає постанови в природі. Будь ласка, поставте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, у нас на голосування, ми не голосуємо за постанову, ми голосуємо за порядок денний. Ви говорите про зняття з порядку денного. Ваша пропозиція про зняття з порядку денного...

НІМЧЕНКО В.І. Його ніхто не вносив, я кажу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. ...пункту 1...

НІМЧЕНКО В.І. Не внесення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не про постанову, ми ставимо... ми не голосуємо постанову. У вас перед очима порядок денний. Ви говорите зараз про зняття з порядку денного пункту 1. Про це ставив пропозицію депутат Князевич, тому що він хотів прибрати все в цілому і пункт 1 входить в це. І про це ставив питання депутат Макаров, щоб прибрати з порядку денного пункт 1. Тому ми цю пропозицію вже проголосували двічі, просто в різних формах. А ви нам надаєте свої мотиви, мотивувальну частину...

НІМЧЕНКО В.І. Пані Ірино, я лише розводжу, що є поняття "немає обставин", а є поняття "немає складу", ви розумієте, да? І була пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція про зняття...

НІМЧЕНКО В.І. Прямо, щоб воно звучало, у зв'язку з тим, недопустимість розгляду і включення до розкладу дня у зв'язку з відсутністю правового документу, який покладений начебто в основу винесення рішення. Ну, ви розумієте, нема постанови...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми мотивувальну частину голосувати не будемо, ми будемо голосувати або включення, або виключення. Про виключення ми проголосували вже двічі.

НІМЧЕНКО В.І. Не включення! Не включення. Це ви включили. А ми не включали. І я кажу, не включення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви про виключення. Про виключення.

НІМЧЕНКО В.І. Його ще ніхто не включав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про це піднімав питання депутат Князевич, про це піднімав питання депутат Макаров.

НІМЧЕНКО В.І. ... відсутності правових підстав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ваша мотивувальна частина. Ми послухали всі. Добре, давайте ставимо ще раз на голосування пропозицію...

НІМЧЕНКО В.І. Ні, я хотів би уточнити, пані Ірино, у нас секретаріат, придані сили – скільки? Покладіть, будь ласка, на стіл постанову. Ви розумієте, про що ми ведемо мову? Ви розумієте, що ми стоїмо на грані скоєння злочину! Як можна розглядати, нема постанови, а ми кажемо, що вона є, буде підписана!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Постанова була прийнята 29 числа.

НІМЧЕНКО В.І. Її нема, ви розумієте чи ні? Вона не підписана. Секретар сказав, пан Ігор його звать, я хочу це для протоколу, що вона в стадії підписання.

Ви знаєте, що ми робимо тут? Що встав Сергій і пішов, Власенко, він мав рацію. Ми – Комітет правової політики. Ми про що тут ведемо мову? Нема постанови, а ми на підставі цієї постанови...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, ви 150 швидше проговорите.

Будь ласка. Будь ласка, Ігор Васильович, дайте пояснення ще раз як виконуючий обов'язки секретаріату. Будь ласка, Ольга Володимирівна Совгіря, дайте пояснення ще раз.

І представник від ... який в нас зараз має право знаходитися на комітеті, так само дайте пояснення, і після цього ми продовжуємо.

Будь ласка, Ігор Васильович.

_____ . Я не буду пояснювати, просто скажу. Постанова про прийняття законопроекту за основу набирає чинності з моменту прийняття, а не з моменту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна це сказати в стенограму в любих цих...

НІМЧЕНКО В.І. Що вона підписана?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є процедурні постанови, які набирають чинності з моменту прийняття.

Будь ласка, Совгіря.

НІМЧЕНКО В.І. То це процедурна постанова. Давайте запишемо, що це процедурна, і йдемо далі.

_____ . Дайте висказатися. Будь ласка.

_____ . Як зразок я наводив постанову.

_____ . А оця, що ми голосували, це яка постанова? Це була процедурна ж ?

_____ . Попередньо схвалена.

_____ . Ми там ще прийняли постанову, мені невідома, але прийняли, ви маєте знати. Вона процедурна чи ні? Дайте пояснення. Процедурна чи ні? Ця постанова. Не знаєте.

_____ Керівник секретаріату не підтверджує що це процедура.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Тобто ми зараз говоримо про Постанову Верховної Ради України про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до статті 80 Конституції України. Про яку постанову ви зараз говорите, Василь Іванович?

НІМЧЕНКО В.І. Про постанову? Я вам скажу, про яку постанову. Про скасування Постанови Верховної Ради України, про скасування, від 20 вересня 2018 року...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Перепрошую, у нас немає такої постанови. У нас немає постанови про скасування.

СОВГИРЯ О.В. Це взагалі не про скасування, а про втрату чинності. Це раз. *(Шум у залі)*

НІМЧЕНКО В.І. Ви назвали втрату чинності. *(Шум у залі)* Ви назвали втрату чинності, да. Де ця постанова?

СОВГИРЯ О.В. Про втрату чинності. Але її...

НІМЧЕНКО В.І. Я повторюю.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Прочитайте: фактично визнати такою, що фактично втратила чинність.

НІМЧЕНКО В.І. У нас її нема. Що я прочитаю? У нас її нема, цієї постанови. Де ця постанова, скажіть.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ну, ви висловили свою позицію, ми теж висловили свою позицію. Ми вважаємо, що з моменту проголошення...

НІМЧЕНКО В.І. Так я хочу почути, колеги.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Давайте будемо брати в порядку надходження.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Так що нам далі робити? І я не почув... от я хочу... от зараз пані головуюча хоче винести відповідне питання, але я не розумію вашу пропозицію. Ви можете чітко озвучити, що ви хочете?

НІМЧЕНКО В.І. Чітко озвучую пропозицію, що на сьогоднішній день, на цю мить, немає цієї постанови, про яку ви кажете, що чи вона втратила чинність, чи як би ви її не називали, але ви признали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний Василь Іванович, вибачте, будь ласка...

_____ . Так це ваша думка. А пропозиція в чому?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович!

НІМЧЕНКО В.І. Пропозиція: недопустимість включення для розгляду в повестку дня. От і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, ця постанову ніхто не розглядає на порядку денному. Яке юридичне значення ця постанова має зараз для

процедури розгляду питання про схвалення Закону 7203? Пояснить, будь ласка. Ми її скасували...

НІМЧЕНКО В.І. А я вам скажу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ми її скасували в процедурі попереднього схвалення.

_____. Шановні колеги, надійшла пропозиція. Давайте проголосуємо цю пропозицію.

НІМЧЕНКО В.І. Я пояснюю, ви, скасувавши цю постанову, предоставили право наявності юридичної сили законопроекту, який 3 жовтня 2018 року уже не існує в природі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, давайте по суті. Ви хочете...

НІМЧЕНКО В.І. На підставі цієї постанови...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви хочете включити в порядок денний що саме? Голосування по якій...

НІМЧЕНКО В.І. Недопустимості в зв'язку з відсутністю правового...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас немає цього в порядку денному. Що стосується постанови про втрату чинності, цього нема в порядку денному. Що ми можемо у зв'язку з? Конкретно що включати?

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів почути, де постанова, її номер, треба розуміти, що її номер є 1094. Її немає.

_____ . Я перепрошую, ну, питання постанови тут мови тут немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, давайте перейдемо...

_____ . Ми включаємо якісь питання чи виключаємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте... Чекайте. Чекайте. В нас сьогодні, ми з вами зібралися по конкретним питанням, які визначені за вимогами народних депутатів. Порядок денний сформований за тими заявами, які ми отримали до входження до комітету, з вимогою голови комітету скликати засідання комітету. Тому, якщо, Василь Іванович, ви хочете включати ще щось, яким чином не... жодним чином не прозвучало сьогодні в порядку денному, всі решта питань, я думаю, що це питання можемо винести на комітет в середу, який буде відбуватися по плану, або таким самим шляхом, якщо ви забажаєте ще раз зібратися сьогодні в комітеті ввечері чи коли ми встигаємо, будь ласка, давайте скликати знов засідання комітету.

Зараз ми залишаємося в тому порядку денному, який чітко прописаний в заявах людей, які ініціювали скликання сьогоднішнього комітету. Я думаю, що таким чином ми повністю знімаємо питання, тому що в нашому житті ще є інша купа різних дуже важливих постанов і проектів постанов, але до сьогоднішнього розгляду вони не відносяться. В нас пункт перший стоїть на порядку денному – проект Закону про внесення змін до статті 80 Конституції України. Жодна мова про проекти постанови про втрату чинності не стоїть на сьогодні. Тому я вважаю це питання в нас закрите.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, прошу голосувати.

НІМЧЕНКО В.І. 15 секунд, 15 секунд можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу голосувати за порядок денний в цілому. Ми закінчили пропозиції, в нас, ми перейшли до голосувань. Ми перейшли до голосувань, тому всі пропозиції було озвучено. Остання пропозиція, яка надійшла, це була пропозиція від народного депутата Макарова. А зараз почався базар. Тому ми закінчили голосування за пропозиції...

НІМЧЕНКО В.І. Шановна пані Ірино. Шановні колеги, ну, давайте ми якимось толерантно. Нам дійсно..., я вам вдячний, ще багато працювати.

Я хотів би сказати, що почитайте 147-у Регламенту, вона чітко сказала, що, якщо була постанова направлення законопроекту після Конституційного Суду для того, щоб убрати ці зауваження, зауваження...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не пропозиція.

НІМЧЕНКО В.І. І ви тепер кажете...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не пропозиція.

НІМЧЕНКО В.І. ...що ця постанова не скасована, тому що іншої постанови нема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вас почули. Дякуємо за думку.

НІМЧЕНКО В.І. Ми не можемо розглядати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо за думку.

Пропозиція не розглядати. Все? Всі пункти не розглядати? Яка у вас пропозиція, не розглядати всі?

НІМЧЕНКО В.І. Перше. Перше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування ще раз пропозицію від народного депутата Німченка не голосувати порядок денний, за перший пункт порядку денного. Хто за це, прошу голосувати.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, така пропозиція.

(Загальна дискусія)

Ну, така пропозиція від народного депутата. Я повторюю дослівно: не включати в порядок денний. Ну, ви сказали по-іншому. Пропозиція: не включати в порядок денний перший пункт.

Хто за цю пропозицію? Хто проти цієї пропозиції? 15. Хто – утримався? Двоє. Хто не голосував? Один. Таким чином за цю пропозицію не включати пункт перший порядку денного в порядок денний: за – 4, проти – 15, утрималось – 2, не голосували – 1.

Нагадую ще раз, що ми тільки що проголосували питання, повністю питання, яке було піднято, пропозицію депутата Макарова.

Прошу на майбутнє бути конструктивними і не ставити одні і ті ж самі пропозиції на голосування.

Таким чином ставлю на голосування, нарешті, проголосувати порядок денний в цілому. Хто за те, щоби проголосувати за порядок денний в цілому, прошу голосувати. Хто – за? В цілому?

_____. Прийняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прийняти в цілому. Скільки? 16. Прийняти в цілому – 16. Хто – проти? 4 – проти. Хто – утримався? 1. Не голосував – 1.

Таким чином в нас 16 за те, щоб прийняти порядок денний в цілому, 4 – проти, 1 – утримався, 1 – не голосував.

Я прошу ще раз секретаріат передивитися, скільки в нас зараз знаходяться членів комітету.

_____. 22.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 22. І пішов Власенко. Тому це треба зафіксувати, що в нас, ми спочатку на засіданні сказали, що в нас 22, да. Потім підійшов один член комітету, потім вийшов один член комітету. Тобто ми на порядок денний переходимо з 22 особами. Щоб розуміти, для голосування, для порядку голосування.

(Загальна дискусія)

_____. Власенко не зареєструвався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що... Власенко не... Давайте за даними реєстрації скільки в нас?

_____. 22.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 22. Все. Тоді за даними реєстрації... Да, я думаю, якщо він би вийшов, дійсно, він може повернутися, тому просто би вважали, що цей голос не голосує.

_____. Рішення прийнято, я зрозумів.

Хотів би сказати, може нам порадять. Якщо зареєструвалось, там, припустимо 22, один вийшов подзвонити, по своїх справах на 10 хвилин, його голос як, зразу зменшується кворум для прийняття рішень?

_____. На кожному голосуванні пишеться кількість народних депутатів всього в залі.

_____. Які присутні в залі, да?

_____. *(Не чути)*

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Треба весь час для стенограми... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Ну, ми як і побачили, що він і не зареєструвався. Тому, розуміючи наскільки в нас цікавий комітет, я думаю, що ми будемо, дівчата поруч сидіти за мною і дивитися, хто реєструється, а хто ні.

Таким чином перед розглядом питань порядку денного я мушу повідомити членів комітету, що на вимогу статті 44 Закону України про комітети з нами сьогодні знаходиться "112" канал. Я мушу про це повідомити, це акредитовані ЗМІ, вони знаходяться в спосіб, передбачений законом.

Хто в нас ще знаходиться з представників ЗМІ сьогодні, тому що це треба повідомити перед початком розгляду порядку денного?

_____. "Рада" і NewsOne.

ГОЛОВУЮЧИЙ. "Рада" і NewsOne. Добре. Дякую дуже, прийняли до уваги.

Переходимо до першого питання порядку денного. На порядку денному першим питанням у нас стоїть проект Закону про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України). Будь ласка, народний депутат Совгиря до слова.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги, вам роздано висновок, проект висновку Комітету з питань правової політики щодо проекту Закону про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України) (реєстраційний номер 7203 від 30 серпня 2019 року).

Ми пропонуємо до вашого розгляду такий проект рекомендацій комітету. По-перше, рекомендувати Верховній Раді поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 80 Конституції (щодо недоторканності народних депутатів) (реєстраційний номер 7203 від 30 серпня 2019 року) прийняти як закон. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради від комітету визначити заступника голови комітету Совгирю О.В.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Які є питання по цьому пункту?

МАКАРОВ О.А. У мене є питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олеже Анатолійовичу.

МАКАРОВ О.А. Ольго Володимирівно, от ми беремо 155 статтю, я ще раз кажу, я прихильник зміни, яку ми зараз вносимо, я хочу уточнити в конституціоналістів. Законопроект про внесення змін до Конституції, попередньо схвалений більшістю від конституційного складу Верховної

Ради, вважається прийнятим, якщо на наступній черговій сесії Верховної Ради за нього проголосувало не менше як дві третини від конституційного складу Верховної Ради.

СОВГИРЯ О.В. Так.

МАКАРОВ О.А. Тобто законодавець він щось мав на увазі, поясніть мені неконституціоналісту, якщо можливо, що є присутні також неконституціоналісти, чому саме таким чином виписано це в 155 статті, чому не можна протягом однієї сесії прийняти, наприклад, 226, а потім через тиждень чи через два взяти і проголосувати дві третини. Чому саме на двох сесіях потрібно?

Дякую.

СОВГИРЯ О.В. Якщо ми уважно з вами почитаємо, то стаття 155 Конституції України в частині попереднього схвалення не говорить взагалі про вид сесії, на якій це має відбуватися, да, попередньо схвалений більшістю від конституційного складу. Наступна чергова сесія у нас з'являється в частині якраз остаточного схвалення двома третинами цього законопроекту.

МАКАРОВ О.А. Так я про це і питаю. Чому на тій самій не можна створити? Чому на наступній черговій?

СОВГИРЯ О.В. Ну, тому що є жорстка процедура внесення змін до Конституції України.

МАКАРОВ О.А. Який мотив? Чому?

СОВГИРЯ О.В. Мотив в тому, що Конституція України – це Основний Закон держави, її не можна змінювати просто так. Є особливо ускладнена процедура в порівнянні зі звичайними законами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще питання є? Будь ласка, народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Я просив би голову контролювати, щоб не було казуїстики в нас на засіданні, і ми це питання обговорювали на попередньому комітеті. Я думаю, можна по конкретним питанням і переходити до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ж так, знаєте, така тонка грань між казуїстикою і правом на свободу слова. Я буду намагатися. Дякую за зауваження, але ви ж розумієте.

СТЕФАНЧУК М.О. Ну, я думаю, що мета конституційної норми це не є предметом обговорення нашого комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Погоджуюсь. Колеги, прийміть, будь ласка, до уваги.

МАКАРОВ О.А. Ні, давайте ще раз. Секундочку. Я абсолютно протестую проти будь-якого обмеження народного депутата задавати питання і виступати на засіданні комітету. Якщо говорить депутат не по справі, якщо свідомо затягує, головуючий може давати зауваження, пропонувати говорити по суті. Будь-яке обмеження виступу на комітеті народного депутата є порушенням його прав, передбачених Законом про статус народного депутата. Давайте на це зважати. Це не судове засідання. Я також адвокат, який... Це не судове засідання. Протягувати якість рішення ми не будемо. Ми будемо обговорювати, голосувати, виконувати.

СТЕФАНЧУК М.О. Ні в якому випадку ніхто не обмежую, але клопотати про роз'яснення конституційних норм, я думаю, що це за межами питань.

МАКАРОВ О.А. То ви довше коментуєте моє питання, ніж я задавав його.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте переходити до запитань. Будь ласка, народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Пропозиція озвучена була.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція – не питання.

Ще питання є?

НІМЧЕНКО В.І. Є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Німченко Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Ну, по-перше, я хотів би запитати. Перше чи "а". Скажіть, постанова Верховної Ради України, яка була прийнята щодо направлення законопроекту до комітету 20 вересня 18-го року. Ви мене слухаєте чи як? А то тут нас обмежують десь, то я хотів би, щоб ви мене послушали і дали відповідь. Постанова, якою був законопроект направлений до комітету 20 вересня 18-го року, вона скасована сейчас, цю минуту чи ні? Я маю на увазі 2557-VIII (римське)?

Питання не почув. Спасибі.

Друге питання.

СОВГИРЯ О.В. Я відповідаю, Василь Іванович. Зустрічне риторичне питання. Пошліться, будь ласка, на норму Закону "Про Регламент Верховної Ради України", де факт наявності чи відсутності конкретно цієї постанови має конкретне значення при розгляді цього питання на засіданні цього комітету.

НІМЧЕНКО В.І. Відповідаю. Якщо ви подивитесь статтю 146, 147 Регламенту, то ви там чітко знайдете, що якщо були застереження, із цього приводу Верховна Рада винесла постанову, а саме постанова від 20 вересня 18-го року стосувалась того, що висновку Конституційного Суду є застереження, чуєте, Верховна Рада прийняла постанову і направила в комітет для вирішення всіх питань, щоб знівелювати якісь підозри чи можливість протиконституційності тих норм, які закладені в цьому законопроекті. Ця постанова... Я закінчую. Ця постанова була прийнята 20 вересня, і 21-го вона пішла в комітет. Ходила, вона прийшла. Так от в силу статті 147 комітет повинен був розглянути цю постанову і прийняти рішення, і повернути законопроект у Верховну Раду. Якщо цього не було зроблено, він вважається таким, що не поданий.147-а. Будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Я відповідаю по суті вашого питання. Частина друга статті 19 Конституції визначає, що органи державної влади зобов'язані діяти в межах повноважень та у спосіб, які визначені Конституцією та законами України. Повноваження Конституційного Суду визначені Конституцією України, Законом "Про Конституційний Суд України".

Ні в Конституції, ні в Законі про КСУ немає такого повноваження Конституційного Суду України робити застереження щодо будь-яких питань, які не стосуються статей 157, 158 Конституції України при розгляді питання про конституційність відповідного законопроекту.

Якщо ми звернемося до Закону про Конституційний Суд і подивимося на перелік тих питань, які можуть бути викладені у висновку Конституційного Суду України щодо відповідності законопроекту Конституції, ми не побачимо такого питання, а перелік є вичерпним, як робити застереження в цій частині.

Далі. У висновку Конституційного Суду від 19 червня 2018 року немає жодного слова "застереження", "застерігає" і так далі. Чому ваше чи чиесь особисте тлумачення поняття "застереження" може бути пересторогою до внесення змін до Конституції України? І чому ви нас штовхаєте зараз на шлях, який абсолютно суперечить принципам правової держави, які поважає і на яких нам постійно наголошує Венеціанська комісія?

В резолютивній частині цього висновку сказано, що законопроект не порушує і відповідає статтям 157, 158 Конституції України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання є?

НІМЧЕНКО В.І. Я ж все-таки відповім. Навіть застосовувала термін, застосовувала термін "риторичне питання", пам'ятаєте, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас відповідає доповідач.

НІМЧЕНКО В.І. Пам'ятаєте, Ірина Валентинівна, риторичне питання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Риторичне питання не...

НІМЧЕНКО В.І. Я не почув відповіді на статтю... на положення статті 146-ї і 147-ї про те, що, якщо не розглянуті пропозиції, якщо не розглянуті доконче зміни...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович. Ще питання є?

НІМЧЕНКО В.І. Ні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще питання? У кого є питання? Василь Іванович, є питання у вас?

НІМЧЕНКО В.І. Ні. Я ще пізніше дам розшифровку, що таке, ну, йде питання у висновку... до уваги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це дискусія, добре. Зараз, якщо більше нема питань... Питання? Будь ласка, депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Я хотів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хотів до доповідача питання, те, що я хотів задати до цього.

Скажіть, будь ласка, оці п'ять днів на подачу альтернативного законопроекту...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

ДЕМЧЕНКО С.О. Чого? Пов'язано з цим же, з...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Це починаючи з другого питання.

ДЕМЧЕНКО С.О. А з другого у нас питання? Тоді знімаю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо більше нема запитань, будь ласка, переходимо до виступів. Хто хоче...?

НІМЧЕНКО В.І. Ні, так я ж все-таки закінчу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступи вже. Чи ще запитання?

НІМЧЕНКО В.І. Ні, не виступи. Я закінчу. Так все-таки, постанова...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас запитання, Василь Іванович? Запитання.

НІМЧЕНКО В.І. Постанова виконана чи не виконана? Чи була ця постанова? І вже навіть Постанови від вересня 2018 року нема.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання почули. Дякую вам.

Будь ласка, Ольга Володимирівна, відповідайте і переходимо до виступів.

СОВГИРЯ О.В. Василь Іванович, все-таки ми так і не почули, який же стосунок має ваше запитання до нашої проблеми, да. А тому очевидно, що варто продовжити засідання комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за відповідь.

Питання у депутата Кучера ще було. Чи вже виступ?

КУЧЕР О.В. Ні, пані головуюча, я просто хотів би підкреслити, що питання звучало наступним чином, це щодо запитання.

Чи скасоване, чи не скасоване?

Я ще раз повторюю, що ця постанова не скасовувалась Верховною Радою. І ця постанова була визнана такою, яка фактично втратила чинність. Давайте підкреслимо це і зупинимо це дискусіювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую.

Це правильно, але ви правильно зазначили, що вона втратила чинність, але це питання взагалі не відноситься до пункту першого сьогоднішнього засідання.

Тому переходимо до виступів щодо пункту першого порядку денного. Хто хоче виступити?

Я знаю, що Руслан Петрович хоче, тому і дивлюсь туди. Руслан Петрович. Потім – Олександр Геннадійович.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані голово, за те, що ви мене відчувати почали. Це дуже добре.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як же можна 80-у не відчувати, розумієте? 80-у я дуже добре відчуваю.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я буду намагатися брати слова в обговоренні, наскільки це буде можливо, і ваша ласка, практично по всіх питаннях. З цього приводу в мене не було запитань до доповідача, тому що я розумію її позицію, це її позиція. Я її, ще раз кажу, поважаю, але не розділяю. Так само просив би і мою позицію поважати, якщо навіть ви її не розділяєте.

Моя позиція дуже чітка і зрозуміла, я її висловив і на попередньому засіданні комітету. Хоча сьогоднішнє я засіданням не вважаю, знову ж таки, але змушений брати участь для того, щоб довести свою позицію, в тому числі публічно і сьогодні, коли ми обговорювали проект порядку денного, я ініціював, щоб ми звернулися до Верховної Ради, щоб вона відповідно звернулася за роз'ясненнями до Конституційного Суду, тому що питання не

таке просте, як здається. Можна скільки завгодно не погоджуватися із застереженнями Конституційного Суду, але позбавляти права Конституційний Суд висловлювати застереження, ну, це вже трішечки так на грані чогось іншого, ніж просто позиції комітету. Зважаючи на ці обставини, я б все ж таки просив, що нам треба визначитися зараз з приводу того правового статусу, в якому знаходиться зазначена постанова.

Василь Іванович абсолютно правий, ми не можемо просто визнавати чинною чи нечинною, хоча вона ще не набула чинності, постанова, яка вже зреалізована, її не треба було визнавати, її вже немає, її не існувало на момент, коли Верховна Рада приймала якийсь рішення. Зараз натомість прийнято, як на мене, у неконституційний спосіб на першій сесії замість того, щоб приймати на черговій чи позачерговій, це моя позиція, яка підтверджується в тому числі позицією Конституційного Суду, постановою про попереднє схвалення. І ми маємо дві взаємовиключні постанови на цей момент. Що ми голосуємо? Як ми далі рухаємося? Комітет мусить запропонувати шлях подальший руху над цим законопроектом, а ми самі в тупик зараз зайшли.

Зважаючи на ці обставини, у мене немає зараз можливості підтримати зазначений проект постанови, то що я вважаю...

НІМЧЕНКО В.І. Від нашої політичної сили йдеться про...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Вибачте, пишеть вже зараз мене, Василя Івановича вже не треба. Я розумію, що для звіту треба записати, я і публічно готовий ще раз підтвердити.

Тому, зважаючи на ці обставини, я вважаю, що зараз підтримувати цю постанову не можна. Чому? Я хочу відповісти, Олег Анатолійович, вам чому, як на мене, конституціоналісти, творчі Конституції, зробили такий вагомий часовий проміжок, вони кілька разів про це в тому числі у висновках Конституційного Суду, написали. Для того, щоб законодавчі могли приймати

усвідомлене рішення, базуючись в тому числі на наукових, юридичних і інших експертизах, які мають бути в проміжку цих кількох місяців. Не так, за два дні, я думаю, що лєвова частина народних депутатів навіть не прочитала той законопроект. Бо якщо я зараз почну говорити по суті цього законопроект, то багато хто, я не кажу, звичайно, члени комітету всі вивчили напам'ять.

_____. З 2017 року ми вже його почитали.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Зважаючи на ці обставини, я просив би все ж таки шановних колеґ утриматися зараз від розгляду цього законопроект, дати час законодавцям, в тому числі науковцям, доктрині і всім решта висловити свою позицію з приводу цього законопроект. Взяти до уваги висновок Венеційської комісії і далі рухатися над цим законопроект. Той поспіх, який ми зараз демонструємо, він не завжди виправданий. Я думаю, що він навпаки може зашкодити. Тим більше, що він зараз не потрібен, бо законопроект набуває чинності аж 1 січня 20-го року. В нас ще достатньо часу для того, щоб його проголосувати в сесійній залі – аж чотири місяці. Чому зараз відповідно треба залишити, порушити все можливе і неможливе, і для того, щоби якимось чином в угоду, як ви сказали, якійсь доцільності приймати це рішення?

Зважаючи на це, я під час голосування буду висловлювати ту позицію, яку неодноразово озвучував. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Руслане Петровичу. Так приємно кожного разу вас чути, щоб нам треба ще, необхідно вивчити цей законопроект, який був внесений у 2017 році Президентом Петром Олексійовичем Порошенком, але все ж таки нам ще необхідно вивчити його. І є висновок Венеційської комісії, і є висновок Конституційного Суду, але

Руслан Петрович наполягає на тому, що всі погано ще вивчити цей законопроект.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Висновок Конституційного Суду і Венеційської комісії погано вивчили, я не наполягаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже за виступ.

Будь ласка, народний депутат Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Руслан Петрович, ви все нас відправляєте в Конституційний Суд за роз'ясненням. Значить, відкриваємо Закон про Конституційний...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. ...це ж обговорення законопроекту. Шановна пані голова...

СОВГИРЯ О.В. Так як я... ви тричі говорите, що по закону маємо звернутися...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я не потребую вашої дискусії. Я вас поважаю, але не розділяю вашу позицію.

СОВГИРЯ О.В. І я вас поважаю, і не розділяю вашу позицію.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я прошу пані голову, зараз ми обговорюємо законопроект, це стадія не дискусії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга висловлює свою точку зору.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. У нас нема дебатів, у нас не передбачено...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ольга Володимирівна, давайте перейдемо щодо дискусії, просто ваш виступ. Добре, ваш виступ – і все.

СОВГИРЯ О.В. Ви це називаєте... Щодо пропозиції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не треба дебатовати з іншими депутатами.

СОВГИРЯ О.В. Щодо звернення до Конституційного Суду...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. *(Не чути)*

СОВГИРЯ О.В. ...про роз'яснення порядку виконання актів суду. Відкриваємо: частина друга статті 95 Закону про Конституційний Суд: Суд за клопотанням учасника конституційного провадження...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Да. Верховної Ради...

СОВГИРЯ О.В. ...який брав, ні, який брав участь у справі, може роз'яснити порядок виконання рішення чи висновку суду. Учасник, який брав участь у справі, припинив свої повноваження 29 серпня з моменту відкриття... Звичайно, Верховна Рада восьмого скликання припинила. Що, у нас є правонаступництво скликань Верховної Ради чи що?

(Загальна дискусія)

Ну, перестаньте.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, а ви ж дискусію не хотіли, це виступи і думки. Ще які є виступи?

Будь ласка, Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, з 90-го року я спостерігаю політичну доцільність, яка, на жаль, не була предметом розгляду безпосередньо в сесійній залі, аж поки не почалися визначення тих речей, які повинні вирішуватись негайно і дуже швидко. Із останніх таких прикладів можна підняти виступи цілого ряду колег народних депутатів стосовно аналогічного і дуже важливого питання, яке знову зараз піднімається, але це зайве підтвердження того, що таке політична доцільність і нехтування юридичною процедурою, таке важливе питання, яке безпосередньо пов'язане в тому числі і з наступним, я думаю, порядком денним нашої роботи, де незаконне збагачення стало предметом розгляду попередньою Верховною Радою, не дивлячись на застереження, яке робив в тому числі і наш комітет, це можна підняти, мої виступи були з цього приводу, це завершилось тим, що Конституційний Суд, ви знаєте, ухвалив відповідне рішення. І тепер ми опинилися в ситуації, коли фактично рік стаття, яка повинна була б допомагати в тому числі і новоствореним органам, не діє. Я думаю, що це умисно було зроблено, бо це чітко відслідковується в усіх попередніх виступах, в тому числі і членами нашої фракції, і Власенком, і іншими. У мене таке відчуття, я, власне, про це говорив з трибуни сесії Верховної Ради, що зараз це робиться з однією метою. Да, я розумію, що цей законопроект вводиться аж з 1 січня 20-го року, але для того, щоб зупинити ключове рішення, яке повинна була ухвалити не одна Верховна Рада про скасування недоторканності народних депутатів, ми знову попадаємо в ситуацію, коли через цілий ряд порушення юридичних процедур, конституційних ключових речей все іде до того, що ми знову нібито ухвалимо рішення, яке буде нікчемним. Тому моя пропозиція залишається тією самою.

До цього ви додали ще один, на мій погляд, дуже важливий і принциповий момент... Ви всі розумієте чудово, що зараз немає ніякого засідання комітету, щоб ви розуміли мою позицію, чому я не голосую ні "за", ні "проти". Я пробував за це боротися до тих пір, поки ви не оголосили це

засіданням комітету, не затвердили порядок денний. Я вважаю, що, на жаль, процедурно зроблено все для того, щоб далі оскаржити рішення Верховної Ради. І я думаю, що нам треба врахувати як відповідному комітету всі моменти, яким чином уникнути такої можливості. Я думаю, що колеги подавали декілька пропозицій, як це можна зробити. На жаль, до цих пропозицій не прислухались, тому як і в попередніх рішеннях я не буду голосувати, бо не вважаю це засіданням комітету, про що чітко і однозначно свідчить Закон і про комітети і відповідні положення інших законодавчих актів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Владиславовичу.

Будь ласка, Олександр Геннадійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Я хочу повторити думку, яка вже сьогодні кілька разів звучала, про те, що ми мусимо враховувати наявність чи створення, штучне створення підстав для подальшого оскарження того рішення, яке буде приймати Верховна Рада України з цього питання.

Особисто я виступаю за те, щоб зняти депутатську недоторканність і готовий проголосувати за цей чудовий законопроект і тут на засіданні комітету, і в залі Верховної Ради. Але я буду за це голосувати тільки в тому випадку, коли я буду розуміти, що ми з вами вчиняємо по закону, в спосіб, передбачений законом, і не порушуємо Регламент Верховної Ради. На жаль, на сьогодні ми маємо, на мою думку, критичну вже масу юридичних претензій щодо чистоти, юридичної чистоти того рішення, яке пропонується голосувати. Тому я, безумовно, як і з цього питання, так і з інших питань порядку денного, деякі з них дійсно потрібні, я буду голосувати проти і буду письмово викладати свою окрему думку до цього рішення. І закликаю колег приєднатися до моєї позиції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Геннадійовичу.

Є ще бажаючі виступити? Будь ласка, Володимирович.

_____. Шановні колеги, що стосується цього законопроекту, про який ми вже дискутуємо, починаючи з 29-30 серпня і закінчуючи сьогодні. Є кілька ключових моментів.

Перший ключовий момент. Конституція України, яка в розділі XIII регламентує процедуру внесення змін до Конституції України, чітко, однозначно вказує на всі необхідні складники цього процесу. Такими складниками є: а) наявність висновку Конституційного Суду України; б) попереднє схвалення більшістю від конституційного складу України на засіданні Верховної Ради правомочному і в) остаточне затвердження на наступній черговій сесії Верховної Ради України.

Закон України "Про Регламент Верховної Ради України", який був прийнятий попередніми верховними радами, багато разів доопрацьовувався, він передбачає штучні запобіжники, які унеможливають ухвалення відповідно до Конституції рішення без порушення Регламенту. Конституційна процедура в даному випадку при попередньому розгляді і при остаточному схваленні оцінюється з точки зору дотримання букви Конституції.

Мова йде про внесення змін до Конституції. Не може бути процедура внесення змін до Конституції поставлена в залежність від того, що є висновок комітету Верховної Ради, який затверджений Верховною Радою України, якому дано доручення комітету, яке не виконано, яке дійсно, як сказав пан Князевич, фактично є нікчемним правовим документом, до якого ми взагалі прив'язуватися на сьогоднішній день не можемо, тому що він не має жодного юридичного значення.

І не може оця постанова, про яку говорять колеги, ставити нас з вами в залежність від того, що ми не можемо ухвалити рішення, яке очікує

український народ протягом уже 20 років, про яке обіцяли всі політичні сили. І наша політична сила нарешті взяла на себе сміливість, з повним дотриманням конституційної процедури попередньо схвалила і 3 вересня, я переконаний, ми остаточно схвалимо закон, який набуде чинності і нам український народ скаже за це дякую. І я не ..., я не думаю, що хтось знайде в собі сміливість з народних депутатів України ставити під сумнів конституційність процедури розгляду цього закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Макаров і Василь Іванович пізніше.

МАКАРОВ О.А. Вперше при нашому обговоренні прозвучало слово "3 вересня". Таким чином виходить, що у нас, можливо, правильні зміни, які підтримують, я так розумію, більшість присутніх тут, будуть прийняті, схвалено буде в четвер 29-го, і через 5 днів, наскільки я розумію, на черговій сесії наступній буде схвалено зміни до Конституції в цілому. Моє переконання, що Конституція... що законодавець, коли 155 статтю затверджував попередню нашу, колеги, вони мали на увазі, що повинна бути присутня виваженість при прийнятті рішення про зміну до Конституції. У нас таке формальне право є, але чи буде виваженість у випадку, коли між голосуванням залишається лише 5 днів, навіть дотримуючись формально процедуру, передбачену законом і Конституцією.

Тому ваше переконання, що воно буде затверджено саме 3 вересня, говорить про те, що дійсно є, мабуть, якийсь вищий супермозок, який цю процедуру вже продумав, розписав сценарій, і зараз ми просто виконуємо цей сценарій, кожен виконує якусь свою роль. Я би не хотів, щоб саме таким чином відбувалося це дійство, яке називається зміни до Конституції. Я би дійсно хотів, щоб Конституція, особливо ця стаття, про яку ми говоримо дуже давно, мінялася відповідно до духу законодавства, до духу Конституції,

і щоб нам не задавали питання, чому ви так поспішали, шановні депутати, чи не хотіли ви дійсно поставити під удар, чи не хотіли ви зробити це ухвалення вразливим для подальшого оскарження і подальшого скасування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олеже Анатолійовичу.

Василь Іванович, а потім Олег... Федір Володимирович, я перепрошую.

Ну, Василь Іванович в нас тоже не перший раз виступає, Тому давайте вже...

Будь ласка, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Ірина Валентинівна, ви вже закінчили, можна?

Шановні, я ще раз перепрошую, давайте якось шанобливе відношення, нам же стільки працювати. Я хотів би, щоб таймер виключили. Це я на правах цього крісла, щоб якось толерантно, не пробуйте навіть принижувати когось. Коли слухаєш і кажеш, що підіть на перший курс, так я хочу сказати, хто так думає, коли ви ходили на перший курс, ми вже писали Конституцію, це для тих, хто думає.

І давайте не принижувати своїми діями, через показання якихось надзвичайних знань і роз'яснювати нам тут, лекторний час проводити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте по суті, будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Опять ви мене перебиваєте. Я минуточку.

А тепер по суті. У мене складається враження, чому б ми на сьогоднішній день не вирішили волю народу в 2000 році, який сказав, що давайте ми скоротимо народних депутатів до 300, давайте ми їх будемо відзивати, пам'ятаєте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. В порядку денному це питання також ж є, сьогодні будемо обговорювати.

НІМЧЕНКО В.І. Я знаю, що ви будете обговорювати, ми будемо обговорювати. Але тепер я привожу до цієї норми, в жовтні 17-го року з'являється законопроект про внесення змін до статті 80 Конституції, йде питання про зміну Основного Закону, йде питання про зміну договору суспільного, про життя повсякденне. Це не просто тут мій колега сказав, що виваженість відносно до Конституції, це в першу чергу тут повинно бути. Те, що ми почули, що вже хтось нам вже графік зробив, коли це буде рішення прийматись. Я вам скажу, це вже є інтересне явище, я тут перший раз почув, я тут працюю вже другу каденцію, але, щоб десь хтось не те, а потоптом пішов по нашій свідомості, такого ще не було, у членів Комітету правової політики.

А тепер зайшов цей законопроект, він отримав свою назву. Оскільки йдеться про зміни до Конституції, що зробила Верховна Рада? Верховна Рада, як то і передбачено, відправляє його до Конституційного Суду. Так каже Регламент, так каже Конституція. І це все я кажу стосовно зміни до Конституції, і якраз конституціодавець і вказував, що через регламентні норми, через регламентні норми, а не норми прямої дії Конституції, що це теж доречно і може бути. І вони пішли до Конституційного Суду. Конституційний Суд у своєму висновку сказав: да, нема питань, звичайно, можуть вирішуватися у встановлений конституційний спосіб зміни до Конституції стосовно об'єму прав – прав! прав! – народних депутатів, в тому числі права на недоторканність.

Разом з тим суд указав – разом з тим! Звертаємо увагу, все, якщо суд звернув увагу, – є проблема. І саме з цього звернули увагу, що йде питання про неперсональні права людини чи народного депутата, а йде питання про можливість працювати парламенту на демократичній основі без будь-яких мотивів чи наявності джерел впливу на парламент в цілому і на кожного

народного депутата, виходячи із соціального становища, ідеологічного його бачення, його громадянської позиції і все інше. От про що йде мова! І про це вказав суд. Чому він не правий суд.

До речі, суд послався на норми... Тут кажуть, що Венеційська комісія – це не "обязаловка". Я не спішив би про це так вести мову категорично, і те, що сказав тут пан Князевич стосовно того, що ми на платформі правовій міжнародних норм застосування будуємо свою законодавчу систему, хіба це не вірно? Це є вірний шлях, і Венеційська комісія чи комісія через справу, про яку йдеться, чітко вказала, що неможливо абсолютизувати обмеження прав депутатського корпусу. І він казав, що неможливо, оскільки це може спричинити вплив на рівень демократії і на рівень діяльності конкретного депутата, як представника народу. В чому не права комісія? І на це вказав якраз і Конституційний Суд. Хто на сьогоднішній день дав право вирішувати замість постанови Верховної Ради, це було рішення Верховної Ради 20 вересня 2018 року, коли прийшла справа з Конституційного Суду, матеріали прийшли, і там є ухвала, висновок Конституційного Суду, де чітко вказано: є проблеми. Вирішіть на конституційному, на законодавчому, не регламентному питанні, питанні... Ну я перепрошую, питанні. Вирішіть питанні можливості захисту народного депутата від впливу з ідеологічного боку, від впливу з соціального боку, і все інше. Це все є? Є. Так от, я хочу сказати, Верховна Рада винесла постанову 20 вересня 2018 року (номер її 22557-8), і відповідно до Закону про Регламент направила в комітет. І в комітеті він пролежав з грудня, з кінця вересня оцей законопроект пролежав. Ні пропозицій ніхто з народних депутатів не вніс, ні доповнень ніхто не вніс. А тепер дивіться на статтю 147.... 146-у і інші норми. І 158 Конституції. І ви побачите, в такому випадку, якщо ніхто нічого не вніс, то це вже без руху залишається цей законопроект, і є такий, що не може бути предметом розгляду. І все.

Но для того, щоб реанімувати цей закон, ввести, так сказати, вакцину реанімації, було винесено рекомендації комітету. Не знаю, з якого, так

сказати, початку це все почалося, але у мене є тут засідання Верховної Ради, там ніхто не вів питання про якусь постанову. Там вели питання про...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, повертаємося до порядку денного. Не постанови.

НІМЧЕНКО В.І. Я закінчую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, закінчуйте.

НІМЧЕНКО В.І. Це я веду стосовно того...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви нам хронологію всіх подій 17-го року депутатів...

НІМЧЕНКО В.І. Хронологію цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Депутати обізнані. Депутати обізнані. Будь ласка, по суті і закінчуйте.

НІМЧЕНКО В.І. Я закінчую. Якщо обізнані депутати, то я закінчую на тому, що якщо цей закон, в цей законопроект не були внесені поправки, зміни, доповнення та інше, то він на сьогоднішній день не є таким, що може бути предметом розгляду. От і все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович. Дякую за...

НІМЧЕНКО В.І. На це впливає стаття 147 і 158, яка поширює на ці правовідносини, я маю на увазі стаття 158 Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович, за виступ. Дуже дякую.

Правильно зазначив Руслан Петрович, що ви, Федір Володимирович, вже виступали сьогодні. Тому вам тільки право на репліку, це одне речення буде, не більше. Тому потім надамо ще слово іншим. Сейчас Веніславський – репліка, а потім депутат Дирдін.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я і якраз репліку і хотів зазначити. Я попросив би шановних колег не пересмикувати мої слова щодо 3 вересня. Я сказав, що черговій наступній сесії, на що я наголосив, яка розпочнеться 3 вересня, ми маємо право цей законопроект прийняти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все, дякую.

Будь ласка, народний депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Доброго дня вам, шановні колеги. Йде дійсно така дискусія, обговорення законопроекту, і, починаючи з 2016 року Верховна Рада восьмого скликання мала всі можливі шанси прийняти цей законопроект. Але чомусь з певних причин або, мабуть, штучно, або з якихось інших обставин цей закон не був прийнятий у восьмому скликанні Верховної Ради. То у нас є можливість прийняти його в дев'ятому скликанні. І всі депутати, які зараз кажуть, що ми всі будемо голосувати за цей законопроект, просто його підтримайте.

Але щодо моєї особистої думки щодо висновку Конституційного Суду України я не бачу там застереження такого що є підставою для того, щоб ми зараз це дуже довго обговорювали ці всі моменти, починаючи з 9 години ранку. А тому, якщо є ще конструктивні пропозиції сказати свою точку зору, прийняти або не прийняти, висловіться, але більше конкретики.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. Я вам хочу нагадати, що ми є представниками народу, да, і ми всі пройшли вибори. І кожен з нас, коли спілкується з нашими виборцями, і питання задають: а чи знімуть нарешті депутатську недоторканність? І це питання під час виборів я почув, напевно, більше 100 разів. І я вам хочу сказати, що ми можемо навести 10 тисяч підстав для того, щоб його сейчас відтермінувати, не розглядати. Але народ у нас чекає прийняття цього рішення. І тому я вважаю, що воно є важливим і нам треба його зараз розглянути. І я буду також голосувати за підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за позицію.

Хто ще хоче виступити? Якщо немає більше... Будь ласка, народний депутат Кучер.

КУЧЕР О.В. Дякую.

Колеги, я дуже коротко. Дивіться, я на минулому засіданні теж задавав це питання, до своїх колег звертаючись. А є по суті змісту норми питання якісь? По суті змісту немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз жодних питань. У нас виступи. Будь ласка, виступ.

КУЧЕР О.В. Ні-ні, це дискусія, це дискусія, це дискусія, шановна головуєча. Ми не чуємо по суті. Ми не чуємо по суті, тому для чого перетворювати це засідання в незрозуміло що? Я пропоную голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую за виступ і пропозицію.

Є ще виступи? Якщо більше виступів немає, будь ласка, відповідальна за перший пункт Ольга Володимирівна Совгіря, закінчіть і ставимо питання на голосування.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги! (*Не чути*) ...Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 80 Конституції України щодо недоторканності народних депутатів (реєстраційний номер 7203 від 30 серпня 2019 року) прийняти як закон. І доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради від комітету визначити заступника голови комітету Совгірю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб прийняти цей проект висновку за основу, прошу голосувати. Хто – за? Хто – проти? Двоє. І Олександр Геннадійович Пузанов з окремою думкою. Хто – утримався? Один. Хто не голосував? Один. Таким чином... Двоє. От, Олеже Анатолійовичу, я вас дуже прошу, говоріть мені. Не голосували двоє.

Таким чином, за те, щоб прийняти проект висновку за основу – 17, проти – 2, утримались – 1, не голосували двоє.

Будь ласка, які є пропозиції до проекту висновку? Ми його прийняли за основу. Пропозицій немає?

_____. Прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб прийняти проект висновку в цілому, прошу голосувати. Хто – за? Я довіряю тільки секретареві.

МАКАРОВ О.А. Добре, я тоді доручаю секретаріату допомагати мені. Якщо я не погоджуюсь, я буду казати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Домовились.

17 – за. (*Шум у залі*) Так, домовились.

Хто проти того, щоб прийняти проект висновку в цілому? Немає.

Проти – 2. Утримались – 1. Не голосували – 2.

Регламентні речі потім розберемося про те, хто має право не голосувати, не має права проголосувати.

Таким чином, у нас за проект висновку в цілому – 17, проти – 2, утримались – 2, не голосували – 2. Тут просто оскільки... Не голосували – 1? Утримався – 1. Не голосували – 2.

Тут просто, поки у нас проходило голосування, виникла дискусія, як можуть члени комітету, які знаходяться присутніми, не голосувати. Просто тоді відповісте, будь ласка, пан секретар на це питання і переходимо до наступного пункту порядку денного.

МАКАРОВ О.А. Дивіться, ми контролюємо голоси "за", "проти" і "утримався". Для зручності ви просто питаєте, хто не голосував, це не є голосування "не голосував", це просто для зручності ми уточнюємо для того, щоб не виявляти і не переголосовувати, і не проводити розслідування, хто не голосував. Тому це просто констатація. Це не голосування "не голосував", констатація.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оскільки з голосу просять члени комітету це проговорювати, я проговорюю. Так, відповіла на питання? Все. Дякую.

Переходимо до пункту 2 порядку денного.

НІМЧЕНКО В.І. Можна одне питання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. По першому пункту ми...

НІМЧЕНКО В.І. Ні-ні, по нейтральному, міжсесійному...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте перейдемо до другого пункту, а питання нейтральний міжсесійний після цього... Давайте рухатися по порядку денному.

НІМЧЕНКО В.І. Я єдине хотів...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пункт другий по порядку денному...

НІМЧЕНКО В.І. Все-таки воду, воду дадуть? Я оце хотів спитати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можна запитати у секретаря...

НІМЧЕНКО В.І. Знаєте, виглядит як дискримінація: слева п'ють, а тут даже не закусувають.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, будь ласка, зверніться... (*Шум у залі*) Будь ласка, зверніться до секретаріату.

НІМЧЕНКО В.І. (*Не чути*)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Василь Іванович, я піднялася, підійшла до дівчат і попросила. Зробіть теж саме, встаньте, попросіть дівчат. Я думаю, що це не проблема. Я підійшла і попросила.

НІМЧЕНКО В.І. Ну, щоб не було проблем, завжди, когда мы заседали, стояла водичка. Мы работаем тут сутками. Вот и все. Понимаете, это элементарный вопрос. Вот и все. Если денег нет, давайте вкладчину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На чергових засіданнях у вас буде водичка. Не переживайте. Зараз у нас... Просто піднятися і попросити дівчат. Ви знаєте,

можна просити дівчат. От я це зробила, мені принесли водичку. Ви попросите, і вам принесуть водичку. Просто треба встати.

_____. Друзі, давайте не будемо гаяти час.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто встати треба для цього.

Переходимо до порядку денного пункту 2. На порядку денному у нас стоїть проект Закону про внесення змін до Конституції України (реєстраційний номер 1013).

Будь ласка, доповідач з цього питання у нас Веніславський Федір Володимирович. Давайте, панство, може все ж таки перейдемо до повного регламенту. Скільки вам треба доповідати часу, щоб проговорити? Три хвилини. Співдоповідач у нас буде Кучер. Ні, перепрошую, Мережко. Це друге питання. Депутат Мережко Олександр Олександрович. Скільки вам треба часу?

МЕРЕЖКО О.О. Півтори хвилини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Півтори хвилини. Ми розуміємо, що ми визначаємо регламент доповідача і співдоповідача. Все решта, виходячи з бажаючих виступати.

Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. 1013, так, Ірина Валентинівна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, 1013 другий пункт порядку денного.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Мені просто не надали порядок денний, тому я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вам дати? Що необхідно дати?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Нічого непотрібно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це 131 з позначкою 2.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Да. Шановні колеги, мова іде про законопроект про внесення змін до статті 131-2 і до "Перехідних положень" розділу XV Конституції України щодо скасування так званої умовної адвокатської монополії, а саме відповідно до статті 131-2 виключно адвокат здійснює представництво інтересів іншої особи в суді. Пропонується ці слова зі статті 131-2 виключити, і таким чином представництво інтересів іншої особи в суді можливо здійснення і не адвокатом. При цьому захист від кримінального обвинувачення залишається виключно за адвокатом. Так само виключаються положення Розділу XV, відповідно до яких з 1 січня 2020 року виключно адвокати мають право представляти інтереси органів державної влади і органів місцевого самоврядування в суді. Саме це є на сьогоднішній день одним з найбільших питань, яке турбує Президента України Зеленського, тому що фактично з 1 січня 2020 року органи місцевого самоврядування, органи державної влади будуть позбавлені можливості представляти свої інтереси через штатних працівників, юристів, у судах. Виключно адвокати мають здійснювати це представництво. Це тягне за собою додаткові витрати з державного бюджету, з місцевих бюджетів на оплату послуг адвоката. А, звичайно, до 1 січня 2020 року ми ці зміни внести не зможемо фізично. Тобто мова буде все одно іти, що протягом певного строку представництво будуть здійснювати адвокати. Але будемо намагатися просити цей законопроект ухвалити, розглянути якнайшвидше для того, щоб унеможливити оце надмірне використання бюджетних коштів на оплату адвокатських послуг.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, питання до доповідача. Чи є питання?

Будь ласка, народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Ну, за моїм досвідом, саме надмірне використання коштів з бюджету відбувається коли державні службовці починають писати абсолютно безпідставні акти, постанови. І коли вони розуміють, що вони неправі, то вони продовжують іти там до четвертої інстанції, щоб тільки відпрацювати свою зарплату і краще було, щоб вони цього не робили.

Питання в мене таке. Чи є у нас, у вас і у нас також, думка профільних професійних організацій, зокрема Національної асоціації адвокатів України? Чи були вони запрошені сьогодні на сьогоднішнє засідання? А також Асоціація адвокатів України, Асоціація правників України, Союз юристів України. Чи висловились ці організації стосовно проекту, які вносяться Президентом.

І питання до головуючого, я хотів би подивитися, також у нас це головний комітет, а ще цей проект розписаний на інші комітети...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бюджетний, євроінтеграції.

МАКАРОВ О.А. Можна подивитися їх точку зору перед тим, як визначатися нам як головному комітету?

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, я відповім зразу на питання, а Федір Володимирович відповість на перше питання.

Сьогодні, наскільки я розумію, працюють декілька комітетів у Верховній Раді. Ми, коли будемо передавати на Погоджувальну раду свій висновок, маємо розуміти, що хоча б ще три комітети мусять надати також

висновки з цього питання, обов'язково антикорупційний. Тому вважаємо, що це питання до Погоджувальної ради ми будемо вже знати, зараз розглядаємо ми.

_____. А нам не треба знати?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Вони перед розглядом нам повинні...

(Загальна дискусія)

_____. Ми тоді дивимося на цей проект, враховуємо, не враховуємо, може там корупція якась в цьому є. Нам антикорупційний сказав, а ми цього не знаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви абсолютно праві в цьому питанні. Але, ви розумієте, що комітети скликаються терміново. Тому, якщо ви вважаєте, що це певні йдуть якісь проблемні питання, зараз зазначити при виступах про це.

Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Офіс Президента, коли готував відповідно законопроект про внесення змін до Конституції України, мав тривалі дискусії з представниками різних професійних правничих асоціацій. Є різні точки зору, звичайно, адвокати проти категорично скасування, переважна більшість адвокатів проти скасування так званої адвокатської... Можна я завершу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу прощення, у кого идут параллельные какие-то звуки?

Пожалуйста, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Значна частина адвокатів категорично проти скасування адвокатської монополії, це є природно, оскільки це їхній хліб, але

в одній з найбільш за рівнем доходів країн Європи нав'язувати людям безальтернативну можливість скористатися лише послугами адвоката, які, як свідчить практика, не дуже дешеві в Україні, також не зовсім правильно. Тому якраз і було прийнято рішення, що людина має отримати можливість сама обрати свого представника своїх інтересів. Я вас переконую, що є адвокати, яких би я не радив жодним клієнтам, так само як і є фахівці в галузі права, яких можна також не порадити. Але і є абсолютно протилежні випадки, коли фахівець, який не має свідоцтва адвоката, адвокатської ліцензії, є на голову, на дві, на три вище ніж той самий адвокат. Тому питання це дискусійне, але з точки зору захисту прав інтересів громадян, які мають, по-перше, отримати доступну юридичну допомогу. По-друге, вони мають отримати вибір щодо на отримання тих чи інших юридичних послуг від тих фахівців, яким вони особисто довіряють. А окрім того, у нас немає жодних пересторог до того, щоб особа, яка бажає скористатися фаховою правничою допомогою адвоката, найняла собі адвоката з будь-якого питання.

Тому прав людини щодо отримання фахової, правничої, професійної допомоги цей законопроект жодним чином не порушує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федір Володимирович.

Зараз народний депутат Князевич, потім – народний депутат Пузанов.
Будь ласка, питання.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я дуже коротко, шановний Федір Володимирович. Ви щойно сказали, що в такий спосіб громадяни позбавлені можливості отримувати адвоката за відсутністю відповідної матеріальної можливості.

Разом з тим на виконання цієї норми Конституції був введений спеціальний інститут безоплатної правової допомоги, на який виділялося впродовж кількох років майже мільярд гривень. Чи правильно я розумію, що в разі скасування цієї норми Конституції ви скасуєте і той інститут, який є похідним від цієї норми, і таким чином громадяни взагалі не зможуть

скористатися інститутом безоплатної правової допомоги, бо це поєднувальні речі?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Абсолютно, абсолютно ви правильно розумієте інститут безоплатної правової допомоги буде діяти, тому що цей інститут має не зовсім ті цілі, про які ми зараз говоримо, коли мова йде про скасування адвокатської монополії на виключно представництво інтересів особи в судах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Пузанов.

ПУЗАНОВ О.Г. У мене запитання щодо використання терміну "адвокатська монополія", зокрема в назві самого законопроекту. Скажіть, будь ласка, ким ця монополія встановлена, яким чином її зафіксовано? Чи будете ви поширювати в подальшому такі оцінки щодо монопольного якогось становища певної професії, щодо лікарів, наприклад, чи вчителів і так далі?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую.

В назві, вірніше використання в назві закону термін "адвокатська монополія" вона носить абсолютно умовне значення, ніхто монополію не визначав. Мова йде лише про те, що окрім адвокатів ніхто не має права представляти інтереси громадянина в суді. Як це назвати іншими словами, як монополія, у мене особисто достатньо такі складнощі виникають. Це монополія фактично. Якщо лише одна професійна спільнота має виключне право на представництво інтересів інших осіб у судах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Всі почули.

Ще питання, будь ласка. Будь ласка, депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Скажіть, будь ласка, у нас коли була введена, за вашою думкою, адвокатська монополія, були зміни відповідно до Конституції, статті 59 Конституції України. А саме був введений термін "професійна правнича допомога". Зараз відповідно до цих змін, які ви зараз пропонуєте, у нас залишається цей термін, і залишається те, що професійна правнича допомога в Україні, діє адвокатура для надання відповідної допомоги, да. Як ви розумієте, чи не є це казусом, що тільки адвокатура є професійною правничою допомогою, і причому, якщо не адвокат, якщо ми зараз дозволимо з вами, буде представляти інтереси в суді громадян державних підприємств, це буде непрофесійна правнича допомога. Чи немає необхідності в даному випадку змінювати її назву відповідної статті, це перше речення: для надання професійної правничої допомоги діє адвокатура.

Раніше, я перепрошую, було у нас вказано, що кожен має право на правову допомогу. І серед правової допомоги є і адвокати, які здійснюють виключне представництво по кримінальних справах в судах. А зараз у нас цей термін трошки інший, і у нас він ототожнений саме з адвокатурою.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. У статті 55 Конституції України мова йде про право громадянина на захист і в тому числі право скористуватися професійною правничою допомогою. Права ніхто не позбавляє. Да, для професійної правничої допомоги діє адвокатура. Але це право, а не обов'язок особи скористатися виключно професійною допомогою, до якої відноситься адвокатура. Людина, яка має вищу юридичну освіту, досвід роботи у сфері права, і людина, яка потребує правового захисту, хоче скористатися правовою допомогою такого фахівця, вона має так само право скористатися правовою допомогою такого фахівця. От про що йде мова.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще питання є? Будь ласка, Василь Іванович.

_____ . На моє питання ніхто не відповів... *(Не чути)*

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би...

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, зараз задасть питання Василь Іванович, тоді я відповім на ваше питання.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би почути розшифровку чи тлумачення, те, що ви сказати, стосовно коштів державних на розтрату бюджетних асигнувань платників податків, пов'язаних з тим, що оплачують роботу цих адвокатів.

А скажіть, будь ласка, мені, ви не вбачаєте, ви перевіряли через статтю 3 Конституції, де на державу покладається обов'язок захищати життя, здоров'я, честь і гідність людини і громадянина? То хіба не це вкладається, що надання правової допомоги професіональної у зв'язку з тим, що потребують люди? Чи ви не вбачаєте, що буде обмежуватися об'єм тих прав хоч якихось, що дає... соціально захистити людей, які не спроможні, не спроможні звернутись за правовою допомогою?

Те, що ви кажете, вірно, тут є резон у тому, що а чому лише адвокати. Разом з тим інституція передбачає, подивіться, і те, що вирішував Союз адвокатів з цього приводу, і те, що в нас завели, в нас інститути безоплатної допомоги надання адвокатських послуг, – ви знаєте, на рівні міністерства. І ви сейчас ставите питання тим самим звужуючи цей об'єм прав людей на судовий захист вільно і спроможність, як це каже 55-а.

І останнє. Скажіть, будь ласка, ви це і поширюєте на ті ін'юрколегії – не ін'юрколегії в Міністерстві юстиції, яка в нас єсть, а ті, які працюють комітети і цілі адвокатські синдикати, в тому числі в Парижі, які представляють інтереси нашої держави. Ми не самі представляємо, а представляють інтереси нашої держави за величезні кошти, за 17-й рік там більше трьохсот мільйонів було виплачено їм євро. Оце сюди включається і

це, що ми не будемо користуватись і послугами, що нам закорські адвокати з нас будуть брати гроші за те, що будуть приймати участь в судах.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання.

По черзі, як ви поставили. Жодних порушень, жодного обмеження, жодного звуження прав, свобод людини і громадянина через скасування адвокатської так званої монополії я не бачу і в будь-якому випадку Конституційний Суд України, який буде перевіряти цей законопроект на предмет відповідності, в тому числі і тим питанням, про які ви говорите, чи не звужуються, чи обмежуються права людини, Конституційний Суд дасть свій висновок. На сьогоднішній день я не говорив про бюджетні кошти, які направляються на оплату послуг адвоката, які надають ці послуги фізичним особам.

Я говорив, коли я виступав, про бюджетні кошти, які будуть необґрунтовано змушені сплачувати органи державної влади і органи місцевого самоврядування, укладаючи договори виключно з адвокатами. І в даному випадку, на друге питання відповідаючи на ваше, звичайно ж, не лише оці адвокатські контори, про які ви говорите, матимуть можливість представляти інтереси українських органів державної влади, органів місцевого самоврядування в судах, а будь-які фахівці в галузі права. Я думаю, що у багатьох органах місцевого самоврядування, в багатьох органах державної влади є достатньо фахові фахівці, професійні юристи, які можуть адекватно надати ті самі... той самий рівень правових послуг, а, можливо, й вище, як адвокат.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Оскільки не було відповіді... Дякую.

Оскільки не було відповіді на питання Олега Анатолійовича щодо представництва на цьому засіданні комітету професійних саморегулювальних спільнот, можу повідомити... Да, я вас бачу, зараз я представляю. Просто я так розумію, що питання було: чи запрошував комітет?

Оскільки засідання комітету у нас скликалося за заявами членів комітету, то, звичайно, я думаю, що і члени комітету могли запрошувати інших представників, яких вони вважають за потрібне. Про це і вказано. Так само, як щодо і висновків з інших комітетів. Ви знаєте, що висновки інших комітетів – це не імперативна норма, яку ми маємо тримати сьогодні на комітеті. Тому якщо ми зараз не отримаємо висновки з інших комітетів, ці висновки надійдуть вже до Верховної Ради.

Що стосується безпосередньо знаходження тут представників саморегульованих професій в наших адвокатських, у нас є представники НААУ. Будь ласка, представтесь нам.

ДЯДЕНКО М.В. Доброго дня. Дяденко Михайло Васильович – представник Національної асоціації адвокатів України в Верховній Раді України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайло Васильович. Я перепрошую, що я перебиваю, ви можете приймати участь і в питаннях, і в виступах. Тоді, якщо у вас будуть питання і виступи, у вас буде можливість зазначити. Це я просто, відповідаючи на питання народного депутата Макарова, хочу вас представити.

Більше нема в нас представників саморегульованих професійних організацій? Немає.

_____. В нас тут 6 чи 5 представників Асоціації правників України, вони є народними депутатами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І знаходяться в комітеті, так, до того ж.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може, ви потім.... Да. Просто питання чи щось, краще говорити у включений мікрофон.

_____ . Це репліка. Моя репліка полягає в тому, що, здається, 4 чи 5 членів Асоціації правників, які працювали дуже довго над саме цією статтею закону, яку зараз планується скасувати чи змінити, присутні в залі, є народними депутатами. Я сподіваюся, що кожний з них висловиться і привітає всіх членів Асоціації правників з тим рішенням, яке вони приймуть сьогодні на комітеті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тому ми можемо констатувати, що, в принципі, в нас представники саморегульованих професійних організацій є, а чи захочуть вони виступати, чи не захочуть, ми узнаємо, в принципі, буквально через декілька хвилин, коли закінчимо питання.

Будь ласка, чи ще є питання до доповідача? Будь ласка, народний депутат Фріс.

ФРІС І.П. Добрий день. В мене тільки таке коротке питання. Скажіть, будь ласка, якщо у нас є якісь дисциплінарні стягнення, якісь форми впливу на адвокатів, в який спосіб ви передбачаєте подібні форми впливу у випадку порушення представниками іншими прав громадян при представленні їх інтересів, в тому числі в судах?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що громадяни самі будуть дивитися, до кого звертатися. Якщо вони довіряють фахівцю в галузі права, то питань з їхньою відповідальністю взагалі не виникне. А що стосується адвокатів, то я ще раз підкреслюю, що серед адвокатської спільноти, на превеликий жаль,

також дуже багато фахівців, які не відповідають тому рівню, який би очікували від них громадяни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще запитання до доповідача? Якщо нема запитань, переходимо до обговорення.

Будь ласка, хто хоче виступити з пункту 2 порядку денного? Хто хоче виступити? Будь ласка, народний депутат Макаров.

МАКАРОВ О.А. Почали ми з виступу шановного Представника Президента у Конституційному Суді, з того, що в бюджеті немає коштів на утримання, на оплату послуг адвокатів. А закінчили тим, що взагалі адвокатська монополія не потрібна, як висловились, що це вже монополія, не монополія, слово таке... чи Антимонопольний комітет відгукнеться на це слово. А закінчили тим, що представляти інтереси можуть просто фахівці в галузі права, оскільки серед адвокатів багато некваліфікованих і дорогих адвокатів, і люди, які мають скрутне матеріальне становище, не можуть скористатися послугами адвоката.

Хочу сказати, що ця дискусія точиться вже, ну, мінімум 15 років і дуже активно останні, там, перед прийняттям змін до Конституції. Зараз просто 2-3 фрази, які прозвучали від доповідача, вони, ну, дозволяють зараз зібрати цілу конференцію і аргументів з цього приводу у представників професійних спільнот є, що сказати. На жаль, вони таки не присутні. Я трошки саркастично сказав, що зараз буде голосування і члени Асоціації правників присутні, але вони не уповноважені сьогодні представляти.

Я абсолютно переконаний, якщо говорити по суті, що саме введення обов'язку звертатися до адвокатури у органів державної влади є шляхом, кроком до підвищення якості представництва органів державної влади в суді.

Я переконаний, у зв'язку з тим, що з 1 січня ця норма повинна була вступати в дію, кількість державних службовців, які займалися судовими справами, вона б зменшилась, кошти, що вивільнилися могли би

передаватися професійним адвокатам, які мають, які відповідають вимогам законодавству про адвокатуру, які могли би бути відібрані органами державної влади. Думаю, що конкурс був би величезний на те, щоб представляти інтереси державних органів за ті кошти, які виділені з бюджету. І я переконаний, що кількість судових процесів була би зменшена, якість судових рішень була би збільшена без підставних актів, оскаржень, які здійснюють державні органи, воно було би просто на порядок зменшено. Тому зараз посилення на бюджетні питання абсолютно безпідставні. Я абсолютно переконаний, що ті люди, які Президенту обґрунтували це, вони мають якісь інші підстави, не ті, які були висловлені сьогодні на дискусії.

І друге питання – це стосовно не державних органів, а стосовно представлення громадян. У нас діє безоплатна правова допомога, будь-який громадянин може звернутися, і воно працює найкращим чином – це і Рада Європи визначила, що надання безоплатних правових послуг в Україні завдяки роботі Міністерства юстиції на дуже високому рівні.

Інші питання, коли до суду, в нас присутні люди, які працювали в суді – адвокати і судді, можуть сказати, що нефахове представництво, самопредставництво в суді, воно знов таки веде до витрат величезних бюджетних коштів, до зниження якості представництва, до зниження якості судових рішень.

І саме головне – адвокати, вони пов'язані вимогами правил адвокатської етики, вони відповідають перед спільнотою професійною за якість надання правових послуг, на них розповсюджується питання конфлікту інтересів, розповсюджується обов'язок якості представляти клієнтів. Зараз ми знову відкриваємо той ящик Пандори, який ми закривали спільними зусиллями 15 років. Тому я зараз порахував, мені здається, 11 чи 10 адвокатів з 23 тут присутніх, які якимось були зв'язані з адвокатурою чи з адвокатською практикою, от зараз для мене просто тест, як вони проголосують, тест на те, як буде працювати парламент найближчим чином.

Чи хтось може ... чи хтось висловиться голосуванням своєю точкою зору, чи буде голосувати так, як написано... *(Шум у залі)* Я цього не казав.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олеже Анатолійовичу.

Будь ласка, є в нас депутат Костін, потім – депутат Пузанов.

КОСТІН А.Є. Шановні колеги, по-перше, що зараз відбувається. В 16-му році це право на виключне представництво інтересів в суді, з'явилося в Конституції. До цього цього не було. І це право, воно відображено також в процесуальному законодавстві.

Зараз питання ставиться про те, що це право, яке може стати обов'язком, і про це вже говорили, коли немає вибору, наприклад, у юридичних осіб публічного права, в них немає вибору, вони зобов'язані будуть з 1 січня звертатися до адвокатів. Чи є це збалансованим? Я вважаю, що зараз ми говоримо про те, що питання регулювання представництва інтересів в суді, це не є питання конституційного рівня.

І зараз ми навіть позбавлені можливості вирішити проблему юридичних осіб публічного права, тому що нас зв'язує Конституція. Ніхто не говорить, що питання того, як і хто буде представляти осіб в суді після цього, да, не буде не вирішуватися ніяк. Це ми, колеги, будемо з вами визначатися. Тому що питання процесуальних кодексів, питання Закону "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" це є питання парламенту, яке буде визначатися коли і якщо парламент проголосує за ці зміни. Тобто я ще раз наголошую на тому, що зараз не відбувається ніякої там страшної проблеми, ми лише приводимо у відповідність Конституцію із рівнем конституційного регулювання. У нас в Конституції є і право на професійну правничу допомогу, і гарантії незалежності адвокатури, і право на вільний вибір захисника. Все інше повинно вирішуватись на рівні закону. Тому що суспільні відносини, вони змінюються дуже динамічно зараз і будуть, на мій

погляд, змінюватися ще динамічніше. І у нас буде можливість вирішувати всі інші питання, не будучи зв'язаними положеннями Конституції.

Між тим, ви розумієте, що в запропонованих змінах, які я підтримую, є гарантія того, що кримінальний процес буде відбуватися виключно з участю адвокатів. І це є мінімальна необхідна гарантія того, щоб наші люди відчували себе захищеними. Тому що саме професійна правнича допомога адвокатів, вона залишається, і це буде конституційною гарантією. Все інше буде регулюватися на рівні закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, депутат Пузанов Олександр Геннадійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую.

Я хочу повернутися до того, з чого ми починали. А саме, щодо того, що 5-денний термін, який визначений для подання альтернативних законопроектів, ще не вплив. Відповідно у нас сьогодні немає підстав для того, аби приймати рішення або висновок і направляти його до Верховної Ради України.

Тому я пропоную сьогодні рішення з цього питання денного не приймати. Дочекатися впливу 5-денного терміну і після цього розглянути це питання з урахуванням альтернативних законопроектів і визначатися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Геннадійович, як розуміти цю вашу пропозицію, коли ми проголосували за порядок денний в цілому? Тобто я просто поставлю на голосування пропозицію відкласти розгляд цього питання, так?

ПУЗАНОВ О.Г. Абсолютно вірно. Треба його відкласти, дочекатися, поки буде, спливе цей термін на подання альтернативних законопроектів. І визначатися вже після цього. Якщо ми сьогодні з вами визначимося, направимо до Верховної Ради України свій висновок, а надійде інший законопроект, то ми маємо повертатися до цього питання знову і знову таке постане питання щодо юридичної чистоти прийняття цього рішення.

З урахуванням того критичного комплексу вже зауважень щодо взагалі правомочності сьогоднішнього комітету, я думаю, що ми будемо мати знову-таки звернення до суду. І питання буде, ну, скажімо так, замість того, аби бути вирішеним, навпаки породить нову проблему.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Позиція зрозуміла.

Виступ, будь ласка, депутат Князевич. Хто потім? Приготуйтеся, депутат Дирдін.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані голова.

Шановні колеги, я хочу продовжити думку депутата Пузанова з приводу того, що ще не сплив строк для альтернативних законопроектів. Я погоджуюсь з тим, що ми все ж таки правовий статус сьогоднішнього комітету до кінця і не вияснили. Я наполягаю на тому, що це не є засіданням. І відповідно я хочу сказати про те, що ви сказали, що сьогодні будуть засідання інших комітетів, вони теж не є засіданнями. І теж їхні рішення є такими, що суперечитимуть закону.

Тому на даний момент у нас немає можливості розглядати законопроект. Оскільки не сплинув строк для альтернативних, раз. І немає проведених засідань інших комітетів, чиї висновки мають бути, я на цьому теж таки наполягаю, предметом розгляду основного комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не імперативна норма. Ми порядок денний проголосували.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Пані голова, я вам дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслан Петрович, просто давайте не будемо повертатися до першої години засідання.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Да. І у мене є конкретна пропозиція. У мене конкретна пропозиція з приводу проекту висновку. Я просив би, шановний пане голову, звернути увагу, що тут запропоновано нам скористатися пунктом 2 частини п'ятої статті 146 і рекомендувати парламенту включити в порядок денний та направити до Конституційного Суду. Але є ще пункт 1 частини п'ятої статті 146 – просто рекомендувати парламенту включити до порядку денного. Якщо у нас така дискусія в комітеті, то я точно думаю, що вона з'явиться в суспільстві. Які вирішення надає Регламент? Він дає можливість парламенту у разі, якщо така дискусія є, після включення в порядок денний сесії, до направлення до Конституційного Суду, направити законопроект на наукову, юридичну та інші експертизи з метою проведення досліджень наукового пошуку тощо. І тоді це питання хоча б буде знято в наукових і експертних колах для того, щоб до моменту прийняття рішення щодо направлення до Конституційного Суду було запропоновано парламенту достатню наукову доктрину, щоб парламент міг приймати, як на мене, абсолютно вдумливе і законне рішення. Прошу цю пропозицію теж поставити на голосування під час розгляду проекту висновку комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тобто пропозиція полягає в тому, щоб відправити проект закону на наукову експертизу. Да? Дякую.

(Не чути)

ДИРДІН М.Є. Я хотів би сказати кілька слів щодо даного законопроекту. Дійсно, що питання важливе і дискусійне. Але я ще скажу, десь 2015 рік був до мене телефонний дзвінок з цього приводу, я був у статусі адвоката. І думка: потрібна чи не потрібна монополія? Я тоді висказав свою думку про те, що я впевнений, що вона не потрібна, що особа має сама вирішувати, чи звертатися їй до фахового адвоката, чи просто до спеціаліста в сфері права. Це ті, хто знають мене близько і з моїх знайомих, я таку позицію говорив.

Але щодо сьогоднішнього дня. Депутат Макаров, як я розумію, він депутат по списках. Я йшов по мажоритарному округу. І коли я їздив по селах, це от Владіївський район, там де ставилося питання про те, що у людей немає грошей найняти для себе адвоката. Але є знайомі, друзі, які розбираються в цій сфері діяльності. І це питання теж стоїть.

І щодо центру надання безоплатної допомоги, там теж є багато питань. Що стосується Києва і Київської області, мабуть, там позиція набагато краща ніж в регіонах. Це дійсно є проблема. І під час виборів, під час літа люди з цим питанням теж зверталися. Але в мене така думка... таке, що потрібно ставити позицію не себе як адвоката або як адвоката, який призупинив свою адвокатську діяльність, мабуть, тут буде в мій адрес дуже багато критиків, але ставити позицію і людей, їхні бажання і їхню на сьогоднішній день можливість фінансову оплатити послуги адвокатів. Тому що є регіони, є районні центри і села, де немає адвокатів, немає тих адвокатів, які були би ефективними в захисті їх прав. Я кажу про Владіївський район навіть там, де 1 суд і 1 суддя, а по штату 4 повинно бути судді.

Тому я прошу, ну, така моя позиція.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Євгенович, за виступ.

Будь ласка, Василь Іванович. Потім – народний депутат Кучер.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, ну, перш за все треба, на мій погляд, бачити одну лише проблему тут чи забезпечує держава права громадян на захист, перш за все, звичайно, в суді через статтю 55 Конституції. І тут... більше чим 15 років точаться ці розмови про те, що адвокати, тут ми навіть почули до доповідача, що адвокати купони стрижуть, там, і те, і те більше, у людей немає грошей. Це все вірно, в цьому є проблема. Так цю ж проблему не можна рішати відсутністю таких людей. От про що йде мова. А ви взяли і пропонуєте вирішити такі питання. Подивіться, про що йде мова: трудовий, соціальний захист. 132-а, про що йде мова. А я хочу вам нагадати, що коли тут, починаючи з 91-го року, з квітня 91-го року, поступово йшли к адміністративній юстиції, щоб забезпечити людям на захист з державою, проти держави виступать. То подивіться, що зробили з адміністративного кодексу про судочинство адміністративне. Там уже ми всі бачимо, що там уже і держава захищається через інститут адміністративної юстиції. І отут ми сейчас бачимо, що тут стоїть невелике бажання захищати інтереси людей, а йде питання, щоб не допустити витоку з бюджетних коштів на надання допомоги людям. Ну, не можна взагалі про це вести мову.

І тому, на мій погляд, і статусне становище адвоката порівняно з представником, безперечно, що ви участвовали в судах, і ви знаєте, ви знаєте що таке крющотворство, що таке загнати кожну справу в той кут, з якого не вийде ні суддя, ні адвокат. Розумієте? А відповідальності не буде ніякої. І тут це лежить.

І друге. Подивіться, наскільки коштів отримали безоплатно люди через рішення, яке було проведено через Міністерство юстиції, де працюють інститут і адвокат.

Я розумію положення тих колег моїх, які перейшли з адвокатської, так сказати, команди, з адвокатського корпусу. І я вам скажу, там нелегкий труд. Я відповідаю за свої слова, я виходжу з добросовісності адвоката. І я хотів би ще раз напам'ятати, хто пам'ятає, як народилась Конституція, і там термін

був "адвокат". І все ж крутили, хто такий адвокат років п'ять. Поки не дійшли до того, що адвокат – це тільки той, в кого є посвідчення.

Тому я хотів би, коли ми отут ведемо мову, бачили, розводу не було між фізичними і юридичними особами, тому що відносно фізичних вже на сьогоднішній день там може і ногу поламати, хто захоче, в процесах, хто приймає участь. А я хотів з того, щоб працювали базові конституційні принципи через 22-у, через 3-ю, через 55-у і 24-у. Якщо це буде відповідати, то це ми повинні покласти на алтарь Конституційному Суду оце, якщо воно не відповідає те, про що ми ведемо мову. Де правове обґрунтування? Я прочитав пояснення. Вибачте, я читав не один закон і писав не один, які працювали по 20 років ті закони. Але отаке пояснення до такої суттєво справи, як, по суті, позбавлення професійного права людей на правову допомогу – ну, це є недопустимо. Випишіть, як, що ви маєте за цим. А не лише матеріальний інтерес в інтересах держави, так ми опікуємося. Я б не радив взагалі, тим більше виступати, не дай Бог, на Верховній Раді сказати, що ми дуже переживаємо за бюджет. Його нема бюджету, розікрали його.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович, за виступ.

Будь ласка, народний депутат Кучер. Потім – народний депутат Стефанчук.

КУЧЕР О.В. Дякую, колеги.

Дивіться, я тут підтримую позицію Костіна. Я дещо, я просто коротко намагатимусь пояснити, що малось на увазі. Ці зміни, на мій погляд, вони не звужують можливості все ж таки залишити, давайте я буду використовувати термін, який зараз представлений, монополії. Ця монополія може залишитися, разом з цим, ми вже будемо регулювати її на рівні законів, на рівні процесів. Тому що, як ви бачите, то зараз не пропонується ні скасовувати певні норми чи сам Закон про безоплатну правову допомогу, ні вносити зміни до відповідних процесуальних кодексів. Просто, пробачте за

такий вираз, цей люфт законодавчого нормотворення, він буде для нас ширшим і ми швидше можемо реагувати дійсно на ті запити суспільства, які є. Тобто після того, як ми внесемо зміни до цієї норми, ми вже можемо відкоригувати ті проблемні питання.

От, наприклад, якщо наш колега Федір Веніславський каже, що така проблема є пов'язана з бюджетом, то ми можемо просто на рівні кодексів відрегулювати це питання, що, умовно кажучи, монополії не буде стосовно державних органів та органів місцевого самоврядування. Разом з цим, це представництво ми можемо залишити щодо фізичних осіб та інших юридичних осіб.

Це така... думка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Володимирович.

Будь ласка, Микола Олексійович. Потім – народний депутат Соболев.

СТЕФАНЧУК М.О. Хочу підтримати позицію Василя Івановича, давайте не будемо займатися крющотворством. У нас є чітке розмежування. В нас є норми конституційного порядку і в нас є норми галузевого порядку. В нас є норми законодавчого порядку, рівня законів. На моє глибоке переконання, ця норма не є нормою конституційного порядку, вона не повинна бути в Конституції.

Абсолютно вірно сказав Олексій Володимирович, у нас залишається адвокатська монополія на рівні кодексів, абсолютно вірно сказав пан Федір Веніславський, у нас залишається безкоштовна правова допомога на всіх рівнях в тих межах, в яких вона залишається, і бюджетування цієї правової допомоги залишається. Ми не позбавляємо жодного українця правової допомоги, ми не позбавляємо жодного адвоката участі в процесі, у нас все залишається як є. Єдине що, давайте ми не будемо перетворювати Конституцію на сміттєзвалище і включати туди всі норми, самого різного порядку, про адвокатуру, про прокуратуру, про суди, про виконавче

провадження. А далі до чого у нас дійде, порядок конкурсу на професії будемо включати Конституцію? Давайте ми Конституцію залишимо Конституцією.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Микола Олексійович.

Будь ласка, Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. Ви знаєте, я от зараз в такій ситуації, я в більшості згоден з тими, хто вважає, що це не є предметом врегулювання Конституції. Я, наприклад, не голосував за ці зміни і саме з цієї причини в свій час, але тоді ці зміни проходили чітко, згідно до Конституції.

Тепер по суті, ще два ключових моменти, мене найбільше цікавить в історії навіть відстрочка, коли ця норма почне діяти, як вона буде відноситись стосовно осіб, які будуть виконувати ці функції, але не є захищеними, процесуальним законодавством? Що буде з документами, які, наприклад, безпосередньо є в розпорядженні осіб, які не є адвокатами, але наші норми процесу чітко захищають виключно тільки повноваження адвокатів? Що буде з адвокатською таємницею? Що буде з порядком вилучення, допуску, обшуку і всіх інших питань? Тому, я вважаю, що якщо ідуть на такі суттєві кроки, ми повинні визначити абсолютно чітко, коли ці норми будуть встановлені, як єдині норми, які безпосередньо, якщо така норма пройде в Конституції, стосовно всіх інших осіб, які будуть виконувати ці функції.

Тепер стосовно другої норми, по якій так активно це дискутується, а саме органи місцевого самоврядування, які отримують право на представництво. Я сподіваюсь, що всі партії, які йшли на вибори, обіцяли на кінець-то зруйнувати систему, яка, на мій погляд, є абсолютно недосконалою системою безпосередньо так званих губернаторів, глав районних адміністрацій або глав обласних адміністрацій, де ці права на кінець-то будуть передані, у

нас є відповідні зміни до Конституції, які, до речі, проголосовані в першому читанні і, відповідно, направлені для висновків в Конституційний Суд стосовно зміни в цьому ключовому питанні. Ми розуміємо кількість справ, які виникнуть у зв'язку з зупиненням рішень, наприклад, рішень місцевих органів самоврядування і направленням цих звернень в суди. Я уявляю відповідальність тих осіб, які будуть фактично приймати участь в цих процесах. І якщо вони не будуть захищені процесуально, то відповідний тиск на таких осіб може бути досить суттєвий.

Саме тому моя пропозиція, виходячи з мого попереднього виступу, де я вважаю, що норма 5 днів на альтернативний законопроект є обов'язковою. Більше того, я хочу вас порадувати наша фракція вже зареєструвала, вже встигла, до пізнього вечора реєструвала 77 змін до законів, відповідні зміни до Конституції. Я знаю, що черга тих, хто реєстрував такі законодавчі ініціативи в п'ятницю, була достатньо велика і від народних депутатів, і від депутатських фракцій. Все-таки ухвалити рішення стосовно того, щоб подальший розгляд даної ініціативи був з можливістю розгляду всіх інших пропозицій, які можуть з'явитися або вже з'явилися, я думаю, просто у нас немає такої інформації, і я думаю, що не узагальнив навіть Апарат Верховної Ради для того, щоб це розглядати. І, виходячи з цього, ухвалення сьогоднішнього рішення повинно бути свідомим, а не виходячи з політичної доцільності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тому ви підтримуйте першу пропозицію щодо відкласти розгляд цього питання до отримання альтернативних законопроектів. Це була пропозиція, перепрошую, чия? Руслане Петровичу, ваша.

_____ . Пузонова.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанова. А ваша наукова експертиза була.

_____ . Тобто це середа. Зразу кажу, це середа, післязавтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Хто ще хоче виступити?

Будь ласка, представник від НААУ Михайло Васильович, вам слово.

ДЯДЕНКО М.В. Дякую.

Михайло Дяденко, представник НААУ у Верховній Раді України.

Перш за все, дозвольте проінформувати, що цей законопроект став абсолютним сюрпризом для Національної асоціації адвокатів України як самоврядної організації, яка представляє інтереси близько 50 тисяч адвокатів України, які у свою чергу представляють інтереси сотень тисяч громадян сьогодні у судах, причому не лише в кримінальному процесі, а і в цивільному, і в інших процесах.

Тому Національна асоціація адвокатів дуже просить комітет відкласти розгляд цього питання для проведення консультацій за участю Офісу Президента, за участю Національної асоціації адвокатів з комітетом, а, можливо, у форматі комітетських слухань з тим, щоб виробити узгоджену позицію, з тим, щоб залучити адвокатів до участі у розгляді законопроектів, які стосуються саме адвокатської спільноти, як цього вимагають документи міжнародного характеру.

Я хотів би також звернути увагу на деякі моменти, які прозвучали сьогодні. Ну, перш за все, що стосується того, що у людей немає грошей на те, щоб отримати, сплатити вартість адвоката. Ну, для цього і існує безоплатна правова допомога. Аргументи, що існують там знайомі і хто міг би представити інтереси, ну, вибачте, якщо людині потрібна операція і ця людина потребує допомоги, яка коштує якісь гроші, вона ж не скористається, напевно, допомогою тих, хто запропонує там якісь народні методи лікування. У нас дуже ще спрощене відношення до адвокатської професії.

І ще такий момент, що насправді жодних розрахунків, чи втратить державний бюджет, які саме суми державний бюджет втратить, сьогодні не прозвучали. Насправді, якщо поррахувати ті суми, які витрачені юристами різних міністерств, органів державної влади, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, ті справи, програні ними, перевести це у грошовий облік, то я думаю, що це будуть значно більші кошти, ніж ті кошти, які, очікується, будуть платити органи державної влади після того, як набудуть чинності відповідні норми Конституції. І, до речі, це питання також може буде розглянути, адже можна врегулювати це на законодавчому рівні: участь адвокатів, тобто робота адвокатів у державних установах, які матимуть право представляти інтереси. Це просто потребує внесення змін до інших законів.

І останнє. Я на що хотів звернути увагу. Цей закон ставить під загрозу права найменш незахищеної категорії громадян України – це дітей. Особливо тих дітей, які перебувають в складних життєвих умовах, адже на сьогодні їхні інтереси мають представляти адвокати, навіть, якщо це формат безоплатної правої допомоги. Після того, як це право перейде до служб у справах дітей, які, я думаю, що ви знаєте, яким чином працюють, і як вони представляють дітей, дуже багато ми отримаємо проблем.

Моя ключова теза, моє ключове прохання, яке я висловлюю від імені асоціації, – відкласти розгляд цього питання до проведення консультацій, до отримання висновку Венеціанської комісії, яка, до речі, підтримувала попередні зміни до Конституції в частині так званої адвокатської монополії.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Михайло Васильовичу.

Тобто члени комітету, ми ставимо цю пропозицію на голосування – відкласти розгляд цього питання до проведення додаткових консультацій, конференцій з громадськістю цього питання та отримання висновку Венеційської комісії. Правильно я зрозуміла?

Правильно я зрозуміла?

ДЯДЕНКО М.В. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Дякую.

Будь ласка, якщо можна представтесь, тому що я вас перший раз бачу, на жаль, на засіданні комітету.

БАКУНЕЦЬ П.А. Павло Бакунець.

Шановна пані голово, шановні члени комітету, присутні, я думаю, я звертаюся до вас не як великий правник, як двічі міський голова. Це положення, напевно, дуже болить органам місцевого самоврядування. І ми неодноразово цього року збиралися з головами, обговорювали, що в новому бюджеті треба буде знову виділяти додаткові кошти для того, аби виплачувати адвокатські послуги, замість того, щоб зробити бруківку або асфальт для людей.

Тому моя пропозиція є підтримати це і однозначно виключити цю норму про те, що виключно адвокати мають представляти органи місцевого самоврядування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Павло Андрійович. Хто ще хоче виступити?

Будь ласка, Олександр Олександрович з проектом висновку тоді як відповідальний за пункт...

МЕРЕЖКО О.О. Пропонується рекомендувати Верховній Раді, рекомендувати Верховній Раді поданий Президентом як невідкладний законопроект про внесення змін до Конституції України щодо скасування адвокатської монополії, реєстраційний номер 1013 від 29 серпня 2019 року. Включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого

скликання та направити до Конституційного Суду для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України. І пропонується також доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити члена комітету Мережка Олександра Олександровича.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Олександрович.

Ставимо на голосування чотири пропозиції, які надійшли в порядку обговорення.

Перша пропозиція від депутата Пузанова Олександра Геннадійовича відкласти розгляд цього питання до отримання альтернативних законопроектів. Тільки що запитала ще раз, на комітет не надійшли на сьогоднішній день альтернативні законопроекти. Надійдуть, ще раз зберемося, але пропозиція залишається в силі.

Хто за те, щоб відкласти розгляд цього питання до отримання альтернативних законопроектів, прошу голосування. До завершення...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почули. До завершення строку надання альтернативних законопроектів. Будь ласка, хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 5 – за. Хто – проти, прошу голосувати.

_____. 13.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 13?

_____. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався, прошу голосувати. Я бачу 4. Скажіть ще раз. 4 – утримались. Ну, не голосували, ми зараз не питаємо. Да, як сказали колеги, це вже на стенограму вам не цікаво.

Тому за пропозицію – 5, проти – 13, утримались – 4.

Пропозиція відправити проект закону на наукову експертизу, ця пропозиція надійшла від народного депутата Князевича, правильно? Прошу, ставимо на голосування. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.

_____. 4.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 4. От я буду слухати Олега Анатолійовича, все ж таки, да?

МАКАРОВ О.А. Якщо я мовчу, значить правильно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви розумієте... Ні, краще говоріть от і включіть мікрофон. За – 4. Хто – проти?

Скільки?

_____. 15.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 15. Хто – утримався?

_____. Двоє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Двоє. Таким чином за пропозицію – 4, проти – 15, утрималося – 2.

Пропозиція відкласти розгляд цього питання до проведення додаткових консультацій та конференцій з громадськістю з цього питання та отримання

висновків Венеційської комісії. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати.
Хто – за? 5. Хто – проти?

_____. 12.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

_____. 4.

(Шум у залі)

МАКАРОВ О.А. 4 я бачив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, з цього питання в нас, от в мене питання зараз до секретаріату. З питання цього в нас йде відкласти до проведення слухань з громадськістю, в нас зараз кворум 22 особи, так, присутні. Тобто за рішення ми можемо голосувати простою більшістю. Якщо 22... А, в нас 12 в нас є "за". Я просто думала, що ми якраз на грані тут знаходимось.

Тоді переходимо до четвертого пункту, якщо з третім все вирішено. Тоді переходимо до четвертого. Це проект висновку, який був представлений Олександром Олександровичем.

Знову-таки тоді, якщо попередні всі пропозиції в нас не набрали необхідної суми голосів, пропоную поставити цей висновок спочатку за основу, тому що, можливо, в когось будуть якісь пропозиції до цього проекту висновку, а потім вже в цілому. Тому пропоную голосувати проект висновку, озвучений Мережком Олександром Олександровичем, за основу. Хто – за?

_____. 15.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – проти? 2. Хто – утримались? Я бачу 3. 3.

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Добре, що дівчата ще будуть дивитися.

I, таким чином, ми приймаємо цей проект висновку за основу.

Будь ласка, в кого є якісь пропозиції щодо цього проекту висновку?

_____ . Пропозиція прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є пропозиція у Макарова Олега Анатолійовича. Є пропозиція прийняти в цілому і є пропозиція, яку ми зараз почуємо.

МАКАРОВ О.А. *(Не чути)*

_____ . Кнопку включіть.

МАКАРОВ О.А. Написано: рекомендувати Верховній Раді поданий Президентом проект як невідкладний.

Мова іде про те, що там пропонують включити в порядок денний і схвалити. От давайте може включимо в порядок денний, а потім про схвалення ще раз зберемось. Якщо це питання потрібно, то воно має бути в порядку денному, завтра ми будемо затверджувати порядок денний. А стосовно схвалення ми ще зберемось, дочекаємось...

(Загальна дискусія)

МАКАРОВ О.А. Да, да. Включити, вибачте, включити і направити до Конституційного Суду. То я пропоную "направити до Конституційного Суду" виключити. Ми щодо направлення зберемось ще раз, включимо в порядок денний, будемо знати, що на порядку денному, дочекаємось 5-денного терміну. Коли спливе строк подання альтернативних проектів,

зберемось там в кінці тижня чи на наступному тижні і вже тоді розглянемо його щодо рекомендацій направити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У Олега Анатолійовича пропозиція виключити з проекту-висновку, направити до Конституційного Суду. Які ще є пропозиції?

МАКАРОВ О.А. Залишити, тільки включити в порядок денний.

НІМЧЕНКО В.І. Та ні, если включити, то він буде же і розглядати.

МАКАРОВ О.А. Ні, ну, чого...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, ми пропозицію почули.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це пропозиція. Василь Іванович, ми ж і ваші пропозиції ставимо на голосування, давайте Олега Анатолійовича ставити на голосування.

Які ще є пропозиції? Немає. Тоді голосуємо. Я думаю, що почнемо тоді, мабуть, з вашої пропозиції, це логічно. Тому що потім ми будемо голосувати в цілому.

Голосуємо пропозицію депутата Макарова за те, щоби виключити з проекту-висновку, направити проект закону до Конституційного Суду. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. Хто проти цієї пропозиції, прошу голосувати.

_____ . 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався? Один, да? Один.

Голосуємо проект, взяти проект-висновку в цілому. Хто за цю пропозицію? 15. Хто – проти? 2. 2? Хто – утримався? 3.

Таким чином, за пропозицію – 15, проти – 2, утрималось – 3.

Колеги, ми закінчили розгляд пункту другого порядку денного. Переходимо до розгляду пункту третього порядку денного. Будь ласка, доповідач з цього питання у нас Федір Володимирович вам, будь ласка, слово.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні народні депутати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми встигаємо. Перепрошую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Президентом України внесено на розгляд Верховної Ради України як суб'єкт, який має право вносити зміни до Конституції, законопроект про внесення змін до статті 106 Конституції України, де передбачається фактично два окремих повноваження закріпити за Президентом. Це право утворювати... право Президента утворювати незалежні регуляторні органи, право Президента утворювати Національне антикорупційне бюро, призначати на посаду та звільняти з посад директора Національного антикорупційного бюро України, директора Державного бюро розслідувань.

Про що йде мова в цьому законопроекті? В цьому законопроекті мова йде про те, що відповідно до пункту 31 статті 106 Конституції України Президент здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України. Іншими словами, окрім передбачених прямо Конституцією України повноважень у Президента жодних інших повноважень бути не може, незалежно від того, бажає чи не бажає Верховна Рада України своїм окремим законом наділити такими повноваженнями Президента.

Верховна Рада України попереднього скликання... попередніх скликань неодноразово в законах передбачала додаткові повноваження

Президента України, в тому числі в Законі про державне регулювання ринку комунальних... НКРЕ, де було передбачено право Президента призначати керівний склад цього органу. Конституційний Суд України визнав цей закон таким, що не відповідає Конституції України саме через те, що законом було закріплено додаткові повноваження Президента України.

Незалежні регуляторні органи, які здійснюють державне регулювання, моніторинг окремих сфер господарської діяльності, вони є дуже важливими для функціонування нормального... нормального функціонування різних сфер життя нашої держави, тому що мають бути незалежні регуляторні органи, які будуть незалежні від виконавчої влади, від керівництва виконавчої влади, і здійснювати саме незалежне регулювання в окремих сферах.

Саме тому ми пропонуємо доповнити статтю 106 Конституції України окремим пунктом, який закріпить право Президента утворювати такі органи, призначати на посади, звільняти з посад у порядку, визначеному законом, їх керівників.

Окрім того, тут треба мати на увазі, що стаття 19, яка вже сьогодні згадувалася, частина друга, говорить про те, що органи державної влади, органи місцевого самоврядування і їх посадові службові особи діють на підставі у межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією і законами України.

Іншими словами, мова йде про те, що закріпивши у статті 106 право Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Верховна Рада України через законодавче регулювання зможе детально внаормувати порядок утворення таких органів Президентом, порядок призначення на керівні посади в таких органах з боку Президента тих чи інших посадових осіб. І це буде вже в межах повноважень Президента.

Друге повноваження, це повноваження Президента утворювати Національне антикорупційне бюро, що передбачено чинним Законом України. Але знову ж таки з урахуванням того, що в статті 106 Конституції

України таких повноважень Президента немає, виникає питання загрози можливості визнання Конституційним Судом України відповідних положень закону, які було ухвалено Верховною Радою, таким чином відповідає в цій частині Конституції України. Для того, щоб не допустити блокування роботи антикорупційних органів, Національного антикорупційного бюро, для того, щоб унеможливити функціонування наступне Державного бюро розслідувань, де Президент також відповідно до закону бере участь у призначенні керівних керівників цих органів, якраз і пропонуються ці зміни. Для того, щоб забезпечити, ще раз підкреслюю, нормальне функціонування незалежних регуляторних органів у різних сферах, і для того, щоб Президент мав право призначати на посади якраз керівників незалежних органів, які забезпечують боротьбу з корупцією, які забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень. Мова йде про Державне бюро розслідування, знову ж таки в окремих сферах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федір Володимирович.

Будь ласка, питання. Олександр Геннадійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую.

Скажіть, будь ласка, якщо Президент буде створювати ці незалежні органи, я так розумію, що Президент і буде затверджувати положення про них?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Абсолютно правильно ви розумієте. Я щойно сказав, що будь-які органи державної влади, до яких відносяться і незалежні регуляторні органи, і органи НАБУ, і ДБР, це є орган державної влади. Відповідно до статті 19 Конституції України, їх повноваження мають бути визначені виключно законами. Президент буде діяти на підставі Конституції, а у межах, передбачених... і у спосіб, який будуть передбачені якраз тими законами, які будуть закріплювати порядок формування цих органів.

ПУЗАНОВ О.Г. Оскільки ми чіткий перелік цих органів, який має право створювати Президент, не маємо, так, ми їх узагальнюємо поняттям регуляторні органи, то відповідно така норма Конституції даватиме право Президенту створити такий орган, так, який поки що не має ні компетенцій, ні сфери його діяльності і так далі.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Після законодавчого регулювання.

ПУЗАНОВ О.Г. Після законодавчого регулювання. Зрозуміло.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще питання є? Будь ласка, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Скажіть, будь ласка, от у вас смисл вкладений: забезпечити чи здійснювати діяльність, як ви сказали, антикорупційну діяльність. Якщо забезпечити, то скажіть, які ж тоді функції Кабінету Міністрів, які впливають із статті 116 по забезпеченню правопорядку, охорони громадського порядку, економічної безпеки і все інше? На якій підставі вот это розширяється такий спектр... регулятором виступає Президент.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ну, по-перше, для того, щоб забезпечити ефективну боротьбу з корупцією, протидію корупції, необхідні незалежні від органів державної виконавчої влади органи. Тобто Національне антикорупційне бюро якраз, якщо ви пам'ятаєте, якраз закон, який ухвалювала попередня Верховна Рада України, було спрямовано на те, щоб Національне антикорупційне бюро було максимально незалежним від органів, будь-яких інших органів державної влади, в тому числі, насамперед, від органів виконавчої влади, тому що найпоширенішими явищами

корупційними є корупція в сфері виконавчої влади. Якщо Національне антикорупційне бюро буде залежати від державної виконавчої влади, від Кабінету Міністрів, то говорити про боротьбу з корупцією буде, ну, щонайменше некоректно.

НІМЧЕНКО В.І. Я наскільки зрозумів, то ви за принцип "ніякої підконтрольності владі". А кому? Президенту?

_____. Верховній Раді.

НІМЧЕНКО В.І. І не Верховній Раді.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. В законі...

НІМЧЕНКО В.І. Чи як, чи як, як ви сказали? От ви тут сказали, дійсно заслуговує інтересу, що не можуть бути підконтрольні...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я сказав про виконавчу владу. Не треба передьоргувати мої слова.

НІМЧЕНКО В.І. Про виконавчу. Я за виконавчу владу і кажу.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Звичайно, Національне антикорупційне бюро не може бути підпорядковане виконавчій владі, тому що боротьба з корупцією перетвориться на пшик.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще питання є?

НІМЧЕНКО В.І. А який це тоді орган?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Читайте закон, я перепрошую. Є закон, який регламентує діяльність Національного антикорупційного бюро.

НІМЧЕНКО В.І. Правильно. І там вказано: стосовно підконтрольності владі. Владі.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Законодавчій владі. Парламентський контроль за діяльністю Національного антикорупційного бюро. Парламентський, але не Кабінету Міністрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще питання, будь ласка. Якщо...

Депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Скажіть, будь ласка, оце формулювання статті 93: право законодавчої...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я перепрошую, ви не про те говорите.

ДЕМЧЕНКО С.О. Да-а, я зрозумів вас. Тоді питання знімається.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання, будь ласка. Руслан Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я коротке питання в розвиток того, що було сказано. Чи не вважаєте ви за доцільне для того, щоб дійсно це питання знято було і дискусій з цього приводу не було, якимось чином збалансувати ці речі тим шляхом, який вже запропонований творцями Конституції щодо призначення Генерального прокурора та Голову Служби безпеки? Нагадаю, що Голова Служби безпеки призначається парламентом за поданням Президента і звільняється парламентом за поданням Президента, а прокурор навпаки

призначається і звільняється Президентом за погодженням з парламентом. Чи не вважаєте, що і інші, керівники інших силових органів мали б саме в такий спосіб призначатися і звільнятися, і це б зняло всі дискусії на перспективу?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що повторювати процедуру призначення Генерального прокурора і Голови Служби безпеки по відношенню до цих органів, які забезпечують протидію корупції не зовсім коректно, тому що Верховна Рада України, хочемо ми цього чи не хочемо, але події, скажімо так, останніх там 10-15 років свідчать про те, що і призначення на посаду Генерального прокурора, призначення на посаду Голову Служби безпеки вони мають такий політичний підтекст. Якщо ми будемо на всі органи, які забезпечують боротьбу з корупцією, включати цю політичну складову, призначення Верховною Радою України, то це, на наш погляд, буде не зовсім ефективним, з точки зору виконання тих функцій і завдань, які стоять перед цими органами.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще питання до доповідача? Тоді переходимо до виступів. Будь ласка, у кого є бажання виступити? Якщо немає бажання виступити, будь ласка...

ПУЗАНОВ О.Г. Я вибачаюся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Пузанов, потім народний депутат Макаров.

ПУЗАНОВ О.Г. В продовження думки про те, що наша з вами робота має все ж таки орієнтуватися на закон, хочу висловити позицію про те, що до

того строку, поки не закінчиться термін подання альтернативних законопроектів, ми не можемо, не маємо права приймати відповідні рішення.

Щодо суті питання, яке розглядається, я хочу сказати, що ми з вами хочемо вносити зміни до Конституції, які будуть діяти не тільки на період каденції Президента Зеленського, треба усвідомлювати, що наступний Президент отримає такі повноваження, які ми сьогодні з вами будемо прописувати в цьому законі. І якщо ми не забезпечимо баланс між виконавчою владою і законодавчою владою в питанні контролю за діяльністю правоохоронних органів, в питанні забезпечення їх незалежності, а тут про незалежність мова не йде, якщо Президент створює, ліквідує і призначає керівників, то ця інституція вже залежна від Президента, то треба виходити ще і особистості цього Президента.

Так от, давайте виходити з необхідності все ж таки поважати Верховну Раду України як законодавчий орган і забезпечити можливість Верховній Раді як законодавчому органу виконувати свою контролюючу функцію, і хоча б на рівні погодження кандидатур, які пропонуються для призначення, виказувати свою позицію.

Тому я вважаю, що з врахуванням того, що ще не сплив термін для подання альтернативних законопроектів, ми з вами не можемо приймати таке рішення. А якщо ми будемо його приймати, давайте враховувати необхідність все ж таки додержання балансу інтересів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за коментар.

Будь ласка, Олег Анатолійович.

МАКАРОВ О.А. З восьми, чи з семи проектів поданих Президентом по більшості з них моя позиція сходиться з Президентом стосовно внесення змін до Конституції, я хотів би їх підтримати.

Єдине, що просив би зараз зробити ці зміни менш вразливими для оскарження і просто проголосувати це в середу. Тому я зараз буду утримуватись, але це не значить, що я проти цих змін. Просто не поспішайте, будь ласка. Куди ви спішите, скажіть мені? Хто дав команду голосувати сьогодні? Для чого це? Може люди не розібралися просто, вони не чули аргументи інших депутатів, що цього не треба робити. Зараз заганяєте себе в якусь історію, з якої потім будемо всі разом виходити. В середу проголосуємо, немає ніяких проблем.

Тому я пропоную зараз перенести розгляд цього питання і всіх інших, тому буду утримуватись. Може ви почуєте мене цей раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це пропозиція? Чи про порядок денний ми проголосували...

МАКАРОВ О.А. Ні, ми зараз розглянемо, виступ послухаємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що це був просто, як виступ у вас.

МАКАРОВ О.А. Звичайно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я як головуючий фіксую пропозицію, тобто це був лише виступ ваш, без пропозиції?

МАКАРОВ О.А. Виступ і пропозиція моя...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція на голосування?

МАКАРОВ О. А. Відкласти цей розгляд на середу, якраз сплине 5-денний термін, не буде питання, чи у нас зараз засідання комітету, чи не

засідання комітету. Ми знімаємо багато питань і будемо рухатися далі, ніхто ж не хоче тормозити цей процес.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі виступаючий.

МАКАРОВ О.А. А ми зараз ставимо себе в такий стан, що всі ці процеси будуть просто заблоковані. Для чого це робити?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олегу Анатолійовичу, почула я, почули всі члени комітетів.

Будь ласка...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Репліка, коротенька репліка.

Шановні, я хотів би вам нагадати, що ми зараз обговорюємо законопроекти про внесення змін до Конституції України, де право реалізувати своє право законодавчої ініціативи має обмежене коло осіб, а саме: Президент альтернативних законопроект до своїх законопроектів подавати не буде – раз. У нас залишається другий суб'єкт – не менш як 150 народних депутатів України. Якщо 150 народних депутатів України подадуть альтернативні законопроекти, я пропоную вашому комітету їх далі вже розглядати. На сьогоднішній день альтернативних законопроектів, які підписані 150 підписами народних депутатів, поки що немає.

МАКАРОВ О.А. Колеги, їх не може бути, бо лише початок. У нас неділя-суботу була, ніхто не міг подати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

МАКАРОВ О.А. Не поспішайте!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олегу Анатолійовичу, дякую. Дякую. Давайте не будемо по десятому колу, пропозицію ми виставимо на голосування, репліку почули. Хто ще хоче виступити?

Будь ласка, народний депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ну, я теж заради стенограми ще раз повторюся про те, що не дотримано процедуру внесення альтернативних законопроектів. Так само і немає на цей час висновків інших комітетів, бо не можуть бути проведені засідання інших комітетів. І хотів би ще раз колег повернути до ідеї, повернутись до ідеї звернення до Венеційської комісії, особливо в частині цього законопроекту. Тому що в нас у липні 14-го року був внесений в парламент законопроект, який передбачав схожу процедуру, там це стосувалось тільки голови ДБР, бо на той час ще не було НАБУ. Я просто нагадаю, що Венеційська комісія досить, скажемо так, активно критикувала в цій частині в тому числі цей законопроект, і можливо через те він і далі не пройшов Верховну Раду, і натомість пропонувала, щоб обов'язково, крім Президента, участь в формуванні і органу, і керівництва органу брала і Верховна Рада як представницький орган українського народу.

Тому я би просто наполягав на цьому, що ми повинні продискутувати цю річ і поспробувати ще раз звернутися до Венеційської комісії. Так як я не погоджуюся, що ДБР є органом по боротьбі з корупцією, це трошки інше, це досудовий орган, слідчий... Що стосується НАБУ – це трошки інша ситуація, по ДБР – радикально інша. Було б взагалі вірно, якщо б керівники цих органів були розведені в інших різних пунктах, а не в одному пункті, тому що, мені здається, що це взаємно якість виключні речі. Тому я буду визначатися під час голосування, як буду вчиняти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслане Петровичу, хотіла просто уточнити. Є якась пропозиція від вас на голосування?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. А я її з самого початку ставив щодо Венеційської комісії по всіх законопроектах. Ви не підтримали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто у нас перша пропозиція від Макарова відкласти. Ваша...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Немає сенсу ставити на голосування, бо ми це вже голосували. Але я просто просив би, якщо можна, ще раз повернутися, якщо на це буде ласка, і звернутися до Венеційської комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ставлю на голосування на вашу пропозицію звернутися до Венеційської комісії до розгляду питання. Правильно я зрозуміла? Дякую.

Будь ласка, народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. Дякую.

Шановні колеги, я вважаю, що це один із дуже суттєвих законопроектів, який ми сьогодні розглядаємо, на жаль, на мій погляд, з порушенням процедури. Я активно підтримаю цей законопроект і вважаю, що неврегулювання цих питань є набагато більшою загрозою для існування і ДБР, і інших регулятивних органів, ніж відсутність такого регулювання. Але, на жаль, треба все робити, або на щастя, все згідно з процедурою.

Тому активно підтримуючи цей законопроект, я залишаюсь при своїй думці. І моя пропозиція вирішить відразу дуже багато інших питань. Це дочекатися 5-денного терміну для подання альтернативних законопроектів. Зараз, можливо, якщо ви так вважаєте, наполягати на внесенні в порядок денний, хоча це не є обов'язковим повноваженням комітету. Це і так може проголосовано бути. А по суті розглянути буквально за два дні, як тільки ми отримаємо або сплив терміну, або відповідний альтернативний законопроект.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій В'ячеславович.

Чи я правильно розумію, що ми можемо об'єднати ваші пропозиції з Олегом Анатолійовичем, дочекатися спливу строків терміну подачі альтернативних законопроектів? Правильно? Тоді це буде одна ваша об'єднана позиція. Дякую.

Будь ласка, ще виступи. Василь Іванович, я думаю, ви на когось показуєте.

Будь ласка, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, не буду займати час стосовно того, що ми по суті розглядаємо, безпідставно. Ми не можемо його розглядати, виходячи з приписів регламенту. Це все. Ми самі себе наражаємо на удар. І причому така група юристів, і я вам скажу, адвокат – самий широкоосвітній правник, надо розуміти.

Але я хочу сказати, чому, чому винесений цей законопроект? Давайте скажемо, президентська вертикаль, вона є чи нема? Її нема. Вертикаль – це що, влада у нас в державі чи посадова особа? Чи ви знайдете його по принципу розподілу, як це каже стаття 6? Ви не знайдете. А що ми бачимо тут? То на якій підставі ми будемо у конституційний спосіб по суті міняти Конституцію? Тут каже про те. Основоположні базові принципи формування влади, її вертикалі. Подивіться, любий учасник, любий напрямок, йому надається право – Президенту.

Шановні колеги, я думаю, що ми чи повинні сказати щодо цього. Якщо ми цього не вбачаємо і кажемо, що це все в рамках парламентської республіки, то тоді так, ставте на голосування. Якщо ні, що тут уже парламентська республіка десь під великим сумнівом, то це вже питання.

Тому я вважаю, що неможна голосувати і підтримувати таку позицію, де ми зробимо стовпову дорогу, раніше так називалось, для того, щоб у нас

було встановлене персональне управління суспільними процесами. Тобто парламент як такий втратить свою спроможність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович, за думку.

Я так зрозуміла, що пропозиції немає, просто ви висловили свою думку?

НІМЧЕНКО В.І. Стосовно змісту і пропозиції, що неможна...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все. Я ставлю на голосування щось конкретно чи ні?

НІМЧЕНКО В.І. Да, ставте. Те, що сказав пан Пузанов і колега, і Соболев.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ви підтримуєте... Соболев, Макаров, Пузанов, да? Да, все. І Німченко. Домовились.

Будь ласка, хто ще хоче виступити з цього питання?

Будь ласка, народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. З приводу того, що в нас в країні дуже кричуща проблема – це корупція. І на даний час уже всі говорять про боротьбу з корупцією. І ми бачимо, що, і суспільство бачить, що ця боротьба з корупцією проходить дуже повільними темпами, от, і нагадуємо попередні... попередні роки. Навіть такий жарт ходив: це спортивна рибалка була у нас – боротьба з корупцією. Тому я вважаю, що цей законопроект є дуже доцільним. І якщо... І сподіваюсь, що він просуне нашу боротьбу з корупцією, і вона, дійсно, буде боротьбою, а не спортивною рибалкою. Я підтримую цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Васильович... Павло Васильович, дякую.

Будь ласка, чи є ще бажуючі виступити? Якщо бажуючих виступити нема, то, будь ласка, Олексій Володимирович з проектом висновку.

КУЧЕР О.В. Дякую, колеги.

У вас є на руках проект письмовий висновку щодо проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України. Пропонується... пропонується Комітету з питань правової політики викласти в редакції наступне.

Комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 106 Конституції України (щодо закріплення повноважень Президента України утворювати незалежні регуляторні органи, Національне антикорупційне бюро України, призначати на посади та звільняти з посад Директора Національного антикорупційного бюро України і Директора Державного бюро розслідувань) (реєстраційний номер 1014 від 29 серпня 2019 року).

Включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157, 158 Конституції України.

Другий пункт. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити члена комітету Кучера Олексія Володимировича.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Володимирович.

У нас є три пропозиції на порядку денному. Перша пропозиція від групи депутатів: Пузанов, Макаров, Соболев і Німченко. Я перепрошую, що без імен і по батькові. Окремо? Так все ж таки тоді... Ну, скажіть, мені тоді що, чотири рази цю пропозицію на голосування?

_____ . Та ні, я надав свою пропозицію. Якщо хтось хоче за неї проголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спільна, спільна пропозиція від чотирьох депутатів.

_____ . Не було спільної пропозиції. Ніхто, ми не радились. Я дав свою пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я відразу ж, мабуть, поставлю тоді на голосування на комітет, як краще. Ці чотири пропозиції були однакові. Ми їх голосуємо всі чотири окремо чи ми їх голосуємо як спільну пропозицію? Окремо? Окремо.

_____ . Одна і та сама пропозиція надійшла від різних депутатів.

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Одна і та ж пропозиція, яка вийшла... Ви проти, да, Руслан Петрович? Ви хочете, щоб ми чотири рази...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. ...давайте ставити, як в Регламенті, кожна пропозиція окремо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Окремо. Домовились.

Тоді ставимо на голосування пропозицію від народного депутата Пузанова відкласти пункт... Який це в нас, третій чи четвертий ми вже розглядаємо? Пункт третій порядку денного до спливу строків подачі альтернативних законопроектів. Наголошую на тому, що дані законопроекти – це законопроекти до зміни в Конституції, вони мають бути подані за

підписами 150 народних депутатів. На сьогоднішній день альтернативних законопроектів не надійшло. Надійде, комітет збереться.

Ставимо пропозицію цю відкласти з розгляду порядку денного. Так? Тобто ми знову повертаємось до порядку денного. Добре.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відкласти...

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення...

_____. Рішення відкласти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так і зафіксуємо правильно: прийняття рішення відкласти.

_____. Відкласти на наступне засідання Комітету з питань...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Відкласти на наступне засідання. Є уточнена пропозиція: пропозиція рішення відкласти на наступне засідання комітету.

Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 5. Хто проти цієї пропозиції прошу голосувати.

_____. 15.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

Переходимо до наступної пропозиції депутата Макарова.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Інша пропозиція... Уточніть свою позицію. Мені здається, що буде дуже добре, якщо ви зараз будете уточнювати пропозиції, тому що ви їх зараз змінюєте по ходу.

Будь ласка, Олеже Анатолійович. Просто озвучте, ми проголосуємо.

МАКАРОВ О.А. Я абсолютно чітко сказав, що п'ять днів спливає у вівторок. Якраз буде пленарне засідання, може 150 і зберуть під час пленарного засідання... Я не знаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто пропозицію на голосування.

МАКАРОВ О.А. Пропозиція на середу перенести.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція перенести розгляд питання на середу.
Будь ласка, хто за цю пропозицію?

МАКАРОВ О.А. 6.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще раз, будь ласка, проголосуйте, бо всі різні цифри називаєте.

МАКАРОВ О.А. Ну, ми бачимо тут 4 і 2 – 6.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За пропозицію – 6. Хто проти цієї позиції, пропозиції?

_____. 13.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Врахувати ваш голос?

Будь ласка, давайте проголосуємо ще раз. Хто проти цієї пропозиції? Зберіться, депутати, тільки третій пункт з восьми. 15. Хто – утримався? Нуль. Ну, ми ж визначили, що той, хто не голосує, просто потім в протоколі вже народним депутатам нецікаво, да, чи все одно?

.....скільки людей не голосували, це нормально. Просто не треба їх питати, щоб вони не голосували... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Таким чином, у нас за цю пропозицію – 6, проти пропозиції – 15, утрималось – 0.

Наступна пропозиція від народного депутата Соболева. Сергій Владиславович.

СОБОЛЄВ С.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергій Владиславович.

І дуже схожа пропозиція від народного депутата Німченка.

НІМЧЕНКО В.І. Немає, ми вже голосували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проголосували. Дякую, Василь Іванович.

Наступна пропозиція від народного депутата Князевича: звернутись до Венеційської комісії до розгляду цього питання. Тоже знімаєте?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я ж сказав, що я уже це питання ставив з самого початку, тому я просто про нього згадую. Але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так само перепитала. Тому ви сказали, що так. Знімаєте. Добре.

Наступна пропозиція: проголосувати висновок, проект висновку, який нам надав Олексій Володимирович за основу. Хто за цю пропозицію, прошу голосувати. 15. Хто – проти? 2. Хто – утримався?

Таким чином, за цю пропозицію – 15, проти – 2, утрималось – 2.

Які є пропозиції до проекту висновку?

_____. Ну, мабуть, немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо немає, приймаємо в цілому.

_____. Прийняти в цілому, так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прийняти в цілому? Хто за пропозицію прийняти висновок в цілому, прошу голосувати.

_____. 19.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – проти?

_____. 2.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – утримався?

_____. 3.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Ми закінчили з вами пункт третій. За пропозицією прийняти висновок в цілому по пункту третьому щодо проекту Закону про внесення змін до статті 106 Конституції України: 15 – за, проти – 2, утримались – 3.

Переходимо до пункту четвертого проекту денного щодо проекту Закону про внесення змін до статті 93 Конституції щодо законодавчої ініціативи народу. Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні народні депутати, це один з найкоротших законопроектів, який підготовлений Президентом і внесений на розгляд Верховної Ради України як невідкладний. Мова йде про те, що за статтею 5 Конституції України носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Право народу на ініціювання розгляду Верховною Радою України законопроекту, на сьогоднішній день будь-якого законопроекту, який народ вважає за необхідне, на сьогоднішній день відсутнє.

Пропонується доповнити статтю 93 Конституції України одним словом, що право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить народу, далі по тексту, тим самим суб'єктам, які на сьогоднішній день мають таке право законодавчої ініціативи. Тобто, крім народу, право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України має Президент України, Кабінет Міністрів України і народні депутати. І також пропонується уточнити, що реалізується це право в порядку у випадках передбачених законом. Про що мова тут йде? Мова йде тут про те, що в Законі про народну... про право народу на законодавчу ініціативу має бути врегламентовано Верховною Радою України, кількість і процедура ініціювання народом розгляду певного законопроекту Верховної Ради України.

Тобто, якщо під певним законопроектом, який вноситься на розгляд Верховної Ради України, народом буде зібрано певну кількість підписів (яку саме – я думаю, це предмет дискусії) під час ухвалення... під час розгляду підготовки законопроекту відповідно до цієї статті Конституції України, то Верховна Рада змушена буде розглянути такий законопроект. Мова йде про обов'язок Верховної Ради розглянути. Підкреслюю, розглянути, ніякого обов'язку ухвалити законопроект, так само як ніякого обов'язку ухвалити будь-який законопроект, який ініціюється іншими суб'єктами права

законодавчої ініціативи, у Верховної Ради не буде. Але обов'язок прислухатись до волі народу, який вважає, наприклад, що (я фантазую) Закон про мирні масові зібрання вже потрібен Україні, щонайменше, років 25 останніх, якого на сьогоднішній день жодна Верховна Рада так і не розглянула, то Верховна Рада змушена буде розглянути такі законопроекти, пояснити, чому вона проти, наприклад, мирних масових заходів. Ну це чисто для прикладу, ніякого юридичного значення мої слова в даному випадку не мають. Я маю на увазі, про цей законопроект.

Тому пропонується саме таким чином доповнити статтю 93 Конституції України щодо права народу ініціювати розгляд законів у Верховній Раді України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Питання? Будь ласка, народний депутат Соболев.

СОБОЛЄВ С.В. У мене питання достатньо конкретне. Ви його протлумачили, але, на жаль, я цього не побачив в законопроекті. Як реалізується право народних депутатів, ми це бачили всі 29 років і в залежній, і в незалежній Україні. Як реалізується право законодавчої ініціативи Президента, ми теж бачили. А як... де ви це визначили, що обов'язково розглядається те, що вносить народ? І чи не вважається занести, прямо внести в Конституцію відповідну статтю для того, щоб це право гарантовано було громадянам, що, якщо вони ідуть на таку процедуру, хоча б розглянуто це буде.

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що це питання не конституційного регулювання, а питання законодавчого регулювання. В Законі "Про Регламент Верховної Ради України", який... наша політична сила, до речі,

також напрацьовує відповідний законопроект про внесення змін, і які вже також перезріли, ці питання будуть врегламентовані, тому що відповідно до Конституції України Верховна Рада діє на підставі Конституції і Закону про Регламент. Тому процедура реалізації права законодавчої ініціативи народу, так само, як і іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи, зазначено у Законі України про Регламент, про що сьогодні вже багато народних депутатів неодноразово зазначали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще запитання до доповідача.

Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би ще почути відповідь. Ну, да це що, процедура управління державними справа з боку народу, чи це процедура, яку прийняв... рішення Конституційний Суд 5 жовтня 2005 року по поводу того, що народ може зібратися на референдум і вирішувати питання, в тому числі любе питання, в тому числі прийняття закону? Чи яка це форма? Виходячи з Конституції, ви не вносите ніяких змін в статтю 38 і не пропонуєте.

І друге. Так, передбачено, три застосовується: референдум, вибори та інша форма демократії, каже Конституція. Про яку ви форму демократії кажете в даному випадку? Про те, що ідея сама по собі може де заслуговує на увагу, що народ не можна відсторонювати, але виводити його в абсолют... сфера абсолюту – ну, це... Ви в житті так представте, що це воно таке. Я хотів би, щоб ви... як ви бачите це?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ми не доповнюємо якоюсь іншою формою безпосередньо демократії. Ви правильно сказали, є дві форми демократії – пряма і представницька форма демократії. У даному випадку, народ ініціює розгляд питання через представницьку форму демократії. Тобто він наказує своїм народним депутатам розглянути законопроект. Тому я жодних

протирич зі статтею 38 Конституцією України і статтею 5 Конституції України тут не бачу.

НІМЧЕНКО В.І. Я не за протириччя, я казав...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я сказав, що спосіб буде врегламентовано на рівні законодавчого регулювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто інша форма прямого народовладдя.

Ще питання є? Будь ласка, депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я хотів ще раз для себе все ж таки уточнити. Тобто ви вважаєте, що на рівні конституційного врегулювання не потрібно вказувати, в який спосіб народ повинен здійснювати свою волю? Це раз.

Друге питання. Як ви ставитесь до рішення Конституційного Суду, яким скасовано Закон про всеукраїнський референдум... всеукраїнський референдум, в тому числі через те, що там була норма про можливість прийняття за народною ініціативою на референдумі нової редакції Конституції та законів України. Це друге.

І третє. Чи не вважаєте ви, що така редакція звужує права народних депутатів, бо я так розумію, що це корелюється з тим законопроектом, про який ви кажете, де позбавляється народний депутат України як один народний депутат можливості внесення законопроектів, тобто його право законодавчої ініціативи значно звужується, а надається таке право тільки групі народних депутатів у кількості не менше, ніж найменша фракція.

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ну, насправді почну з останнього запитання. Якщо уважно почитати статтю 93 Конституції України, то мова йде про те, що право законодавчої ініціативи у Верховній Раді мають народні депутати –

у множині. Якби в статті 93 Конституції України йшлося про те, що право законодавчої ініціативи має народний депутат, я би з вами повністю погодився. Оскільки в статті 93 у множині, то кількість народних депутатів, які можуть ініціювали розгляд законопроекту, якраз і може бути визначена в Законі України "Про Регламент Верховної Ради України".

Мова йде, про що ми зараз дискутуємо, для того, щоб було всім зрозуміло, мова йде про те, що народні депутати України дуже часто зловживають своїм правом на подачу законопроекту, і фактично завалюють Верховну Раду України різноманітним так званим "законодавчим спамом", коли мова йде не про ухвалення необхідних державі законів, а лише про те, щоб заблокувати нормальний законодавчий процес по тих законах, які є дійсно необхідними, шляхом, в тому числі, реєстрації альтернативних законопроектів, реєстрації кількох тисяч абсолютно безглузвих дуже часто правок і так далі.

Тому я думаю, що жодним чином обмеження права народного депутата України в нашому законопроекті немає, воно не йде в розріз з чинною конституційно-правовою нормою, яка закріплює право народних депутатів на законодавчу ініціативу.

Що стосується, яким чином буде реалізована народна законодавча ініціатива, то це буде врегульовано в законі. Мова не йде про те, що народ на референдумі може ухвалити новий закон чи нову редакцію Конституції, про що говорив шановний Руслан Петрович. В даному випадку Конституційний Суд України якраз визнав це положення таким, що не відповідає Конституції України, мова йде про Всеукраїнський референдум, тому що народ законом наділявся повноваженнями всупереч розділу XIII Конституції України ухвалення нової Конституції. В нашому законопроекті про це абсолютно не йдеться. Мова йде про звичайні ординарні закони, які ухвалює Верховна Рада України, які народ зможе ініціювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще питання. Народний депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. Скажіть, будь ласка, тут зазначено, що реалізується ними у випадках і порядку, визначених Конституцією України і законами України. Тобто мається на увазі, що нам необхідно буде ще якісь вносити зміни до Конституції або, можливо, тут "і" треба замінити на "або" или "та законами України".

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Мова іде про те, що процедура реалізації і випадки, коли народ може вносити законопроект, буде у визначені законом. В даному випадку, те, що говорив пан Князевич, якраз і ґрунтується, що народ, наприклад, на референдумі безпосередньо ухвалити нову редакцію Конституції України не може, тому що це є правова позиція Конституційного Суду України і це буде суперечити розділу XIII Конституції України. В розділ XIII народ ініціюватиме...

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Що-що?

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ми говоримо про Закон "Про всеукраїнський..."

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Василь Іванович, ми дискутуємо з Русланом Петровичем по одному конкретно закону, який Конституційний Суд України визнав неконституційним – Закон "Про всеукраїнський референдум". І одним із аргументів визнання цього закону не конституційним

Конституційним Судом було те, що цей закон наділяв народ всупереч розділу XIII правом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте повернемося до порядку денного. Давайте не будемо аналізувати все, що було.

Ще питання по суті пункту четвертого порядку денного. Депутат Демченко.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ви самі собі... Можна я все ж таки, і ми дискусію продовжимо. Я хочу звернути увагу на тому, що я говорив. Якщо би я...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Може це буде як виступ потім чи у вас знову питання?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Ні, питання. Якщо б я... Федір Володимирович, він до мене... це як репліка. Якщо би було написано в редакції, яку запропоновано, що визначається порядок законами, я би погодився, але сам суб'єкт права законодавчої ініціативи пише: визначається Конституцією і законами. Таким чином, саме зараз під час внесення цих змін мають бути змінені або інші положення, або тут виписаний цей порядок. Тому що, якщо його не буде, правильно сказав колега, то це означає, що він фактично не діятиме, а потребуватиме додаткових змін в Конституцію, де має бути визначений такий порядок.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання. Насправді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте на репліку відповідати може не треба, чи ви хочете відповісти?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ні, я дам пояснення, це суттєве запитання насправді.

Насправді ніяких прорічностей і суперечностей, і необхідності подальшого внесення змін до Конституції України немає. Мова йде про те, що за статтею 5, з чого я почав, за Конституцією України носієм суверенітету, єдиним джерелом влади є народ. Тобто якщо народ є носієм суверенітету, єдиним джерелом влади, то це право, яке належить, до речі, до засад конституційного ладу України, про що сьогодні також вже була дискусія, народ має можливість якимось чином реалізувати. І мова в статті 93 йде про те, що з посиланням на статтю 5 Конституції України, у народу виникає право подавати на розгляд Верховної Ради законопроект. Тому ніяких протирічностей тут немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання. Народний депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Питання у мене щодо формулювання. В статті 93 написано, що право законодавчої ініціативи і народу, і Президентіві, і Кабінету Міністрів, і народним депутатам України належить у випадках і реалізується ними у випадках. Я хотів зрозуміти, чи є це, на вашу думку, якимось дозвільним характером відповідної законодавчої ініціативи. Чи не буде необхідність в наслідок чого вказувати, якщо в якомусь конкретному законі чи Конституції написано, що саме в цьому випадку ти маєш право законодавчої ініціативи. То моя законодавча ініціатива як народного депутата буде обмежена. Законодавча ініціатива Президента буде обмежена.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Мова йде про те, що ви як народний депутат України зможете подати законопроект, якщо за цей законопроект ви зберете підписи, наприклад, не менш як кількість народних депутатів як найменша фракція. Це вже я говорю про ті законопроекти, які вносяться народними депутатами України....

ДЕМЧЕНКО С.О. Це порядок, порядок реалізації, а не випадок реалізації. Випадок – це коли я можу це зробити.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Це мова йде... Випадок реалізації.

ДЕМЧЕНКО С.О. Коли таке-то відбулося событие чи інше щось відбулось, подія, розумієте? Оце випадок.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Випадки реалізації в даному випадку, мова йде про внесення змін до Конституції України, де народ і народні депутати... Сьогодні ми вже говорили: альтернативний законопроект про внесення змін до законопроектів, які Президентом внесено на розгляд Верховної Ради, є не менш як 150 народних депутатів Це відповідає на ваше запитання чи ні? В якому випадку? Конкретний.

ДЕМЧЕНКО С.О. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. У якому випадку і в якому порядку, правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще запитання є? Якщо нема більше запитань, переходимо до обговорення.

Хто хоче виступити? Будь ласка, Олександр Олександрович Мережко.

МЕРЕЖКО О.О. Дякую.

Шановні колеги, це дуже цікаве і важливе питання. Тому що я займався цим питанням – законодавчої народної ініціативи в рамках діяльності інституту прямої демократії. Це право народу на законодавчу ініціативу імпліцитно міститься у двох статтях Конституції, це стаття 5 і стаття 69.

Тобто я нагадую зміст статті 69, в якій йдеться про те, що народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії. Під терміном "інші форми безпосередньої демократії" мається в тому числі народна законодавча ініціатива.

Тому такі зміни в Конституції, хоча тут йдеться тільки про одне слово, але вони є вкрай важливими. Тому я підтримую цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто ще, ще виступи? Олег Геннадійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Так, дякую.

Ми теж підтримуємо позицію щодо необхідності внесення в Конституцію України змін, які б передбачали от реалізацію принципу можливості прямого народовладдя шляхом відповідно якогось правового механізму. Але ми вважаємо, що, по-перше, є регламентні процедури, які не дотримані при розгляді цього законопроекту, ми про це вже казали, і є, безумовно, необхідність продовжити роботу над цим законопроекту з огляду на ці пропозиції, на ці зауваження, які сьогодні надійшли від всіх членів комітету, які прийняли участь в обговоренні. Це і стосується визначення способу, який народ зможе реалізовувати своє право законодавчої ініціативи, це і стосується необхідності корегування інших статей Конституції у зв'язку з такими законодавчими змінами.

Тому я, скажімо так, показую свою позицію, це не пропозиція переносити на наступний день, на наступний день засідання нашого комітету, але позиція така: що, визнаючи необхідність і корисність цього законопроекту для України, ми пропонуємо все ж таки продовжити роботу над цим законопроектом для того, аби він завершився прийняттям закону у спосіб, визначений Конституцією і Регламентом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Геннадійовичу. Це як просто виступ, особиста думка, без ставити на голосування таку пропозицію.

ПУЗАНОВ О.Г. Пропозицію щодо перенесення питань порядку денного на наступне засідання у зв'язку з відповідними порушеннями Регламенту вже голосували велику кількість разів. Повторювати це голосування немає підстав з урахуванням того, що кожного разу у нас приблизно 15 людей, які представляють партію "Слуга народу", виступають проти.

Тому я не вношу цю пропозицію, я просто для стенограми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Просто як виступ.

ПУЗАНОВ О.Г. Для стенограми, да, хочу зафіксувати, що ми не можемо приймати таке рішення з огляду на регламентні порушення. І у зв'язку з необхідністю доопрацювання цього проекту я б приймав рішення про перенесення розгляду цього питання на наступне засідання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександрє Геннадійовичу.

Будь ласка, Русланє Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дозвольте мені кілька слів сказати по суті. Справа в тому, що це ідея ж не нова, вона дискутується, скажемо так, в конституційно-правових колах і у Верховній Раді вже багато років. І той один із способів реалізації народовладдя, де там йдеться про інше, запропонувала Україні Венеційська комісія, і ми його, в принципі, вже в життя втілили – це спосіб вираження волі народу через петиції. Такі петиції, в тому числі, можна зреалізувати шляхом відповідного голосування на сайті Верховної Ради, і відповідно до закону Верховна Рада зобов'язана розглянути такий законопроект.

Іншого нам Венеційська комісія не пропонувала, тому що й шої практики у світі немає. Не може народ десь зібратися в одному місці і написати якийсь законопроект, передати народним депутатам і просити розглянути цей законопроект. Такої практики і такого механізму не існує, тому я й розумію, чого його немає тут у Конституції, тому що його ... його просто поки що не існує взагалі.

Зважаючи на ці обставини, нам треба дуже швидко подумати, правильно, в який спосіб це має бути зреалізовано. Проаналізувати, в який спосіб зараз реалізовується народовладдя через петицію, наскільки воно ефективне, як на нього реагують органи влади, самоврядування. Бо це ж стосується не тільки органів влади, в нас кожен орган самоврядування теж відповідну кількість можна голосів отримати щодо реагування, але далеко не всі реагуються, на превеликий жаль, і народ ніяк не сприймає такого роду нереагування.

З іншого боку, я дещо обурений тим тлумаченням, яке надається щодо права народних депутатів. Там не йде мова про множину, там йде мова про те, що надається народним депутатам. Не "народному депутату України", так не можна було написати, якомусь конкретному народному депутату, а кожному з народних депутатів. І це довільне тлумачення може призвести до того, що ми, ну, реально позбавимо можливості, наприклад, позафракційних народних депутатів, які не мають можливості апріорі зібрати таку кількість, представляти інтереси своїх виборців. Це ж треш! Проблема, перед якою ви обов'язково зіткнетесь.

А те, про що ви кажете, питання, що нібито в такий спосіб унеможлиблюється подання спаму, я вас запевняю, що 17 голосів для спаму знайдеться у будь-якому випадку. Але того народного депутата, який не захоче корелювати свою позицію з іншими, а хоче відповідно до інтересів виборців її представляти, ви просто дискримінуєте, він буде без будь-яких повноважень фактично 5 років перебувати в стінах парламенту. Тому я би

був дуже вдячний, якщо би в цій частині ми все ж таки змінили свою позицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу. Чи правильно я зрозуміла, що це був виступ без пропозицій до голосування?

КНЯЗЕВИЧ В.П. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, дякую. Но я переуточнюю.

Репліка Мережка Олександра Олександровича.

МЕРЕЖКО О.О. Дуже швидко, тому що я спеціально займався вивченням в такому порівняльно-правовому аспекті практики і законодавства з народної ініціативи. Наприклад, Польща має такий закон, Литва теж має. І є багато прикладів дуже цікавих, і ми всі ці приклади враховували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Все ж таки законодавство є.

Ще виступи. Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановні колеги, я думаю, що нада подякувати Президенту за його сміливість поставити в сьогоднішніх умовах отаку проблему. Проблема є. І наша політична сила підтримує таке: люди управляють державними справами і є джерелом влади. Про що тут ми повинні вести мову? Єдине – як це оформити в правовому аспекті, що це буде. Конституція не знає такого. Конституція тільки так: намьок має, референдум, вибори та інші форми демократії. І вказує на те, як в теорії каже, вирубання це має життям, починаючи з тих майданів, я маю в виду тих майданів, що коло церкви йшли раніше. Система обичаєвого права, яка

структурувалась якраз на загалі думок. От якраз цей загал думки, який повинен бути покладений в законопроект.

Те, що ви пропонуєте, що вони будуть пресовать якогось там законодавця, будемо так називати, якогось, тому що ви бачите, як вже опустили депутата по своєму статусу, то це, я думаю, не зовсім вірна ідея закладена. Ідея повинна бути закладена, що він є суб'єктом законодавчої ініціативи – народ, він може вносити. І якраз про це в своєму рішенні Конституційний Суд в жовтні 2005 року, уже після того, коли референдарна справа розглянута була і не погоджувалась з тим, що народ не може міняти Конституцію, в 2005 році Конституційний сказав може, може вирішувати всі виключно питання. Але форму, яку віднайти форму – через обычаєвого право Майдану чи інше, і не врегульоване нормами проведення тих чи інших масових заходів чи реально всенародного волевиявлення, як ми його називаємо.

І тому оці недостатки, про які казав пан Руслан, я йому вдячний за те, що тут ведений суб'єктивізм відношення до народних депутатів і нав'язування, ну, знаєте, наскільки, настільки очевидні речі про те, що там, де іде про народні депутати, йде і питання про індивідуально кожна. Почитайте. Парламент складають 450 народних депутатів. Чуєте, да? І тому отсюда треба читати, що каждый – это особистість, каждый це є суб'єкт. А те, що пропонують, і я розумію, що за цим стоїть, врізати можливість, так сказати, в такому масовому порядку вносити, що ви називаєте спамом, законодавчі акти.

Ми ж не можемо казати, що сьогодні у нас отаке твориться, що вісім законодавчих актів стосуються того, щоб порвати конкретні напрямки в Конституції, які вже врегульовані. Ми ж про це не кажемо. Ми кажемо, що да, стосовно народу, народ є управитель своїми справами. От про що іде мова. І тому це ми підтримуємо. Разом з тим, та площина, яку ви кажете, ми вбачаємо, що там є норми, які не відповідають статті 157, 158, і вони не

можуть бути винесені на засідання. Ну, і окремо стосовно цих регламентних обов'язків нашого комітету дотримуватися закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Василь Іванович.

Я правильно зрозуміла, ви жодних пропозицій на голосування не поставили, дали думку. Дякую.

Чи є ще виступи? Совгиря Ольга Володимирівна, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Тоді пропонується на затвердження Комітету з питань правової політики такий висновок: рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 93 Конституції України (щодо законодавчої ініціативи народу) (реєстраційний номер 1015 від 29 серпня 2019 року) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157, 158 Конституції України. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Совгирю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голосуємо. 15 – за. Хто – проти? За – 15, проти – двоє. Утрималось?

_____ . 3.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 3.

Чи є... таким чином, у нас підтримана пропозиція прийняти проект висновку за основу. Які є пропозиції до цього проекту висновку?

_____ . Прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозиція прийняти в цілому.

Хто за пропозицію прийняти в цілому, прошу голосувати. Хто – за?

_____. 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – проти? Хто – проти? Ну, один. Один? Проти – один. Утримались?

_____. Один.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Два я бачу. Два.

За пропозицію прийняти проект висновку...

_____. Проти 2.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді 3.

Давайте ще переголосуємо. Хто – за? Ні, не з самого початку. Хто за пропозицію прийняти проект-висновок в цілому. Хто – за?

_____. 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. По пропозиціях "за" у нас немає питання. Хто – проти? 2. Хто – утримались? 2.

Таким чином, ми приймаємо проект пункт четвертий відкрийте, будь ласка, проект висновку щодо Закону про внесення змін до статті 93 Конституції (щодо законодавчої ініціативи народу).

І переходимо до п'ятого пункту порядку денного – щодо проекту Закону про внесення змін до статей 85 та 101 Конституції України (щодо уповноважених Верховної Ради України).

Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні народні депутати, на сьогоднішній день стаття 101 Конституції України передбачає, що Верховна Рада України... у Верховній Раді України, вірніше... Верховна Рада України утворює Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, тобто парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини здійснює Уповноважений Верховної Ради з прав людини. В статті 85 Конституції України передбачено право Верховної Ради України призначати на посаду і звільняти з посади Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.

Про що йде мова в цьому законопроекті? Окрім Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, який здійснює парламентський контроль за додержанням саме прав людини, необхідні також... це неодноразові вимоги, скажімо так, наших західних партнерів, необхідні також незалежні Уповноважені Верховної Ради, які б здійснювали парламентський контроль в окремих сферах, наприклад, у сфері захисту персональних даних, у сфері доступу до інформації тощо. Тому для того, щоб Верховна Рада України могла своїми законами ухвалювати рішення про утворення Уповноважених Верховної Ради України у певних сферах, і пропонується внести ці зміни до статті 85 і статті 101 Конституції України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, запитання до доповідача. Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. У мене два коротких запитання. Скажіть, будь ласка, шановний доповідач, чи не вважаєте ви, що в такий спосіб дещо звужується конституційне право Верховної Ради щодо контролю виконання відповідно своїх рішень і низку інших контрольних повноважень, які передбачені

Конституцією, та низкою рішень Конституційного Суду, оскільки Уповноважений з прав людини – це такий унікальний інститут, унікальний момент, щодо якого Верховна Рада не може здійснювати контроль.

По інших, виконання своїх інших повноважень, безпосередньо які належать до повноважень Верховної Ради, вона зобов'язана виконувати і контролювати виконання цих повноважень за Конституцією України. Тут же з'явиться ціла низка, я так розумію, уповноважених, які від її імені будуть це робити опосередковано. Це перше питання.

І друге. Зараз те, що ви сказали в царині дотримання персональних даних, повноваження за рекомендацією Венеційської комісії передані Уповноваженому з прав людини. На основі чого ви вважаєте за недоцільне надалі, щоб ці повноваження були в Уповноваженого з прав людини і чи є якийсь аналіз, що належним чином уповноважений справляється чи, можливо, якісь є застереження чи якісь зауваження, чи якась інша інформація?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Відповідь на перше запитання. Жодним чином запровадження інституту додаткових уповноважених Верховної Ради з прав людини в окремих сферах не обмежує контрольні повноваження парламенту. Парламент відповідно до Конституції так само буде мати можливість будь-яке питання, яке відноситься до компетенції парламентського контролю, розглядати, ухвалювати рішення. Що стосується уповноважених в окремих сферах, то мова саме йде про те, щоб забезпечити спеціалізацію парламентського контролю за тими вразливими сферами суспільних відносин, які потребують отакого, ну, скажімо, специфічного парламентського контролю. І тому, коли ми говоримо про запровадження окремих уповноважених, тим самим ми якраз розвантажуюмо діяльність Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, надаючи ті невластиві в багатьох випадках йому функції окремим спеціальним інституціям.

Тобто мова насправді йде про інституціоналізацію парламентського контролю в окремих сферах через відповідних уповноважених.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще запитання? Нема запитань?

НІМЧЕНКО В.І. Є, є, є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо... А, будь ласка, звичайно, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Шановний пане доповідачу, скажіть, будь ласка, ви передбачаєте створення інституції по суті по вертикалі по галузевому принципу чи по якому принципу ви, там, де є доцільність, чи там, де є більші фінансові потоки, чи там, де є щось інше політичного характеру і все іншого? Будь ласка, я хотів би почути, де ж будуть створюватися ці уповноважені, по якій вертикалі влади і що контролювати? Я маю на увазі законодавчі, де ви ж пропонуєте, що це парламент буде приймати.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ну, мова йде насправді про уповноважених Верховної Ради, тобто про якусь альтернативну вертикаль, про яку ви говорите, чи ще одну, взагалі мова не йде. Мова йде про інститути парламентського контролю за вразливими сферами, які потребують особливо пильної уваги. І саме для того, щоб парламент наділив певні органи через ухвалення відповідних законів такими функціями, де сфери суспільних відносин є надзвичайно вразливими, і пропонуються ці зміни.

НІМЧЕНКО В.І. Ви можете сказати, наприклад.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я сказав.

НІМЧЕНКО В.І. В якій галузі...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Захист персональних даних. Я сказав, коли...
Захист персональних даних.

НІМЧЕНКО В.І. Раз.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Доступ до публічної інформації...

СОВГИРЯ О.В. Можна я... Василь Іванович, світова практика
:омбудсмен з прав дитини, омбудсмен з прав військових. Те ж саме,
аналогія.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Давайте ще питання. Є ще питання?

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Омбудсмен це і є уповноважений. Ще є питання?

Якщо немає питання переходимо до виступів. Будь ласка, виступи. Хто
хоче виступити з цього питання?

Якщо немає бажаючих виступити, переходимо до безпосередньої
пропозиції. Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Дякую.

За наслідками розгляду цього питання Комітету з питань правової
політики пропонується прийняти такий висновок. Рекомендувати Верховній
Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект

про внесення змін до статей 85 та 101 Конституції України (щодо уповноважених Верховної Ради України) (реєстраційний номер 1016 від 29 серпня 2019 року) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157, 158 Конституції України. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Совгирю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У нас є єдина пропозиція щодо проекту висновку щодо проекту Закону про внесення змін до статей 85 та 101 Конституції України, яка була викладена Ольгою Володимирівною Совгирею.

Тому прошу проголосувати цю пропозицію... цей проект висновку за основу. Хто – за, прошу голосувати.

_____. Я вибачаюсь, якщо не було ніяких пропозицій інших, то зразу можна в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А можуть бути пропозиції до проекту висновку.

Давайте за основу, а потім в цілому.

_____. Давайте по протоколу: спочатку за основу, а потім в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щодо проекту висновку. Так. Давайте щодо, да, голосуємо за проект висновку за основу. Хто – за, прошу голосувати. 16 – за. Хто – проти? 2 – проти. Утримались? 2 – утримались.

16 – за, 2 – проти, 2 – утримались.

_____ . Всього 20, 2 вийшли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ж ми сказали, що ми не фіксуємо. *(Шум у залі)*

Переходимо. Які є пропозиції, які є пропозиції до проекту висновку?

_____ . В цілому.

_____ . Прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб прийняти проект висновку в цілому, прошу голосувати. Хто – за?

_____ . 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – проти? 2. Хто – утримався? 2. За проект висновку – 16, проти – 2, утримались – 2.

Таким чином, ми прийняли проект висновку щодо проекту Закону про внесення змін до статей 85 та 101 Конституції України (щодо уповноважених Верховної Ради України).

І переходимо до пункту шість нашого порядку денного щодо проекту Закону про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи).

Будь ласка, доповідач з цього питання – Веніславський Федір Володимирович, будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую.

Шановні народні депутати, в статтю 76 Конституції України Президентом пропонується внести зміни, які зменшать кількісний склад народних депутатів України з 450 до 300. Мотиви внесення цього

законопроекту: по-перше, це суттєво зекономить кошти на оплату праці народних депутатів України; по-друге, це приведе у відповідність до реальної кількості населення України, народу України кількості народних депутатів. Тому що, коли діяла норма, яка була ухвалена і в радянський час, а потім в незалежній Україні – 450 народних депутатів України, населення України нараховувалося більше 50 мільйонів громадян, 52 мільйони. На сьогоднішній день їх значно менше.

Окрім того, в статті... Можна я закінчу потім запитання. Окрім того, в статтю 76 пропонується внести ще одну зміну, яка не знайшла свого відображення в назві, але яка є, на наш погляд, дуже суттєвою, це закріплення в статті 76 обов'язку кандидатів володіти українською мовою. Мова іде про те, що одним із додаткових критеріїв, хто може бути обраний народним депутатом України, є критерій знання української мови. Чого до сьогоднішнього дня в Конституції України не було і що давало можливості окремим народним депутатам апелювати до Конституції як на виправдовування незнання української державної мови, хоча стаття 10 Конституції України закріплює, що державною мовою є українська.

Окрім того, в статті 76 пропонується також, в нашій редакції, виключити положення, яке дублювалося в інших нормах Конституції Розділу III, яка закріплювала конституційні принципи виборчого права, загальне, рівне, пряме виборче право, таємне голосування, вільні вибори. Тобто в двох нормах Конституції фактично було продубльовано одну і ту саму конституційну вимогу. Тому, на наш погляд, в статті 76 Конституції України закріплювати положення, яке дублює положення розділу III, абсолютно неправильно.

В статті 77 Конституції України пропонується закріпити додатково лише одне положення, що Верховна Рада України обирається за пропорційною виборчою системою. Тобто щоб в нас не було жодних законодавчих лазівок через закони закріпити мажоритарну складову виборів народних депутатів України, яка, як свідчить практика, має дуже багато

негативних супутніх факторів, починаючи з гречки закінчуючи підкупом, адміністративним ресурсом, тощо. Для того, щоб цього не було більше, ми фактично відрізаємо будь-який шлях для парламенту запровадження мажоритарної складової під час формування парламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запитання, Олександр Геннадійович.

ПУЗАНОВ О.Г. Дякую.

У мене два запитання, якщо дозволите. Я хочу навіть почати з того, що для того, аби не зловживати своїм правом на виступи і на запитання, я одразу свою позицію проясню щодо цього законопроекту. Я повністю підтримую кожне слово і кожну пропозицію, яку ви виклали в цьому законопроекті.

А запитання у мене таке. Ну, голосувати за нього я не можу, бо ви порушуєте процедуру – Регламент Верховної Ради України. І тому цей законопроект, на жаль, буде, напевно, оскаржений депутатами в Конституційний Суд України. І, на жаль, є всі шанси, що він в результаті буде визнано таким, що був прийнятий з порушенням процедури, а відтак цей закон буде відмінено.

Запитання у мене таке. Перше. Чому до кваліфікуючих ознак особи, яка може бути обрана народним депутатом, ви не включили вимогу щодо відсутності у особи другого громадянства. Як ми знаємо, постійно виникають питання, пов'язані з тим, що певний народний депутат або кандидат у народні депутати, здається, має інше громадянство, громадянство іншої держави, і це є дійсно великою проблемою. Оскільки в разі, якщо особа обрана народним депутатом України є також громадянином іншої держави, то, можливо, у неї є якісь зобов'язання перед тією державою. Можливо, вона не може виконувати свої повноваження виключно на користь українському народу. Це перше запитання.

І друге. Знову-таки, дбаючи про юридичну чистоту цього законопроекту, у мене запитання: в чому така нагальна необхідність прямо-таки сьогодні вирішити питання про голосування за цей законопроект, за висновок. Чому це не може почекати хоча б 2 дні, до середи, коли не буде жодних юридичних підстав для того, аби оскаржувати процедуру прийняття цього важливого акту.

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання.

Ви знаєте, в даному випадку ми повністю синхронно з вами розмірковували, я маю на увазі Офіс Президента, Президента, коли готували текст цього законопроекту щодо унеможливлення бути обраним народним депутатом України, особою, яка має іноземне громадянство або підданство. Однак після численних консультацій з нашим Міністерством закордонних справ ми зрозуміли, що це буде чиста мертва норма, яка не буде жодного разу діяти. Тому що механізму перевірки наявності у осіб, які бажають стати громадянами, бажають стати народними депутатами України, наявності іноземного громадянства в чинному правовому регулюванні немає, і нам, виявляється, це питання дуже часто під час виборів ініціювалося Центральною виборчою комісією. На жодне із звернень Центральної виборчої комісії відповідні органи іноземних держав не підтверджували наявності громадянства свого у тих осіб, які бажали бути обраними народними депутатами України.

Що стосується вашого другого запитання, чому терміново. Тому що законопроекти визнані Президентом як невідкладні. Верховна Рада України проголосувала в ніч з 29-го на 30-е якраз за те, щоби доручити комітетам розглядати в позачерговому негайному порядку.

Дякую.

ПУЗАНОВ О.Г. Запитання було не чому так позачергово, а чому всього два дні ви не можете зачекати і проголосувати за цей законопроект так, щоб ні в кого не було ніяких підстав оскаржувати це в подальшому у Конституційному Суді?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що будь-які підстави для оскарження в Конституційному Суді нами будуть усунені шляхом, передбаченим Законом про Регламент. Якщо надійдуть альтернативні законопроекти, ваш комітет, я думаю, зможе зібратися і розглянути ці альтернативні законопроекти, і на їх підставі ухвалити відповідні висновки.

ПУЗАНОВ О.Г. Щодо другого питання, я хочу уточнити, а чому це не може бути дійсно кандидатом у народні депутати, коли він подає документи для ЦВК, він, можливо, міг би надавати власноручно написане підтвердження того, що він не є громадянином іншої держави, пробачте, і в подальшому, якщо б через судові рішення чи через інший механізм було б встановлено, що кандидат або вже народний депутат таки має громадянство, підданство іноземної держави, його повноваження припинялось би.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я ще раз підкреслюю, що ми намагалися уникнути мертвої норми, яка не буде діяти. А по-друге... Вірніше, це по-друге.

А по-перше, відповідаючи на ваше запитання, в чинному законі про вибори всі кандидати заявляють, що в них відсутнє іноземне громадянство. Але це не унеможлиблює того, про що ми з вами говоримо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще запитання? Будь ласка, народний депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

В мене три питання, якщо дозволите, коротенькі.

Перше питання наступне. Оскільки проект закону передбачає набуття його чинності з моменту опублікування, а не з моменту обрання Верховної Ради десятого скликання, скажіть, будь ласка, в який спосіб ви будете позбавляти мандатів тих зайвих понад 300 народних депутатів, які зараз обрані, і чи це будуть народні депутати-мажоритарники? Це перше питання. *(Шум у залі)* Набуває чинності з дня опублікування.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Частина... розділ 15 "Перехідні положення" пропонується доповнити пунктом 17 такого змісту: "Після набрання чинності Законом України про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи) Верховна Рада України, обрана до набрання чинності зазначеним законом, продовжує виконувати свої повноваження до наступних виборів народних депутатів України".

Мова йде про те, що ми не можемо свідомо прив'язуватися, що наступна Верховна Рада України, яка буде обрана на чергових виборах, може бути обрана вже за правилами статті, нової редакції статті 77 і 76. Тому що не можна виключати, що в житті можуть статися обставини, коли Верховна Рада України дев'ятого скликання повний строк своїх повноважень також недопрацює, якщо вона буде неефективно працювати.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, я це саме хотів почути.

Друге. Наскільки я розумію, ви позбавляєте, точніше вилучаєте з Конституції ценз осілості. Ви слово "постійно проживає" прибираєте, ви залишаєте тільки "проживає". Ну, це досить така сумнівна теза. Я аналогів в світі не знаю. Ценз осілості може бути різний. Що?

_____ . Та навпаки...

_____ . Навпаки. Було просто "проживає", а тепер "постійно проживає".

КНЯЗЕВИЧ Р.П. І третє питання щодо пропорційної виборчої системи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто друге питання знімається?

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Щодо пропорційної виборчої системи. У нас є рішення Конституційного Суду, яким передбачено, що питання виборчої системи – це питання політичної доцільності, яке має вирішуватися конкретно Верховною Радою і конкретний політичний момент.

Таким чином, ви зараз зафіксуєте апріорі це в конституційній царині, що означає унеможливлення на перспективу у Верховній Раді, наступній, наприклад, зважаючи на певну політичну доцільність, без змін в Конституцію прийняти іншу виборчу систему. Правильно я вас розумію?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Відповідь на ваше останнє запитання: абсолютно правильно ви зрозуміли. Тому що практика українська свідчить про те, що той чи інший тип виборчої системи якраз використовувався чинною владою для досягнення своїх політичних цілей. Тобто коли необхідно було сформуванню більшості всупереч політичній волі українського народу, використовувались мажоритарники, які поповнювали ряди тої чи іншої політичної сили, яка на той момент була при владі.

Для того, щоб унеможливити в подальшому використання таких маніпулятивних фактично технологій, як використання типу виборчої системи для отримання влади, ми і вважаємо за необхідне закріпити тип виборчої системи пропорційної в Конституції.

Більше того, тут є ще одна дуже важлива складова, про яку необхідно згадати. Дякую, що мені нагадали. Є стаття 83 Конституції України, яка говорить якраз про те, що за результатами виборів і на основі узгодження

політичних позицій у Верховній Раді України формується коаліція депутатських фракцій. Ця норма насправді, з точки зору навіть нинішнього конституційно-правового регулювання, вона вже, на моє глибоке переконання, робить неконституційним існування мажоритарної складової виборчої системи. Тому що ті народні депутати України, які обрані від мажоритарних округів, вони фактично не можуть узгодити свою політичну волю. Тому що у них її може в принципі не бути, якщо людина не є членом жодної політичної партії і не підтримує жодну політичну силу з більшістю. Тобто ми фактично в даному випадку відновлюємо рівність правового статусу всіх народних депутатів України, які будуть мати абсолютно однакові можливості, передбачені Конституцією України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, ще питання? Депутат Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. Коротке питання. Ми визначаємо, що у нас за пропорційною... пропорційна виборча система, вона має своє підвиди. Чи є необхідність визначення...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Оце вже питання політичної доцільності... питання закону.

ДЕМЧЕНКО С.О. Зрозуміло. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще питання. Василь Іванович Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Шановний пане доповідач, я лише хотів би вас запитати. Ваш термін, який ви виставляєте і пов'язуєте з набранням чинності

цих змін, будемо так говорити, внесення змін до Конституції, і пов'язуєте з непередбачуваністю того, що можуть бути дострокові вибори, так я розумію?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я хочу сказати, що Конституція України передбачає кілька випадків проведення виборів народних депутатів.

НІМЧЕНКО В.І. Я ж кажу: передбачуваністю...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Це не я передбачаю, це передбачає Конституція України, що вибори народних депутатів можуть бути черговими, можуть бути позачерговими. Для того, щоб не прив'язуватися у конкретній нормі статті 76 чи 77 до чергових або позачергових виборів, ми її передбачаємо ту норму, яка пропонується.

НІМЧЕНКО В.І. Ну, це дуже зрозуміло. У мене тут, я хочу вас запитати лише одне: так скільки нас людей і яку ви вважаєте пропорційність, ну, на сьогоднішній день це 100 тисяч на одного нардепа, щоб ви знали.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. 180.

НІМЧЕНКО В.І. Ну, людей же...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Мається на увазі, якщо поділити кількість виборців на кількість депутатів, отримується пропорція біля 180.

НІМЧЕНКО В.І. Так я ж і кажу: з якої пропорційності ви виходите, вважаєте реальною, допустимою?

І друге. Ідучи на такий крок, не знаючи, де ми живемо і скільки нас, ви вважаєте, це можливо вирішувати пропорційність виборів представників у владі, народ вибирає управляти своїми справами представників, розумієте,

що таке пропорційність. То чому, скажіть ви, не знаючи, скільки ж у нас народу, і ви пішли такий законопроект?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Про народ України, якщо ви маєте на увазі перепис, у даному випадку нас юридично не має ставити в залежність ухвалення цього законопроекту. У нас є Закон про Державний реєстр виборців, яким передбачено, що Державний реєстр виборців – це автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, яка фактично за задумкою законодавців (дуже непогана задумка була) мала б в автоматичному режимі визначати кількість виборців на конкретну дату проведення чергових або позачергових виборів. І тому тут жодних питань з тим, яка кількість виборців в Україні на сьогоднішній день є, немає, тому що Центральна виборча комісія як розпорядник і оператор Державного реєстру виборців знає точну інформацію, скільки в Україні всього виборців. Коли ми говоримо про пропорційну складову, то мова йде лише про те, що кількість депутатських мандатів розподіляється між політичними партіями пропорційно кількості набраних голосів. Від цього тип пропорційної виборчої системи. Жодних інших сенсових навантажень цей термін не несе.

НІМЧЕНКО В.І. Хочу вам лише сказати, що представництво...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте питання, виступи пізніше.

НІМЧЕНКО В.І. То тоді скажіть: ви вважаєте, що конституційний принцип як базовий принцип, що депутати представляють народ, а не виборців, а народ – це від малого до великого. І як було раніше, ви це знаєте. То скажіть, будь ласка, якщо не народ ми представляємо, а представляємо лише виборців, то про що ж каже тоді Конституція? І що вона зобов'язує державу робити – забезпечити реальне представництво народу .

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я жодним чином не заперечую про те, що Верховна Рада України є представником українського народу. І наша пропонована редакція статті 76 і 77 жодним чином це не заперечує. Я маю на увазі лише те, що ставити в залежність кількість громадян, які становлять український народ від запровадження типу виборчої системи не має жодних юридичних, логічних та інших міркувань. Коли ми говоримо про народ, звичайно, народ включає в себе і дітей, які народилися, яким ще не виповнилося 18 років. Але вони це право не реалізують під час виборів.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. І які не народилися в деяких випадках, але це вже житлові, спадкові та інші правовідносини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще запитання до доповідача. Якщо немає запитань... Запитання?

Якщо немає запитань до доповідача, переходимо до виступів. Будь ласка, хто хоче виступити з цього питання? Будь ласка, депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

Ну, насамперед, хочу подякувати Федору Володимировичу за те, що згадав Закон "Про Державний реєстр виборців", я автор закону і тому мені приємно, що оцінила так високо влада наші доробки. Але я хочу зараз...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. *(Не чути)*

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

Але я хочу зараз про інше. Справа в тім, що можна скільки завгодно аргументацію підводити про кількість населення, яке є зараз на момент внесення законопроекту. Але я нагадаю, що ідея зменшення до 300 з'явилася

не зараз, а ще в 99-му році, коли ініціювався референдум і тоді нас було 52 мільйона. І це ніяк не корелювало з кількістю населення. Це корелювало з бажанням на той час влади контролювати депутатів, яких було, як їм і здається, забагато і важко було тотальний контроль на них поширити. Ну, це моє глибоко суб'єктивне враження.

Тому я би був дуже обережний з такого роду порівнянням. Більш того, ці кореляції, вони не порівнювані в країнах світу. Ну, наприклад, в сусідній нашій Польщі, де 38 мільйонів населення, - 560 депутатів, в Чехії – менше 10 мільйонів, 281 депутат. В Угорщині донедавна було більше 300, зараз зробили 200 депутатів, теж чуть більше 7 мільйонів населення. Повірте мені, це ніяк не співвідноситься. Але є приблизні величини, які вважаються еталонними. Це один депутат на 100 тисяч населення. На 100 тисяч. І ми зараз в Україні, ми колись, справді, мали дещо завищену кількість, це інше питання. Тому що це була радянська система, радянська Рада, яка збиралася двічі на рік, і цього було достатньо. Але при цій ситуації для того, щоб один депутат захищав... виборців, вибачте, а 100 тисяч населення, бо ми ж навіть не всіх виборців представляємо, в нас менше 50 відсотків взагалі участь в виборах взяли. Ми повинні представляти все населення.

Так от для того, щоб вони могли ефективно бути представлені, треба зберегти ту кількість, як є. У іншому випадку 1,5 мільйона людей не буде мати свого представництва в парламенті. Просто треба ці цифри об'єктивно в науковий спосіб дискутувати з громадськістю, суспільством, щоб люди теж це розуміли. Бо люди цього не розумію, вони кажуть: ми хочемо, щоб депутатів взагалі не було, так, а з іншого боку, коли болить, біжать, а де ж наш депутат, чому ми його не бачимо. А тепер депутатів не буде. Тобто в нас добра частина, там, чверть народу просто не буде мати, до кого звертатися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я правильно розумію, що це був виступ, а не пропозиція до голосування? Да, обговорення, просто в порядку обговорення.

Будь ласка, хто ще хоче виступити з цього пункту? Депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Ви розумієте, якщо аргументувати тим, що виборець не має до кого звернутися, ми не повинні забувати про те, що в нас є органи місцевого самоврядування. І більшість звернень до народних депутатів, вони все ж таки стосуються проблем місцевого характеру. Це проблеми комунального господарства, проблеми соціального захисту, які абсолютно ефективно можуть бути вирішені на рівні міської, обласної, районної, селищної ради.

Тому, говорячи про скорочення кількості депутатів, ми повинні насамперед виходити з інтересу народу. Якщо 450 депутатів не можуть дійти згоди, значить їх потрібно зменшувати до кількості 300.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Давайте 254 встановимо, ніяких проблем не буде.

СТЕФАНЧУК М.О. Ну, я думаю, ви можете внести цей законопроект, і ми його за любовки розглянемо.

Далі. Якщо ми говоримо про те, що на сьогодні є величезне бюджетне навантаження, бюджетне навантаження теж потрібно зменшувати. І це є логічно, і це є правильно, і це є вимога часу і народу. Тому ми повинні як слуги народу, да, ми повинні іти назустріч народу і приймати ті бажання, які вони висловлюються в правовому полі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Микола Олексійович.

Хто ще хоче виступити? Будь ласка, депутат Дирдін.

ДИРДІН М.Є. Я підтримаю позицію колеги депутата Стефанчука, що дійсно багато іде думок і обговорень, що треба зменшити кількість народних депутатів, але до цього часу ніхто цього не робив із попередніх скликань Верховної Ради.

Сьогодні є цей момент історичний, що нарешті, починаючи із референдуму, під час, коли проводив ще Президент Леонід Кучма, коли люди висловили позицію, якщо я не помиляюся, щоб кількість депутатів була 300 осіб. То давайте сьогодні це обговоримо. А щодо висновку, що це питання буде розглядатися у Верховній Раді після того, як будуть висновки Конституційного Суду України.

Тому я вважаю, що можна його прийняти цей висновок комітету в цілому і направити до Верховної Ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максиме Євгеновичу.

Чи є ще виступи? Будь ласка, депутат Фріс.

ФРІС І.П. Мені здається, що великої різниці, що це буде 450 чи це буде 300, чи це буде 150 або 100 немає на сьогоднішній день. Головне питання – щоб це була ефективна кількість тих народних депутатів, які зможуть приймати рішення і зможуть представляти інтереси людей у Верховній Раді. Якщо ми відходимо від мажоритарки і переходимо чисто на пропорційну систему, що тут безпосередньо зазначено, у нас не буде безпосередньої необхідності такої кількості спілкування з людьми на місцях по тих питаннях, про які говорив пан Стефанчук. І ми зможемо більше приділяти уваги тій нормотворчій діяльності і займатися виключно питаннями представлення інтересів цих людей в вищому законодавчому органі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ігор Павлович, за позицію.

Чи є ще бажання виступити? Ольга Володимирівна Совгіря, будь ласка.

СОВГИРЯ О.В. Отже, колеги, за результатами нашого обговорення пропоную схвалити такий висновок. Рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи) (реєстраційний номер 1017 від 29 серпня 2019 року) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157, 158 Конституції України. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Совгірю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

Чи є інші пропозиції щодо голосування? Чи ставимо на голосування цю? Інших пропозицій на голосування немає.

Будь ласка, на голосування ставиться проект висновку, який вам розданий, щодо питання про проект Закону про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційно виборчої системи). Голосуємо за проект висновку, за основу взяти. Хто – за, прошу голосувати.

_____ . 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти? 2, да? Утримались? 2, да, наскільки я бачу? За те, щоб взяти проект висновку за основу – 16, проти – 2, утрималось – 2.

Які є пропозиції щодо проекту...

СОВГИРЯ О.В. Є пропозиція в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоби прийняти проект висновку про внесення змін до статей 76 та 77 Конституції України (щодо зменшення конституційного складу Верховної Ради України та закріплення пропорційної виборчої системи) в цілому?

Хто – за, прошу голосувати.

_____ . 16.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – проти? Хто – проти? Утримались? 2. За – 16, 2 – проти, утримались... 2 – проти, 2 – утримались. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного пункту порядку денного. Пункт сьомий порядку денного. Щодо проекту Закону про внесення змін до статті 81 Конституції України (щодо додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України). Будь ласка, доповідач з цього питання – Веніславський Федір Володимирович

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую, Ірина Валентинівна.

Шановні народні депутати України! Статтю 81 Конституції України пропонується доповнити кількома ключовими моментами, які передбачають додаткові до існуючих підстав дострокового припинення повноважень народних депутатів України.

Тут є три ключових моменти, два з яких винесені в назву закону, один з яких просто покликаний унормувати ці підстави відповідно до реального життя і до тих цивільно-правових в даному випадку юридичних фактів, з якими право пов'язує виникнення змін або припинення певних правовідносин.

Почну якраз з останнього. Мова іде про те, що в чинній Конституції України підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України не має такої підстави, як оголошення померлим. Закон, Цивільний кодекс вірніше, передбачає, що, якщо місце знаходження особи невідомо, але супутні фактори, не дослівно, але близько до сенсу цивільно-правового регулювання, свідчать про те, що особа була в тих обставинах, які свідчать про те, що вона припинила життя, тобто вона померла, але тіло не знайдено, за рішенням суду особа може бути оголошена померлою. В даному випадку була певна прогалина в статті 81 Конституції України.

І дві самих ключових додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата України, які є одним із ключових моментів, на які наполягає Президент Зеленський, це дострокове припинення повноважень народного депутата у випадку неособистого голосування. Причому одразу хочу зазначити для усіх колег, що норма, яка пропонується, є достатньо жорсткою і покликана якраз зробити неможливим як факт голосування народним депутатом України за іншого народного депутата, так і факт надання народним депутатом України можливості проголосувати за себе. Іншими словами, депутатський мандат пропонується втрачати і для тих народних депутатів, які голосують за інших, і ті, які дають можливість народним депутатам проголосувати за себе, залишаючи карточку для голосування. І потім ми бачимо, як окремі народні депутати бігають по залу, бігали, я думаю, в нашій Верховній Раді дев'ятого скликання такого більше не буде ніколи, і нажимали на кнопки для голосування, а потім ще й вихвалялись, скільки хто встиг нажати, доки система "Рада" спрацьовувала. Для того, щоб такого більше не було, ми пропонуємо ставити це питання, ці дії чи бездіяльність у залежності до втрати депутатського, вірніше, втрата депутатського мандату матиме якраз результатом таких дій як тих, хто голосує, і тих, за кого голосують. Це перше.

І друге. На превеликий жаль, Верховна Рада України практично всіх попередніх скликань демонструвала відсутність народних депутатів України

на робочому місці під час пленарного засідання Верховної Ради України, дуже часто під час засідань комітетів. Всі звичайні громадяни України у випадку відсутності на робочому місці можуть бути звільнені з роботи, народні депутати України, які не працюють так, як вони повинні працювати, не виконують своїх головних функціональних обов'язків розглядати, ухвалювати закони. Коли канал "Рада" чи інші телеканали демонструють кількість народних депутатів, ми бачимо, що там не лише мінімально необхідної для ухвалення рішення немає, там взагалі декілька десятків сидять, а на табло висвічується 226 і більше голосів, поданих "за".

Тобто даним законопроектом про внесення змін до статті 81 Конституції України Президент намагається досягти двох головних цілей: зробити діяльність парламенту ефективною і зобов'язати народних депутатів, як і звичайних пересічних громадян, працювати у парламенті, а не займатися іншими цікавими більш-менш справами. Саме тому цей законопроект і було внесено і оголошено як невідкладний.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ще одне. Я перепрошую, Ірина Валентинівна. Ще один момент дуже суттєвий. В цьому законопроекті також пропонується, що у випадку смерті народного депутата України його повноваження припиняються з моменту отримання свідоцтва про смерть. Оскільки нас і ми, наша команда, прагне зробити державу максимально перевести в цифровий формат, то якщо органи державної влади, до повноважень яких віднесено фіксація факту смерті особи отримують цю інформацію, а Верховна Рада не може отримати цю інформацію через те, що родичі чи інші зацікавлені особи свідоцтво про смерть народного депутата, не дай Боже, хтось відходить в інший світ, не надають, народні депутати, які загальновідомо, що вже півроку як померлі, вони числяться у Верховній Раді, тому що Верховна Рада

не може ухвалити рішення без наявності свідоцтва про смерть, про дострокове припинення їхніх повноважень. Для того, щоб таких випадків в майбутньому не було, пропонується за наявності свідоцтва про смерть, яке є у розпорядженні у відповідних органів державної влади, які ведуть облік актів громадянського стану громадян, знов потрапляють до Верховної Ради, з моменту, як тільки воно потрапляє до Верховної Ради, жодних інших рішень не потрібно. Тобто рішення про те, що народний депутат, який помер, треба припинити його повноваження, ми пропонуємо виключити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Федір Володимирович.

Будь ласка, питання депутат Павліш.

ПАВЛІШ П.В. Скажіть, будь ласка, ви тут тільки що говорили про те, що Верховна Рада не може отримати це свідоцтво про смерть, да. А тут кажете, що воно якимось чином потім потрапляє. Чи не протирічить це одне одному?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Це не протирічить. Я ж сказав...

ПАВЛІШ П.В. Як воно має потрапити?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я ж сказав, що орган, який, до компетенції яких віднесено фіксацію актів громадянського стану, в цифровому форматі мають передавати ці всі відомості. Вони мають бути в доступних для Верховної Ради реєстрах публічних.

ПАВЛІШ П.В. І я хочу ще одне питання. Тут щодо голосування, встановлення факту голосування, замість нього іншому народному депутату України. Чи не буде таке, що, можливо, там у народного депутата хтось цю

карточку або викраде, або якимось чином переплутає, і буде фактично рішення суду про наявність такого факту, і це пряма норма щодо припинення повноважень.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що якщо народний депутат України втратив карточку для голосування, то він повинен негайно повідомити про це Голову Верховної Ради чи Секретаріат Верховної Ради. Я не бачу жодних проблем з тим, щоб народний депутат сказав, що в нього зникла карточка для голосування, якою може хтось скористатись.

_____ . Вкрасти і пізніше дізнався.

ПАВЛІШ П.В. Тут пряма норма. Тут написано: "Повноваження народного депутата України припиняються достроково у разі...". Тобто є рішення суду, що є цей факт, а уже наявність, там якісь обмежуючі підстави цього факту тут не зазначені.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. В рішенні суду, який встановлює факт, має бути якраз зазначено відповідно до цієї норми, до сенсу цієї норми, що один народний депутат України: а) надав можливість проголосувати іншому народному депутату України або б) що інший народний депутата України також, вірніше б) проголосував за свого колегу. От і все. Тобто я не бачу жодних проблем, шановні. Суд же не буде встановлювати факт, що хтось згубив карточку чи її викрали, і через це когось намагаються позбавити статусу народного депутата. Ну, не будемо ж виходити вже з таких абсурдних речей, шановні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний Стефанчук. Потім народний депутат Князевич.

СТЕФАНЧУК М.О. Я думаю, що тут ми повинні виходити від конкретної...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Питання, да?

СТЕФАНЧУК М.О. Да, да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це ж питання?

СТЕФАНЧУК М.О. Від конкретної юридичної відповідальності кожного. Якщо там ми говоримо, що вкрали, забув, переплутав, аналогічно як і з вогнепальною зброєю, так, тут у нас є відповідальність за користування не своєю вогнепальною зброєю. Так що...

_____. *(Не чути)*

СТЕФАНЧУК М.О. Да.

Тому в мене питання такого характеру. Як ви думаєте, чи готові наші народні депутати взяти на себе відповідальність за те, про що вже давно ми всі говоримо? Що потрібно брати відповідальність за персональне голосування, потрібно брати відповідальність за те, що потрібно ходити на роботу, потрібно брати відповідальність за присутність на пленарних засіданнях. Чи мають вони вже ось цю правову свідомість, чи вони далі будуть намагатися відстрочити прийняття таких рішень непотрібними дискусіями?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за запитання.

Насправді, дійсно, треба народних депутатів поважати тих, які мають свою, як ви говорите, високу свідомість, і ця свідомість дозволяє їм навіть в

п'ятницю під вечір сидіти в залі і голосувати за закони на відміну від інших колег, які перебувають в інших цікавих місцях. Але, якщо буде запроваджена норма статті 81 Конституції України, то я думаю, що це стане масовим явищем, коли народні депутати будуть розуміти, що їхня юридична відповідальність за їхню протиправну поведінку буде неминучою.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

У мене кілька питань, якщо дозволите. По-перше, якщо можна, тут кілька разів звучало, скажіть, будь ласка, що ви розумієте під поняттям "робоче місце народного депутата України". Це перше.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Робоче місце народного депутата України мається на увазі зал пленарних засідань Верховної Ради України і робота в комітетах.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Тобто правильно я розумію, що робоче місце – це місце в сесійній залі, правильно?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ну, не лише в сесійній залі, в комітеті в цьому, зараз ви також на робочому місці перебуваєте.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Оце моє робоче місце.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. В тому числі.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я ж не прошу, я просто почув.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. *(Не чути)*

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Друге питання. Чи відомий вам випадок...

ГОЛОВУЮЧИЙ. На засідання комітетів теж повинні ходити.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Чи відомий вам випадок зі смерті народного депутата Еремєєва, який помер за кордоном, і, на превеликий жаль, Україна як держава не змогла витребувати впродовж 3 років свідоцтво про смерть. І це призвело до того, що ми не змогли провести вчасно позачергові вибори, точніше, проміжні вибори в одномандатному окрузі.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Звичайно відома ситуація з Еремєєвим Ігорем Мироновичем. Саме на унеможливлення таких ситуацій в майбутньому ми і...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Але це навпаки ускладнює ситуацію.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. ...намагаємося прийняти цю норму.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Третє питання. Скажіть, будь ласка, чи можете навести будь-який прецедент в світовому парламентаризмі, де би позбавляли мандату за невідвідування сесійних засідань або роботи в комітетах, засідань комітетів. Один випадок.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що для України це буде той випадок, який буде прикладом для інших країн.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую.

І останнє. Ви вилучаєте виборчі блоки з тіла Конституції. Хоча ви ще говорили про те, що ми не будемо втручатися в суть пропорційної системи, це питання політичної доцільності, і хай народні депутати самі вирішують це питання. Таким чином ви вже зараз ставите певні обмеження щодо суб'єктів, які мають право на висування кандидатів. Для чого це робити? Давайте таку можливість залишимо, це ж іде мова про дужки і варіативність, а не імператив у вигляді політичних партій.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ми жодним чином не обмежуємо можливість на рівні законодавчого регулювання передбачити участь у виборах народних депутатів України і виборчих блоків. Це питання законодавчого регулювання. Воно не має бути на рівні Конституції. Якщо ми зараз говоримо про те, що отакі моменти пов'язані, пов'язані з типом виборчої системи і з участю або неучастю окремих суб'єктів, а саме виборчих блоків, політичних партій на рівні Конституції, то ми тим самим унеможливуємо або ускладнюємо законодавче регулювання. Наявність в Конституції України виборчих блоків не заважало попередній Верховній Раді України і попередніх скликань на рівні законодавчого регулювання усунути від участі у виборчому процесі саме виборчі боки. Тому ми якраз привели... намагаємося привести конституційно-правове регулювання до здорового глузду для того, щоб не дати можливості отаких різноманітних маніпуляцій, тому що, за великим рахунком, в даному випадку ви абсолютно правильно поставили питання. Ми можемо ставити навіть питання про те, що законодавчі акти, які регламентували вибори народних депутатів України, які не передбачали право на участь у виборчому процесі блоків, вони не відповідали Конституції України. Тобто ми фактично підкладаємо певну міну уповільненої дії під легітимність цього парламенту, якщо ми будемо такі моменти детальні регламентувати на рівні Конституції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, питання. Народний депутат Ватрас. Потім – народний депутат Німченко, потім – Демченко.

ВАТРАС В.А. Стосовно оголошення "померлим" як підстави припинення депутатських повноважень. А який юридичний механізм, якщо такий депутат з'явиться? Він чітко прописаний в Цивільному кодексі. Яким чином прописати це питання в Конституції, якщо інший буде обраний на його місце?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, що такі вже екстраординарні випадки, коли оголошений померлим з'являється для того, щоб йому відновити статус депутата, ну це питання дуже, надзвичайно цікаве, і треба буде вже питання вирішувати на рівні... ну в законодавче регулювання. Коли ми... А ви пропонуєте, що народний депутат, який оголошено... вірніше, якщо він відсутній і немає його, вибачте, тіла, але він продовжує числитися серед живих, нема 2-3 роки чи якийсь термін у Верховній Раді, він має продовжуват

и отримувати заробітну плату?

ВАТРАС В.А. Справа в тому, що оголошення померлим це є юридична фікція. Тобто у разі, якщо особа з'являється, Цивільний кодекс передбачає юридичні наслідки поновлення правоздатності і дієздатності цієї особи.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я думаю, ці юридичні...

ВАТРАС В.А. Як поновити статус депутата, який з'явиться там через півроку, через рік, а на його місце обраний інший – в цьому питання.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, питання. Василь Іванович. *(Шум у залі)*

Я перепрошую, у нас є визначений порядок. Я перепрошую, народний депутат Демченко, у нас є порядок задання питань.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Будь ласка, Василь Іванович.

НІМЧЕНКО В.І. Я хотів би запитати вас, який вид відповідальності це має бути: політичний, цивільний. При чому тут конституційне право? Конституційна відповідальність, дисциплінарна відповідальність, якщо народний депутат визначений як національний політичний діяч.

І друге. Скажіть, будь ласка, там вказано в комітеті. Ви сьогодні бачили, встав народний депутат і пішов. Це політична дія.

То скажіть, будь ласка, це що, він не прав? І пішов із-за того, що має місце порушення закону, на його думку. А ви пропонуєте отаке, так сказати... Дайте відповідь. Який ж це вид відповідальності за формою, як він буде? Ну, це ж життя. Ми завтра будемо там з вами. А зараз знімуть недоторканність, да, і по 4 года в полоні будемо десь сидіти, і ніхто не буде знати.

Будь ласка, дайте відповідь.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Що стосується виду юридичної відповідальності, то це поза всяким сумнівом конституційно-правова відповідальність, яка передбачена на рівні Конституції як негативні наслідки за протиправну поведінку. Інших видів юридичної відповідальності в даному випадку дострокового припинення повноважень народного депутата України я не думаю, що варто застосовувати. Це перше.

Друге. Що стосується вашого запитання про... Я перепрошую, вже трошки багато говорю.

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Конституційно-правова відповідальність, да.

Я згадав ваше запитання друге. Ви навели приклади наших колег, які встали в знак протесту, що, на їхню думку суб'єктивну, нібито порушує комітет вимоги законодавства, вони встали і вийшли. Так ми ж, шановний Василь Іванович, не передбачаємо, що за разове отаке діяння народний депутат може достроково припинити повноваження. Мова іде про те, що, якщо протягом однієї чергової сесії народний депутат буде відсутній на робочому місці або в сесійній залі, або на роботі комітетів більш ніж 30 відсотків, то це і є підставою для дострокового припинення його повноважень.

Я перепрошую, якщо у нас чергова сесія починається першого вівторка вересня, завтра, і буде тривати до 15 січня...

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Ні, я просто хочу вам... Дайте я закінчу. Дайте я дам відповідь на ваше запитання, а потім...

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вас буде виступ, ви розкажете. Давайте закінчимо відповіді-питання.

Ще які є питання? Демченко.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Я просто не закінчив. Хочу сказати, що якщо вересень, жовтень, листопад, грудень, січень – п'ять місяців, ми говоримо про те, що підставою для дострокового припинення повноважень народного депутата України є відсутність на робочому місці півтора місяця. Людину

можна звільнити за те, що вона не ходить на роботу пару годин, а ви хочете, щоб народний депутат пару місяців був...

НІМЧЕНКО В.І. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Без поважних причин, читайте матчась.

_____. *(Не чути)*

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Так в цьому ж написано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат...

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Поважні причини: перебування у відрядженні, на лікарняному.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Демченко. Потім – народний депутат Бабій.

ДЕМЧЕНКО С.О. Дозвольте, да?

_____. *(Не чути)*

ДЕМЧЕНКО С.О. Я зрозумів.

В мене два питання. От саме щодо норми встановлення судом факту неособистого голосування народним депутатом, замість іншого або надання народним депутатом можливості проголосувати. На мою думку, а скажіть на це питання, на мою думку, якості закону, вимозі, не відповідає ця норма. Чому? Тому що з цієї норми я не бачу, що ми маємо притягнути до відповідальності того, хто кнопкодав, або той, хто дав картку для голосування, або там не передивився, що за нього голосували, або ми маємо

притягнути їх обох разом. Тобто немає однозначності в цій нормі. Це перше питання.

І друге питання. В цій же нормі у вас вказується: на встановлення факту. Давайте ми візьмемо процесуальні норми, які у нас зараз існують в державі. Встановлення факту це є інститут по яким справам? Справам окремо провадження, тобто за ЦПК. У нас конструкція цього суду, наприклад, Баришівський суд, наприклад, візьмемо, да. Що може бути? Хтось там небайдужий громадянин прийде, і на користь його встановлять факт, що декілька народних депутатів кнопкодавили. І при цьому навіть не будуть залучати цих депутатів до цього судового процесу. Оце рішення суду вже набуде законної сили, з'явиться в реєстрі, його можуть використати. Більш того, згодом Верховний Суд може залишити це рішення в силі як винесене з порушенням процесуальної норми, права, але проте воно вірне по суті буде на думку Верховного Суду. Розумієте? І не буде підлягати скасуванню. Не вважаєте ви внаслідок чого більш доцільним все-таки ввести криміналізацію кнопкодавства, кримінальну відповідальність, щоб був саме обвинувальний вирок суду, який буде підставою складення повноважень відповідних депутатів. Такі два питання.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Дякую за ваше запитання.

Жодної юридичної невизначеності в даній нормі немає, тому що мова йде про те, що надання можливості народному депутату України проголосувати за іншого народного депутата – це якраз означає кнопкодавство, коли один депутат голосує за іншого. Так само... Вірніше, надання можливості, надання вами своєї карточки для голосування іншому народному депутату. Це і є той факт, який має встановити суд. Якщо ваша карточка була вилучена з вашого володіння іншим шляхом – по мимо вашої волі, то якраз суд тут ніяких фактів не...

ДЕМЧЕНКО С.О. Ви притягаєте обох депутатів до відповідальності?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Можна, я закінчу?

Мова йде про те, що і за надання можливості проголосувати і за голосування за іншого. Втрачається статус народного депутата України, я на цьому наголосив з самого початку. Тобто мова йде про позбавлення депутатського статусу, про втрату, я перепрошую, депутатського статусу двох народних депутатів: і того, хто проголосував; і того, хто надав можливість проголосувати.

Що стосується вашого зауваження про баришівський суд, то знову ж таки в цій нормі Конституції передбачено, що ці факти встановлює Верховний Суд. *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще запитання? Чи є ще запитання? Будь ласка, народний депутат Бабій.

БАБІЙ Р.В. Дякую.

У мене питання щодо такої підстави для припинення повноважень як прогули так звані. Я абсолютно її повністю підтримую, проте хотів би... оскільки законодавство у нас має бути ясне і не допускати якихось подвійних трактувань, хотів би запитати. На вашу думку, от таке формулювання: "відсутність без поважних причин на третині пленарних засідань Верховної Ради та/або засідань комітету, членом якого він є, протягом однієї чергової сесії". Якщо народний депутат відсутній на чверті пленарних засідань і на чверті засідань комітету, це разом складає половину ну в сукупності, тобто в цьому випадку він... його повноваження припиняються. Чи правильно я зрозумів?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Мається на увазі, що повноваження народного депутата України припиняються, якщо він відсутній без поважних причин

сукупно і на/або третині пленарних засідань, і на/або засіданнях комітету. наприклад, якщо пленарне засідання взагалі не відбувається, третина засідань комітету цього є достатньо, пропуск без поважних причин третини засідань комітету цього є достатньо для того, щоб повноваження були припинені. Якщо він відсутній на 15 відсотках пленарних засідань парламенту і на 15 відсотках комітету це також є достатньою підставою для дострокового припинення повноважень в сукупності.

БАБІЙ Р.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще запитання до доповідача? Будь ласка. Я перепрошую, назвіть своє прізвище.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Депутат Вельможний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний. Депутат Вельможний, будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Таке запитання, чи буде відповідальність, якщо народний депутат буде відсутній, от у нас передбачає робота з виборцями, якщо він не буде працювати, да.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Це, да, це інші повноваження народного депутата України, які він також виконує у межах свого депутатського статусу. Тобто робота з виборцями абсолютно ніякого юридичного значення для втрати депутатського мандата за цією підставою, яку пропонуються, мати не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще запитання? Якщо запитань немає, переходимо до обговорювань.

Будь ласка, хто хоче прийняти участь і розпочати? Які є виступи?
Народний депутат Князевич. Будь ласка, Руслане Петровичу.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, шановна пані голово.

Шановні колеги, ви ще не встигли поїхати у відрядження, бо тільки почали працювати. Але я переконаний, що під час цієї каденції у вас буде така унікальна нагода відвідати парламенти Європи і світу. Я мав таку нагоду і багато колег, які працювали, мали. І я думаю, що для вас буде великим відкриттям, коли ви побачите напівпорожні зали під час сесійних засідань в парламентах, особливо Європи і Європейського Союзу, Сполучених Штатів і так далі. Чому? Тому що там всюди діє конституційна норма, відповідно до якої участь в голосуванні мають взяти і проголосувати "за" присутні народні депутати, а не більшість від конституційного складу. Оцей атавізм, який залишився від радянських часів в нашій Конституції, залишився ще в Білорусі і в Російській Федерації, його більше вже ніде немає.

І зараз, зважаючи на те, що він залишився, ви хочете карати тих народних депутатів, які займаються іншими питаннями. Бо я неспроста спитав, де ж робоче місце народного депутата. І якщо ви спитаєте в європейського парламентаря, навіть не кажіть йому, що його робоче місце в сесійній залі, тому що він не відповість, де його робоче місце. Він представник народу, його робоче місце серед народу, він скаже, серед виборців своїх в окрузі. І це теж буде правда. І, можливо, в цей момент йому набагато важливіше бути там, ніж якщо він абсолютно непрофесійний і не розуміє, що відбувається, але мусить сидіти на засіданні і голосувати, вирішувати цю долю, наприклад, народу чи галузі, в якій він абсолютно некомпетентний, замість того, щоб там дійсно професіонали сиділи, обговорювали і голосували так, як це мало би бути. Це питання перше.

Друге питання. Тепер ми вже з'ясували, що іде мова не про 30, а 30 сукупностей. Тобто якщо 15 відсотків засідань комітету, наприклад, я чи

хтось з моїх колег вважатимуть такими, що суперечать закону і не братимуть участь в цих засіданнях, це теж рахуватиметься, це правда.

Я спитав Федора Володимировича тихенько, а що таке "поважні причини". Ви мені сказали, що поважні причини – це відрядження, хвороба і ті як і інші передбачені Кодексом про працю. Вибачте, ми в політичному органі, де поважною причиною може бути політична позиція фракції чи народного депутата України не брати участь в засіданнях Верховної Ради. Наприклад, під час останнього засідання наша фракція покинула частину засідання, і ми не брали участь. А якщо ми прийнемо рішення не брати до чого часу, поки наші вимоги не будуть задоволені, і це може тривати, вибачте, не один день. У нас були випадки, коли фракції не брали участь впродовж майже всіх сесій, особливо це стосується опозиції, в якій інших інструментів, щоб їх побачили чи почули, немає. Наш комітет – це найкращий приклад, ми можемо що завгодно говорити, дискутувати, але рішення приймається так, як приймається. І так само в сесійній залі. Вибачте, ви позбавляєте можливості опозиції в тому числі на такий надзвичайно важливий важіль демонстрації своєї політичної позиції. Тому ця норма – це точно проти опозиції.

Шановні колеги, повірте мені, всі, хто приходить до влади, завжди думають, що вони назавжди. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу.

Хто ще хоче виступити? Будь ласка, народний депутат Кучер. Потім – Ольга Володимирівна Совгіря.

КУЧЕР О.В. Дуже коротко. Не 30 відсотків або 15, як ви зазначаєте, а третина. Третина – це інша кількість відсотків. Все.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ольга Володимирівна.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги, враховуючи наше обговорення, пропонуємо таке рішення комітету. Рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 81 Конституції України (щодо додаткових підстав дострокового припинення повноважень народного депутата) (реєстраційний номер 1027 від 29 серпня 2019 року) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Совгирю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ольга Володимирівна.

Чи є інші пропозиції щодо голосування? Якщо інших пропозицій немає, то ставимо на голосування проект висновку прийняти його за основу. Хто за те, щоб прийняти проект висновку за основу, прошу голосувати. Хто – за? За – 15. Хто – проти? 2. Хто – утримався?

_____. 2.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, більше. 3. 3.

Таким чином, за те, щоб прийняти висновок. За основу – 15, проти – 2, утрималось – 3. Які є пропозиції щодо проекту висновку?

_____. Прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прийняти в цілому.

Хто за те, щоб приймати...

НІМЧЕНКО В.І. Хто приймає рішення про відібрання мандату?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб прийняти висновок в цілому, прошу голосувати. Хто – за?

_____. Зауваження нельзя, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто – за? Хто – проти? Хто – утримався?

Таким чином, за те, щоб прийняти висновок в цілому: за – 14, проти – 2, утрималось – 3. Рішення прийнято.

Переходимо до пункту восьмого проекту денного. Щодо проекту Закону про внесення змін до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України).

Будь ласка, Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні народні депутати, я сподіваюся, що це найкоротший за обговоренням буде проект, який вноситься Президентом як невідкладний. Ні? Я помиляюся, да? Зрозуміло.

Мова йде про що? Мова іде про те, що Верховна Рада України на сьогоднішній день не може утворювати дорадчі, консультативні органи, які б були б, виконували, скажімо, функцію допоміжну для роботи Верховної Ради України.

Ну, для прикладу. Верховна Рада України нашого, дев'ятого скликання, я глибоко переконаний, одним із своїх головних завдань бачитиме проведення кодифікації чинного законодавства, яке є вкрай суперечливим, неузгодженим, багато прогалин, багато дублювання і так далі. Для того, щоб утворити кодифікаційну раду при Верховній Раді України як консультативно-дорадчий орган і пропонується надати право Верховній Раді

України у випадку, якщо вона вважатиме за потрібне, створити відповідно консультативно-дорадчі органи, до складу яких будуть входити фахівці в тій чи іншій сфері, які забезпечать максимально якісну підготовку того чи іншого питання до розгляду Верховною Радою України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запитання. Народний депутат Князевич, потім народний депутат Стефанчук.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Шановний Федір Володимирович, скажіть, будь ласка, чи відомо вам, який правовий статус Інституту законодавства Верховної Ради України?

Дякую.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Інститут законодавства Верховної Ради України – структурний, наскільки я пам'ятаю, боюся помилитися, структурний орган Верховної Ради, який якраз... допоміжний орган. *(Шум у залі)* Ну якщо тим більше... Ви знаєте, ви мені зараз дали гарну підказку. Якщо Інститут законодавства Верховної Ради України – це допоміжний орган, а Верховна Рада України за своїми конституційними повноваженнями не має право утворювати допоміжні органи, то це і є якраз вирішення... приведення у відповідність до того стану, який на сьогоднішній день є, Конституції України, тобто Конституція України урегулює ті питання, які на сьогоднішній день, на мій погляд, вже, очевидно, мають сумніви щодо конституційності статусу цього інституту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. Дуже коротко. Скажіть, будь ласка, чи матиме це соціальний позитивний ефект? Чи відповідає це інтересам народу України? І

чи порушує це права опозиції? Якщо "так, так, ні", то я не бачу проблем, щоб не підтримати цей законопроект.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Звичайно, це буде мати соціальний ефект позитивний, тому що призведе до покращання якості законотворення і виконання Верховною Радою своїх функцій. Жодних інших негативних наслідків я не бачу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, ще запитання є?

Переходимо до виступів. Хто хоче прийняти участь в обговоренні і виступити? Будь ласка, народний депутат Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я не проти того, щоб створювала Верховна Рада будь-які допоміжні консультативні чи дорадчі органи, бо вона це робить активно вже впродовж більше, ніж 29, 30 років свого існування. І жодних застережень цьому немає. Більше того, кожна каденція, навіть кожен голова Верховної Ради може при собі, при інституті Голови Верховної Ради створити якісь допоміжні органи, і я думаю, що і нова Верховна Рада, і новий Голова буде активно користатися такою можливістю. Тому такого роду ініціатива не має жодного правового значення, вона просто намагається ретроспективно, 29 років назад повернути нас в 90-й рік. І як на мене, це не вартує такого роду ініціатива аж конституційного регулювання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу, за думку.

Хто ще хоче виступити? Федір Володимирович, репліка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Да. Я дякую.

Я як фахівець в галузі конституційного права хочу нагадати, що все-таки Верховна Рада України здійснює свої повноваження на підставі, і у

межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України, частина друга статті 6. Частина друга статті 6. Якщо в Конституції України немає повноважень Верховної Ради України утворювати такі консультативно-дорадчі органи, то це означає, що всі 29 років незалежності України, дійсно, Верховна Рада грубо порушувала Конституцію України. Тому ми на майбутнє створюємо якраз передумови, щоб таких грубих порушень Конституції не було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, народний депутат Павліш, виступ.

ПАВЛІШ П.В. Я вважаю, що тут не треба навіть сперечатися щодо цього питання. Тому що, якщо дійсно такий дорадчий орган вже існує, а в повноваженнях його нема, то треба його внести в повноваження і підтримати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще виступ – народний депутат Ватрас.

ВАТРАС В.А. Розширення обсягу повноважень Верховної Ради є розвитком українського парламентаризму і дасть можливість нам виконати обіцянки наших виборців. Я прошу підтримати цей проект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ще виступ, хто? Будь ласка, Ольга Володимирівна Совгіря, якщо більше ніхто не хоче виступати.

А, я перепрошую, Василь Іванович. Василь Іванович, ви скажіть і підніміть руку. Ну, скромно не треба. Будь ласка, виступ.

НІМЧЕНКО В.І. Єдине хочу сказати, що саме восьмий законопроект дивимся, але ми ніде не чули: фінансове забезпечення. Ви знаєте, в старі часи

в цій Верховній Раді завжди фінансове забезпечення узгоджувалось з бюджетами, щоб... чи є гроші в державі, чи нема на організацію цього бюджету. У вас ні в одному по закону бюджету нема такого розкладу. А це по суті є самостійною підставою неприйняття до розгляду цього закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Дирдін, будь ласка.

ДИРДІН М.Є. Дякую.

Тут в законопроекті написано, що створення у межах коштів. Тобто якщо будуть кошти, будуть створені, якщо не будуть, не буде.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чи є ще виступи? Будь ласка, Ольга Володимирівна Совгиря.

СОВГИРЯ О.В. Шановні колеги, за результатами обговорення пропонуємо Комітету з питань правової політики рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний законопроект про внесення змін до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України) (реєстраційний номер 1028 від 29 серпня 2019 року) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України. Доповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України від комітету визначити заступника голови комітету Совгирю Ольгу Володимирівну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Якщо інших пропозицій для голосування немає, то виношу на голосування прийняти проект висновку щодо проекту Закону про внесення

змін до статті 85 Конституції України (щодо консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Верховної Ради України) за основу. Хто за це, будь ласка, голосуємо.

_____. 15.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 15 – за. Хто – проти? 2 – проти. Хто – утримався? 2 – утримались. Таким чином, ми приймаємо цей проект висновку за основу.

Які є пропозиції щодо проекту висновку.

_____. Прийняти в цілому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто за те, щоб прийняти проект висновку щодо проекту Закону про внесення змін до статті 85 Конституції України в цілому. Хто – за, прошу голосувати.

_____. 15.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За – 15. Проти? 2 – проти. Хто – утримався? 2.

Таким чином: 15 – за, 2 – проти, 2 – утримались. Ми приймаємо в цілому проект висновку Закону про внесення змін до статті 85 Конституції України.

Шановне панство, на сьогодні порядок денний у нас вичерпано. Чергове засідання комітету буде відбуватися в середу. Про порядок денний, час і місце проведення буде повідомлено секретаріату. Оголошую засідання комітету закритим. Дякую всім за роботу.